

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSEI JÓZSEF.

Felolvasó szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Kiadja:

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Darányi szociális törvénye

Budapest, június 13.

(—r—6.) Mikor mintegy két esztendővel ezelőtt Darányi földmivelésügyi miniszter benyújtotta törvényjavaslatát, mely a föld veritékes munkásairól azok munkaképtelensége idejére gondoskodni kívánt és pedig akként, hogy eltekintve a társadalmi erők bevonásától s az állam valamelyes segítségétől, alapul az érdekelt hozzájárulását vette: meg kell vallanunk, hogy a koncepciót meglehetősen reménytelenséggel néztük s féltünk, hogy az érdekelt osztálynak bevonása felette nehéz és sikertelen lesz. Féltünk attól, hogy az a néposztály, mely esetleg a máának nyomorúságát szenvedti és a jelennek nélkülözését éli, fölhangolható-e, hogy jövőjéért a napi kenyérből leszegyen egy darabocskát. Vagyis más szóval: akadnak-e két kezi munkájokból élő földmives családok, akik egy ilyen emberbaráti pénztárba, ahol évi rendes tagsági díjat kell fizetni, tagokul belépnek. A tapasztalás — hála az égnek — a mi pesszimisztikus felfogásunkra, aggodalmunkra rácafolat, mert ime a gazdasági munkások és cselédek segítőpénztárának másfél-éves életbenléte után éppen ennek örvendetes fejlődése teszi lehetővé, hogy keretei megbővüljenek és a népbiztosítás más ágait is agendájába fogadhasssa.

Azt a törvényjavaslatot, melyet ma a Ház tárgyalni kezdett és mely az 1891. XVI-ik törvénycikk kiegészítéséről szól, éppen az elért és nem várt siker szülte. Ugyanis a törvényvel életbeléptetett gazdasági munkások cselédsegélypénztár oly szépen fejlődött, gyarapodott, hogy a kereteket ki kell és ki lehet bővíteni: többet lehet adni azoknak, akik bizalommal hozzá sereglettek és sereglenek, ki lehet egészíteni azokkal a biztosítási ágakkal, amelyek a falu és tanyák népé-

nél annyira népszerűek: a kiházasítási és temetkezési biztosítással.

A munkásosztály ez intézményének humanitárius alapja, a mód, amellyel életbeléptették és az óvatos gond, amellyel kereteit megbővítik, jellemzően dicsérik Darányi gyakorlati érzékét és egyúttal rámutatnak a siker okára is. Mert Darányi szociális törvényalkotásai nem sarjadoznak idegen talajból, nem átültetett növények, a magyar nép lelkéből veszik erejüket, ott a faluk és tanyák egyszerű népében születtek a vágy és ott vertgyökeret a végrehajtás formája is. Mi meg tudjuk érteni, ha az agitáció, mely a lelkek keserítésében, a társadalmi érdekelletétek fölszításában találja gyönyörét, — szertelen dühhél veti magát a Darányi intézményeire. Mert amint ezek mind nagyobb réteget vonják be a munkásoknak, kiknek érzelületvilágát már évek óta a társadalmi szétbontás agitátorai vélik megszálhatni, az ő okkupált területeik összezsugorodnak és tanaik csalhatatlansága — ez a kényelmes dogma — ma nem imponál. Főleg a közhatalom ócsárlása nem mehet a régi merészséggel, mert a vád, ami az agitátorverkliben régi volta mellett sokáig oly határos volt, — hogy a munkásemberekkel a kutya se törődik, — ma ellenmondás nélkül el nem hangozhat. Gáncs, kicsinylés, a fojtott keserűségnek ironikus hangja abból a forrásból fakad, hogy a népboldogítás régi jelszavait használni nem lehet többé. Soha sem lehetett volna tizenötezer munkáscsaládot másfél év alatt ennek a pénztárnak fizető tagjává betoborzani és nem lehetett volna négyszáz-ezer cselédet biztosítani, ha Darányi nem a magyar néplelke ismeretéből indul és ha intézményeit külföldről hozza. Itt termett a hétszámra fizetett munkásemberekben a szándék, tán felszegül, tán számítás nélkül csinálva, hogy a keresetből egy picula, egy hatos jusson a „társulatoknak”, a hova sorsa

biztosítására beiratkozott. És mikor a kellő fundamentum, minden számítás nélküli, esetlegre alapított társulatok csődöt mondtak és a keserves, veritékes garas odaveszett, csak egy vágy hangzott föl: vajha az állam garanciája mellett szerveznének ilyen népbiztosító társulatokat a heti 20 fillér fizetség mellett. Darányi megalkotta a sovágó vágyat. Az intézményt ez alapra fektette. Ezen az alapon virágzik az intézmény és jutott ahhoz, hogy a munkásoknak új kedvezményeket biztosítson.

Másfél év alatt sokfelé, de főleg ott, ahol a pénztár kedvezményeit tapasztalták, elnevezte a nép ezt az intézményt: a mi segítőpénztárunknak, annak jeléül, hogy ezt kizárólag a magának, öregsége s gondja osztójának, istápjának tartja. Hinni lehet, hogy a további fejlődéssel, melyet a most tárgyalt törvényjavaslat biztosít, kiterjeszhetjük azt a beteggátis ügyére és arra is, amit az első napi vita anyaga vetett föl a házicselédek biztosítására. Ámbár itt megjegyezzük, hogy a házicselédek nagy részét, akik mellékesen a gazdaság körül is találnak munkát (a méhesben, apróiparban, konyhakertészetben stb.), a mostani törvény alapján is föl lehet venni. Szószertint értelmezésben csak a városi cselédek lennének kizárva. De a mai keretekben igérkező fejlődéssel nemcsak a fölvetett részletkérdések, de általában a nyugdíjbiztosítás a foglalkozás más ágaira is kiterjedhet és lépésről-lépésre „megorvosoltatnak a magyarok sebei.” Valóban helyesebb féltő gonddal, óvatosan megépíteni a milliók sorsát segítő humanus intézményt, mint diskreditálni tényleg a társadalmi és az erőknek tulbecsülésével.

Odakint a határon zsendül a buzaszem. Fölserked a remény, hogy jó részkereset lesz, hogy vastagot fog a kasza a kalászos életből. De a kenyér, mit a jó Isten ígér e ve-

TÁRCA.

ÚJ VILÁG.

— Történelmi regény. —

Írta: JÓKAI MÓR.

A végzet.

Natalia hazaérkezve, letépte magáról azokat az átkozott férfiruhákat. Katka elrejté azokat a saját szekrényébe. Jobb lett volna, ha egyenesen a tűzbe dobja.

A szerencsétlen asszony a földre veté magát, úgy zokogott.

Minek volt neki mindezt megtudni, megláttni?

Az egész világot megutálta.

Hát nincsenek már becsületes emberek? Nincsenek már szűz leányok? Veshol? Még a buzakalászkok, még az erdők liliomai között sem? Rettenetes világ! Ahol eladód minden, csak legyen egy bolond, aki árát adja.

Megnézte újra meg újra azt a négylevelű lóherét. Hát ezért 6 ma száz forintot kaphatott volna, mint kapott a többi. Hát erre szórják ki az isten adományát, amit annyi munkáskéz fáradsággal összegyűjtött? És vesznek rajta lélekharozatot.

Egész éjjel le nem feküdt, egyik szobájából

a másikba vándorolt. Kegyetlen dolgokon törte a fejét. Várta haza a férjét.

Hiába várta azt. A Buddha a sátáné már! — Ez sem igaz: a sátán is a Buddhaé. Hiszen komédia az egész Buddha-kultusz. Tihámér gondolta ezt ki a maga buja fantáziájával, a vallási rajongás csak álarc az érzéki szatiriazisnak.

Tihámért reggelfelé hozták haza holtrészegen, azzal nem lehetett beszélni.

Korán reggel lehevatta magához Natalia Aramies Cyrillt.

Meggyönt neki, mint papjának; elmondta a mult éj történetét.

A pápa penitenciát szabott rá (hiszen nagy bűnt követett el) s nagy nehezen adta meg a feloldást.

És azután rögtön kocsira ült, elvágatott Valkóvárra. Otthon találta Negrotint.

— Nagy bajban jövök hozzád, édes barátom, ahol nekem, a papnak kell tőled tanácsot kérnem, a laikustól. Natalia ma korán reggel meggyönt előttem, rettenetes titkokat közölve velem. A gyónás titka szent, a mit az áldozárnak nem szabad senki előtt továbbmondani.

— Hát akkor ne mond el.

— Azonban e bűnök, a mik előttem fölfeleztettek, oly mélyen beharapóznak az emberiség, a közerköles, a társadalmi élet lényegébe, hogy azoknak kiirtása köteleességévé válik mindenkinek, aki hazafi és becsületes ember.

— Nem tudom, hogy mit parancsol ilyenkor a dogma.

— Azt, hogy a hazaifai kötelesség fölülte áll a papi kötelességnek.

— Erről nekem fogalmam sincs. Én nem gyónok s nem kérek abszolutiót. Ha vétkeket követek el, azért megbűnhődöm, ez több, mint isteni igazság: ez a logika. Az isteni büntetés alól kikönyöröghet a pap; de a logika következetesége alól semmi könyörgések, misék, jejuniumok, áldozatok, penitenciák meg nem szabadítanak. A logika büntetését, legyen Dávid király, legyen Zeusz isten, ha magára idézte, el kell viselnie. Ha elmondod a gyónásból szerzett titkot, én megörzöm, mint a sir; de tanácsot nem fogok adni.

Aramies Cyrill tehát elmondott Negrotinnak mindent, amit Natalia gyónásából megtudott. Negrotint meg sem lepte veles.

— Nekem az mind nem ujság. Ez így volt és így lesz mindig, amíg csak férfiak és nők lesznek a világon.

— De a legkárhatosabb e förtelembe, hogy ez most a nép legalsó rétegét, a földmivos-osztályt mételeyzi meg, egy új vallás ürügye alatt a fajtalanság édes mérgével támadja meg az eddigi erkölcsös osztályokat, a bujaság bálványnyá emelkedik a parasztnép előtt, s ez tönkreteszi az egész társadalmunkat.

Negrotin nem jött tüzbe.

— Hát mi különbség az a társadalomra nézve, hogy a féreg az almát rágja-e ki, vagy a burgonyát? Eddig a táncosnók, az énekesnők

ritekező, nemzetföntartó népek, egy eszle-
dőre való. Az a törvény, a miről az ország-
ház most tanácskozik, a dologtehetetlenség
idejére ígér vigasztalóbb jövődőt, nem olyat,
mint a milyen most sok, kenyerre javát meg-
ette, öreg kaszásoknak, a hozzájuk tar-
tozandóknak van. Kis embereknek nagy ügye
ez! Az volna igazi siker, ha milliók átérze-
nék, hogy még többel tartozunk! Bizonyosan
nem Darányin mulnánk, aki szíve szerint érez
velük, jóvoltukat nemcsak ajkán hordja, de
tettekre is lélekkel áll mindég mellettük.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, június 13.

A t. Ház elnöke jelentést terjesztett a tör-
vényhozás elé s meghatalmazást kért, hogy az
új parlament műszaki gondozását ideiglenesen a
mai vezetés kezében hagyhassa. Erre a jelentésre
ma *Holló Lajos, Madarász József és Pichler Győző*
bizonyos aggodalmak hangoztatásával reflektált s
így gróf *Apponyi Albert* átadta néhány percre az
elnöki székét *Daniel Gábornak* s a maga régi
helyéről tájékoztatta a t. Házat, hogy aggodala-
lomra ninesen ok s a vezetést csak azért kívánja
még ideiglenesen a mostani kezében hagyni,
mert olyan komplikált épületnél, mint az új par-
lament, a műszaki ellátás feltételül jobban van
biztosítva az épületet ismerős kezében. Az el-
nök nyilatkozata után a jelentést el is fogadták.

Nagyobb vita volt a napirend második pont-
jánál. A *József-műgyémint* építéséről szóló javas-
latot ugyan az Ugron-törődök kivételével még az
ellenlék is elfogadhatónak találta, de az építke-
zés tempója s a költségvetés megbízhatósága
szempontjából többen szóltak a javaslathoz, a
néppárt pedig ismételt kifogásolta, hogy pályá-
zat mellőzésével bízták meg *Czigler tanárt* a ter-
vek elkészítésével. A vita rendjén *Wlassics Gyula*
kulturáliszerint ismételt talált alkalmat, hogy az
aggodalmakat minden irányban eloszlassa s
mintán szakszempontból még *Hieronymus Károly*
is alapos és érdekes felvilágosításokkal szolgált: a
tulnyomó többség a javaslatot általánosságban és
vita nélkül részleteiben is elfogadta.

A vita azonban kissé sokáig húzódott s
minthogy az ülés végén a miniszterelnök még
egy utolsó hátralevő interpellációra is felelni
akart: a napirend harmadik tárgyát, a gazdasági
munkáspénztárak módosításáról szóló törvényjavas-
latot, ma nem lehetett egészen elintézni. Az
előadón kívül csak *Csernoch János* szólt ma a javas-
latához s aztán a vita folytatását holnapra
halasztották.

Szell Kálmán miniszterelnök *Visontai Soma*
interpellációjára választott a hármasszövetség
dolgában. A miniszterelnök hivatkozott és
hivatkozott is rá, hogy erről a kérdésről csak
az ímént nyilatkozott behatóan a delegáció-

ban. De azért kimerítő választással szolgált a
miniszterelnök ma is. *Visontai* minden kér-
désére megadta a választ s ha az inter-
pelláló mégis keveselte a nyilatkozat konkrét tar-
talmát: igaztalan volt. *Szell Kálmán* éppen mai
válaszával eklatánsan bebizonyította, hogy a
külföldi politika magyar vonatkozásainak irányi-
tásába igenis befolyik és teljesen tájékoztatva van.
A hármasszövetségről részletesebben a szövetsé-
ges államok egyetlen minisztere se nyilatkozott
még, mint éppen *Szell Kálmán*. Azt pedig a ma-
gyar miniszterelnök jelentette be legelsőnek, éppen
ma, hogy a borvám-klauszult meg fogják szünté-
teni.

A többség tehát tudomásul vette a minisz-
terelnök választát.

De azért az interpellációkkal — az ülésszak
tizenkettedik órája dacára se végeztünk. A hol-
napról ülése már megint három interpelláció van
bejelentve. *Kossuth Ferenc, Barta Odón és Pichler*
Győző fog interpellálni. Azonfelül folytatják hol-
nap a *Darányi munkásvajaslátanak* tárgyalását.
A még hátralevő javaslatokat csak a keddi ülés
napirendjére tűzik, mert hétfőn a t. Ház nem
tart ülést.

A képviselőház ülése június 13-án.

— Kezdete délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Gróf *Apponyi Albert*, majd *Daniel Gábor*.
A kormány részéről jelen vannak: *Szell Kálmán*
miniszterelnök, *Plósz Sándor* igazságügyminiszter,
Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter,
Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter, *Cseh Ervin*
horvát miniszter.

Baross Jusztin előadó tudomásvetelre ajánlja a
gazdasági bizottságnak jelentését a képviselőház 1903.
évi költségvetési előirányzatáról.

(Az új országház.)

Elnök: Az állandó országház miként leendő
kezelésének kérdését a főrendiház elnökeivel egyet-
ről és tanulmányozás tárgyává téve, e tanulmányo-
zás eredményeképp a következőkről van szerencsém
jelentést tenni: A takarékoságot szem előtt tartva, a
tervezetben igyekeztünk melőzni minden oly intéz-
kedést, amely nagyobbigenyű igazgatás beállítására
vezetne s a két Ház hivatali szervezetébe beleilleszve,
csupán csak egy műszaki hivatal szervezését tartom
szükségessnek, melynek élén egy gépészmérnök állna
s majdan szükségesnek mutatkozó műszaki személyi-
zettel. A két Ház közös helyiségeinek ellátására nézve
a házgyűj, illetőleg elnöki hivatalok egymás közt
fognak megállapodásra jutni. Ezeknek e örebecsátása
után felhatalmazást kérek a t. Háztól, hogy a főren-
diház elnökeivel egyetéről egy vázolt irányelvek szer-
int ideiglenesen rendezzem be az épület kezelést s
egy ülésszakon át tett tapasztalatok után terjeszthes-
sem a Ház elé a műszaki hivatal végleges szervezé-
sére vonatkozó javaslatomat. Erre az átmeneti időre
— vagyis egy ülésszak tartamára — elfogadandónak
vélem az állandó országház építésénél a jelenleg mű-
ködő kir. ellenőrség ajánlatát, amely szerint, a műve-
zetőség szükséges számu közlegeinek igénybevétele-
vel ideiglenesen ő vezénre az épület igazgatási te-
endőit a következők módózatok mellett:

a) műszaki ellenőrség e minőségben végzendő
teendőit lehetőleg elkülöntve kezelje ezentul még el-

végzendő tulajdonképpeni feladatától, elkülöntve mu-
tassa ki azoknak költségeit, még pedig akként, hogy
kimutassák az is, mely intézkedések és költségek
terhelik az országgyűlés egyik és másik házát, melyek
érdeklők, illetve terhelik mindkettőjüket közösen; ez
utóbbiak költség-megosztására nézve is tegyen javas-
latot!

b) a műszaki ellenőrség állítsa össze és műtassa
ki részletesen a két elnökségnek azon helyiségeket
és berendezéseket, amelyek műszaki kezelést igényel-
nek s így ideiglenesen ő állítsa, illetve a műveztelő-
ségnek e órára igénybe vett személyzete által látan-
dók el; mutassa ki a két elnökségnek e személyzet
létszámát is; az előbb említett helyiségek és berende-
zések is akként osztályozandók, amint vagy a két
Háznak külön-külön, vagy mindkettőjöknek közösen
szolgálnak;

c) a műszaki ellenőrség épület-igazgatási te-
endőiben a két Ház elnökeinek van alárendelve; ebből
folyólag a két elnöknek vagy azok egyikének (a sze-
rint, amint közös vagy nem közös érdekű intézkedé-
sokról van szó) utasításait végrehajtani és saját kez-
deményezéséből eredő minden vezetesebb intézke-
dést azoknak előzetesen bejelenteni tartozik.

Tisztelettel kérem a t. Házat, hogy ezen jelenté-
somet tudomásni venni s annak értelmében az épület
kezelésére vonatkozó teendőik eszközölésére a felhata-
mazást megadni méltóztassék.

Holló Lajos azt találja, hogy a kapu főbejá-
ratal helyitelül van alkalmazva az állam címere.
Ugyanis Magyarország címere szét van szedve alkak-
részeire s a magyar címer is csak akkora nagyság-
ban van odaillesztve, mint a többi címer.

Elnök kijelenti, hogy ezen lehetőség segíteni fog.
Madarász József kéri a jelentés kinyomtatását
és külön napirendre tűzését.

(Az elnöki székét *Daniel Gábor* foglalja el.)

Gróf *Apponyi Albert*: T. képviselőház! Miután
a tárgy engem közelről érdekel, méltóztassék meg-
engedni, hogy ahhoz erről a helyről szólhassak ho zá.
Ami mindenekelőtt *Madarász József* t. képviselő ur
felszólalását illeti, az nem egyéb, mint indítvány a
napirendre tűzött tárgynak a napirendről való levéte-
lésére. (Mozgás a szélsőbaloldalon.) E tekintetben a Ház
határozhat de tegnap, amidőn a Háznak az elnöki
székéből indítvány tettem arra nézve, hogy ez a jelen-
tést már ma tárgyalhassék, egy oldalról sem tételt az
ellen kifogás. (Úgy van! jobb- és balfelől. Feküdtá-
sok a bal- és szélsőbaloldalon: Nem ismertük!)

Az összes idegen parlamentek épületkezelésének
szabályait bekérte és az azokban rejlő tapasztalati
anyagot iparkodott érlekesíteni, azonban olyant egy-
általában nem talál, mely a mi viszonyainkra alkak-
masható volna, mert csak két új parlament van,
amelynél mindkét Ház egy épületben van, ahol tehát
a két Ház paritásának alapján egy ketős kezelé-
s szükséges. Az egyik az angol, a másik a bécsi par-
lament. Az angol parlamenti épület a király épülete
és a király az ő saját palotájában, a westminsteri
palotában vendégül látja a parlamentet, az osztrák
parlament pedig egészen a belügyminiszter alá van
rendelve. A magyar fogalmának, az országgyűlés
szuverenitásának nem felelne meg az ilyen idegen
vezetés és a parlament szempontjából helytelen
volna. (Általános helyeslés.) Tehát teljesen járatan
utakon kellett járunk. Annál is inkább szükséges,
hogy most tulajdonképpen ne is intézkedjünk, hanem
a status quo-t a jelenleg működő műszaki közegek
munkáját tarisuk továbbra is fenn. (Élnék helyeslés.)
Lehet, hogy ezen felvilágosítások után a t. Ház nem
fogja szükségesnek tartani ezen tárgynak a napirendre
tűzését. (Általános helyeslés.)

gyönyörködötték az urakat, a pénziárrablókat, az
örökségpocsekölöket bájaik leleplezésével, ezután
a parasztnimfák fogják. Ezért ne nőjjen ősz haj-
szál a fejeden. (Eolytatása következik.)

Ritkaság-gyűjtés.

— A *Budapesti Napló* eredeti tárcája. —

Irta: *Zöldi Márton*.

A ritkaság-gyűjtés azzal indítottam meg, hogy
beszeresem egy fehér hollót, egy fehér szerezest
és egy fehér elefántot. Mindezt átlag elég jutá-
nyosan, mondhatnám gyári áron. A fehér holló
ugyanis porcellánból volt, a fehér szerezest egy
szerezest-utcai gamin, kit inasnak fogadtam fel s
a fehér elefántot *Kapor Tibor* barátom képviselte,
kihez gyermekkorom legérdekezebb emlékei fű-
ződnek. Az iskolában együtt voltunk beárva s
mindketten következetesen ugyanabból a négy
tantárgyból buktunk meg. A pótvizsgák izgalmai
fűtétek össze lelkünket felbontathatlan szálakkal.

A férfirk viharai sem tudtak bennünket
széjjelválasztani. *Tibor* szükségét érezte, hogy kő-
zelemben tartózkodjék. Beteges szokásává fejlő-
dött, hogy engem pumpoljon. Kölesönkérési deli-
riumban és nemfizetési paroxizmusban szende-
dett. Minthogy az orvosi tudomány ezeket a
nyavalyákat gyógyíthatatlanoknak mondja, egyszerűen
benyugodtam és folyósítottam az apró köl-
csönöket elő forintom innen.

Szegény *Tibor!* Több mint bizonyos, hogy
minden kölesön után nagyokat röhögött a mar-
kába. A romlatlan naiv lélek nem vette észre,
hogy én milyen pokoli ravasszággal zsákmányo-
lom ki a helyzetet, hogy az idők során észrevét-
lenül, suttymban megiettem őt magántálcárommá
és később elefántommá. Gálánis kalandjaim alatt foly-

ton ott állott az oldalam mellett. Nélküle egy pezsgőt
sem bontattam ki a szeparék sejtelmes félhomá-
lyában. *Tibor* annyira megszokta a helyzetet,
hogy szinte automatikusan ivott és evett — ve-
lünk. Megtörtént akárhánszor, hogy rendelt is a
számlámra. Ilyen a megszokás hatalma.

Meg kell ugyanis vallanom, hogy engem
apám foglalkozása hasonlíthatatlanul kedvezőbb
helyzetbe állított, mint *Tibor*. Az ő apja asztron-
omus volt, az enyém gasztronomus, azaz nagy-
vendéglős.

A csillagok utjait hálátlanabb dolog meg-
mérni, mint a sört kémirni. Apám sörmérése en-
gem csinos örökséghez jutattott. A többek között
egy szép villához, melynek nevezetes szerep jutott
életem történetében. A villának a parkja ugyanis
határos volt, szinte beleömlött *Pelety* kulturmér-
nök villájába.

Ez a szomszédom gyűjtötte fel lelkemben
a ritkasággyűjtés szenvedélyét. Neki magának
mesés értékű ritkaság-gyűjteménye volt, melyet
mindig hangos szivdobogással néztem. És ő min-
dig szívesen mutogatta. Emlékezem szavaira:

— Lásna, barátom, ezek *Aba Sámuel* man-
szetta-gombjai, ez itt *Dávid király* korabeli
Péterfillér. Szavamra mondom, unikum, a *British*
Museum-nak sincs. Ez a *Gracchusok* anyjának
hamis fogsora, szintén unikum.

Elhittet nekik. Ki fog kételkedni annak az
embernek a szavaiban, akinek olyan kedves fe-
lesége van, mint *Pelety*nek? Mondhatom, ő
nagysága is a ritkaságok közé tartozott, nemcsak
kissé ritka hajánál és kissé ritka fogainál fogva,
hanem szünetet és határt nem ismerő kíváncsi-
ságánál fogva. Azt hiszem, nekik között az ilyen
a valódi ritkaság. A molett, fekete szemű, tompa-
orrú kedves asszony tekintet nélkül mindent
akart tudni. Soha sem tudtam vele találkozni,
hogy néhány súlyos problémát ne vetett volna

fel. Csak úgy ráta ki a hálóköntöse ujjából a
problémákat. Ilyeneket kérdezett:

— Szeretném tudni, hány évig élnek a
pinguinok? Ugyan ki költ többet pouderre,
Kéry Klári vagy *Fedák Sári*? Mértíjéki *Abazsziát*
két z-vel? Történhetnek-e esodák? Igaz-e a vér-
vád? Hány lőerőre forog a föld, ha ugyan fo-
rog? Mennyi jövedelme lehet a szamosújvári ér-
seknek?

Az volt a legkedvesebb, hogy a kérdésekre
nem is várt választ, mert a közben egy másik
kérdés tolakodott beszédes ajkaira.

Senkit sem irigyeltem akkoriban annyira,
mint *Pelety*t. Ah, ha nekem olyan ritkaság-
gyűjteményem és olyan feleségem lenne! *Tibor*
osztotta nézetemet és irigységemet s ezen a cí-
men ismételt megpumpolt. Irigységem zenitjén
állottam, mikor a kulturmérnököt áthelyezték
Szlavóniába.

Az utolsó kérdés, mit a szép asszony hozzám
intézett, a következő volt:

— Mért nincs minden pulykatozásom ugyan-
annyi petty?

Megígértem, hogy utána járok a dolognak.
Tettem is látogatásokat néhány baromfi-teknély-
nél, de fájdalom, komolyabb eredmény nélkül.
A tudósok pulykatozások tekintetében nagyon
tájékozatlanok.

Másfél év után a vicinális vasuti állomá-
son találkoztam a szép asszonnyal. Szomorú
találkozás volt. Némán fogadta üdvözlésemet,
némán, de nem szeretetlenül. Percek teltek és ő
nem kérdezett semmit. Mi történhetett?

— Hát nem tudja? — kérdezte könnyes
szemekkel.

— Semmit sem tudok.
— Pedig benne volt az újságokban.
— Ah, a pulykatozások?
— Dehogyan, az uram...
— Mi történt?

Ploher Győző aggodalmát fejezi ki a fölött, hogy ugyanazon műszaki közegek legyenek megbízva az új országház fenntartásával, amelyek annyit pazaroltak el az építésnél.

A jelentéseket tudomásul vesszük.

(Az új műgyetem.)

Kammerer Ernő előadja előterjesztést a kir. József-műgyetem állandó elhelyezésére szolgáló állami épületek létesítéséről szóló törvényjavaslatot. Hazai jókatulajdonosra mindig sokat kóstitünk. Ismereti a javaslat előnyeit s különösen azt emeli ki, hogy az új műgyetem a Lágymányoson lesz elhelyezve. Az összes költségek 10 millió koronára rúgnak s ezen összegnek évente részleteiben lesznek felhasználva. Ajánlja a javaslatot elfogadásra.

Zboray Miklós kifogásolja a költségvetést. Nagyon gyanús olcsó az építkezés, bizonyára póthitelre lesz szükség. Kifogásolja az építési tervezetet is. A törvényjavaslatot elfogadta, de óhajtáná, hogy az így pályázatot nyilvánosan döntsének el.

Kammerer Ernő előadja választ Zboraynak. Egy műgyetem nem követel oly általános igényeket, mint egy színház! Nem a művészi feladatok, hanem a élelserősítések a döntők. A műgyetemi tanács állapította meg az építési közprogramot. Ezek alapján történt az építés.

Wlassios Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter: Ennek a törvényjavaslatnak tulajdonképpen is főcélja az, hogy a 10 millió koronát törvényileg lekötse erre a célra, de a parlamenti ellenőrzés nem ma, uno actu történik, hanem ma még csak az ugyanevezett vegyeszeti pavilonra kérjük az összeget; a többire nézve évenként be kell majd állítani a budgetbe a költségeket és igen természetesen dolog, hogy minden egyes ilyen alkalommal, amiódan a költségvetést beterjesztjük. (Mozgás és zaj baloldól) ismét jogában áll a képviselőháznak az ellenőrzést gyakorolni. A részletes tervek akkor is be fogunk mutatni és magukat a terveket is megvizsgálhatják.

Ennek a törvényjavaslatnak az volt a célja, hogy végre-valahára biztosítva legyen a műgyetemnek tízmillió korona engedélyezésével leendő létesítése. (Helyeslés jobboldól.) A törvényvel megszavazott összeget már a budgetbe bele is kell venni, mert a törvényhozás e tekintetben már intézkedett. És ebben van e törvénynek garanciája. A parlamenti ellenőrzés semmi körülmények között sem ma történik, és nem ma fejeztetik be, hanem minden egyes költségvetés tárgyalása alkalmával lehet parlamenti ellenőrzést a tervekre nézve is gyakorolni. (Helyeslés jobboldól.) Mozgás a baloldalon.

Zboray Miklós: Azt fogják mondani, amit most, hogy már meg kell kezdeni az építkezést. (Zaj baloldól.)

Wlassios Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter: Ezen tervek nyilvánosan adattak ki, mert akkor, a midőn gróf Csáky Albin és akkor, amiódan báró Eötvös Loránd a megbízást adták, tele voltak a lapok és akkor, amiódan ő bizta meg, ismét tele voltak a lapok azzal, hogy Ozgierre bízta a tervek. Magára a műgyetem építésére nézve már megállapodott a pénzügyminiszterrel és a költségvetés lefolytatása után magát a törvényjavaslatot is előterjeszteli. Itt a tervezést nem adják ki pályázat után, mert még hivatali elődje bizta meg Ozgier Győző tanárt, akiben a Háznak teljes bizalma lehet, mert olyan szaktudós, akire fogható alig van. Az ő általa készített tervek alapján fogja a törvényjavaslatot beterjesztetni és így semmiéle körülmények között sem lehet már e tekintetben új pályázatokat hirdetni, mert

ezzel messze elődázók a kérdést... Magyarországon alig talánna műépítést, aki még annyit anyagi áldozatokat is hozna, mint ő, mert maga előlegezi a költségeket...

Zboray Miklós: De 400 000 koronát kap érte! **Wlassios Gyula** vallás- és közoktatásügyi miniszter: ... hiszen ő már megbízta egyszer, hogy a fűvészterben próbáljon egy tervet készíteni, majd megbízta a két egyetemnek a Vörösmarty való helyezésének tervével, aztán tervezték a műgyetemet Budán, a Fejérvári-úton, majd itt a régi helyen és a Főherceg Sándor-utóban, tervezték a József-fürvökhöz felkén, aztán kezdődött csak az ugyanevezett légymanysói tervet. Amikor már valaki ennyire angazsirozva van ezzel a munkával, ennyire be éli magát és nemes becsővagyat helyez e munkába...

Zboray Miklós: Azok csak skiccok! **Wlassios Gyula** vallás- és közoktatásügyi miniszter: Akkor új tervpályázatot hirdessünk, az nem volna helyes. Egy külön építészeti bizottság volt kiküldve, hiszen itt tudományos intéstúciók, laboratóriumok kellene, itt speciális épületekről van szó. Lehet, hogy külsőleg valaki művészeesebbt tudna csinálni, de a belső, élelserü berendezés tekintetében aig lehet...

Zboray Miklós: Hát miért néztek nyugatra a rajzterem ablakai?

Wlassios Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter: ... alkalmasabbat találni mint ő, aki speciálter majdnem egy emberöltő óta e kérdéssel foglalkozott és aki az iskola szükségleteit ismeri és többi tanításiainak saakszerű utasításait is figyelemmel kísérte...

Zboray Miklós: Azért néztek nyugatra a rajzterem ablakai! Mert nem tudták, hogy oda nem tűz a nap!

Wlassios Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter: Ozgier bizonyára meg fog lelni.

Zboray Miklós: Hiszen megieitett már! Azt mondta, hogy ő nem ugy akarta, hanem mások kívánták ugy.

Wlassios Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter: Ezek a tervek nyilvánosságra hozattak és Ozgier Győző ezeket sem rejtezte véka alá.

Zboray Miklós: A mostani terv egészen más! **Wlassios Gyula** vallás- és közoktatásügyi miniszter: A párisi kiállítás is megjelent ezzel a tervvel.

Rátkay László ödvözlö a minisztert a javaslat beterjesztéséről. Kifogásolja az építkezés lassúságát. **Várady Károly:** Határozati javaslatot nyult be, hogy vegyék le a törvényjavaslatot a napirendről s nyujtsón be a kultuszminiszter olcsó tervet.

Hieronymy Károly: El van ismervé, hogy Németország azt a nagy gazdasági felundulást, amelynek mindnyájan tanul vagyunk, előkészítette technikai tanításának igen alapos s igen széleskörű aponása által. Ma ezt az angolok is kiknek a németek igen éles versenyt csinálnak élismerik, hogy a technikai tanítás terén hátramaradtak. Igyekeznek ezt a hátramaradásukat pótolni. Németországban 11 műgyetem van és terve van véve még három műgyetemnek felállításra. Mi ez ahhoz képest, hogy mi egyetlen egy műgyetemet akarunk építeni tízmillió korona költséggel?

Eszelött pár évvel egy kitűnő magyar ifjú kitűnt a maga szaktudományában. A magyar József-műgyetem tanári kara igyekezett őt megnyerni, hogy itt Budapesten működődjék, mint tanár. A tárgyalások azonban soká tartottak. Időközben a zürichi műgyetem neki ajánlotta tette, hogy jöjjön a zürichi műgyetemre és miután ő feltételül tűzte ki azt, hogy

neki egy külön laboratóriumot építsenek, a zürichi műgyetem, illetőleg Sváje két és fél millió frankért tisztán csak ezt a laboratóriumot megépítette. Midőn aztán a műgyetem tanári kara meg akarta őt nyerni, azt a választ nyerte tőle, hogy ő moráliter már le van kötelezve Svájknak, amely az ő feltételeit elfogadta. Ha mi azt akarjuk, hogy el ne maradjunk abban a nagy versenyben, nekünk nemcsak ezt a műgyetemet, hanem hovatovább egy második műgyetemet és technikai iskolákat kell felállítanunk. Fel kell állítani olyan iskolákat, amelyek megtanítták a növendéket azokra a kézmű-mesterségekre, amelyek neki keresetül tudnak szolgálni.

A parlament ilyen tisztán saakszerű, ilyen tisztán a részletekre vonatkozó kérdéseket megieítésére nem illelékes. (Ellenmondások a néppárton és a szélsőbaloldalon.)

Molnár Jenő: Fizetni illelékes! (Zaj.) **Zboray Miklós:** Joga van! (Halljuk! Halljuk! a jobboldalon.)

Simonyi-Semadam Sándor: Ilyen címen bármit el lehet vonni a parlament elől, hogy rámondjuk, hogy az saakdolog. (Zaj.) **Halljuk! Halljuk!**

Hieronymy Károly: A parlament hozzászólhat ilyen kérdésekhez mind; de az a kérdés, hogy hasznára válnak-e ezeknek a dolgoknak, hogy ha a parlament ezekkel a kérdésekkel foglalkozik?

Zboray Miklós: Mert póthitel lesz belőle! Ennek több haszna van, mint azt mondani, hogy katonai költségekre elég áldozatkész az ország! (Igaz! Ugy van! a néppárton.) **Zaj és mozgás jobbról és a középben.** **Halljuk! Halljuk!**

Hieronymy Károly: Az egyiknek is, a másiknak is meg van a haszna!

Zboray Miklós: Az egyikből a miniszterjelölt urnak, a másikból az országnak. (Zaj.)

Hieronymy Károly: Az a kérdés, hogy van-e haszon abból pl. ha felhózzák, hogy a rajzterem északnyugatra vannak? (Ugy van! a középben.)

Zboray Miklós: Van!

Hieronymy Károly: Lehet-e ebből valami következtetést vonni?

Zboray Miklós: Lehet, mert nem tudnak dolgozni ott! (Ugy van! a néppárton.) **Ellenmondások jobboldól.)**

Hieronymy Károly: No tessék ilyeneket állítani!

Zboray Miklós: Majd meg fogják látni! (Zaj.)

Hieronymy Károly: A politechnikum által mostan használt épületek azonban a dolog természetesen szertn fokozatosan fognak kiürülni, amire nem kell semmiféle miniszteri felvilágosítás, mert ezek a kiürülések a dolog természetese szerint aképp fognak történni, hogy először a bérbevevő épületeket írta ki. Hogy a főépületet, amely tudniillik az állam tulajdonát képezi, ilyen hosszú építkezési terminus mellett legközelebb ki nem üríthetik, az világos. Izz, hogy az egész építkezés egészen 1911-ig elhúzódik. Kivánatos, hogy az építés ideje lehetőleg meg rövidíthetőség és hogy ennlőgtova az az átmeneti időszak, amiódan a politechnikum egy része a pesti oldalon másik része pedig a budai oldalon lesz, a tanítás és tanulók érdekében lehetőleg megkövetéssek. És ezért, ha a miniszter erre nézve tudna orvoslást találni, ahhoz a legkészeesebben hozzájárulna.

Mo nár Jenő nem fogadja el a törvényjavaslatot, hanem Várady határozata javaslatát pártolja.

Wlassios Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter: A legelső napon amikor a költségvetés szentesítése után a Ház ülést hirdetett, benyújtotta rögtön a törvényjavaslatot. Tíz napja van már a Ház előtt a törvényjavaslat.

— Megbolondult — mondotta esügedten.

— Lehetetlen!

— Közveszélyes örült... Már bent is van...

Góresös esuklások vettek erőt rajta. Jó tíz percig tartott, míg lecsillapodott. Akkor aztán kényelmesen, szélesen kicsomagolta keszervét.

— Hát nem borzasztó ez? Még olyan fiatal vagyok. Igen, igen, uram. Oh, higye el, hogy ez borzasztó helyzet. Az orvosok azt mondják, hogy száz évig is élhet.

Siettem megnyugtattani.

— Kérem, az orvosok néha túloznak, meg-öregszem, megcsenyulok. Kinek kell öreg asszony? Kinek, uram? Mondja, hogy kinek?

— Nekem! — mondottam kezemet nyujtva, melyet ő melegen megszorított. Éreztem, hogy ebben a pillanatban hős és gazember voltam egyszerre. Házasságot ígértem egy asszonynak, akinek a férje még él. De nem tehettem másképp. Az alkalom oly esábitó volt. Előttém lebegett a szép asszony, a ritkaság-gyűjtemény, Aba Sámuel manzsetta-gombja, a Graechusok anyja...

Tibornak otthon mindent elmondottam.

— Ugy-e aljasság volt? — kérdeztem.

— Mindenesetre, de az nem baj...

Tibor nagyon opportunus jellem volt. A szögény örült mérnök pedig rácafélt a doktorokra, három hónap múlva özvegygő tette a szép asszonyt. Azt hiszem, az ő helyzetében okosabbat nem tehetett. Mikor Tibor a postáról elhozta a partecédulát, biztatóan mosolygott.

— Most rajtunk a sor, — mondotta.

Hozzá volt szokva magának tekinteni, ami az enyém.

— Engem főleg a ritkaság-gyűjtemény érdekelt, — mondottam mintegy mentegetődzve. Hazudtam. Ez a hazugság a torkomra is forrt. Az ember sohase legyen gazember — félig.

A gyászév alatt nagyon vigyáztam a külső

dokorumra. Éreztem, hogy van restelni valóm. Csak minden második vasárnap látogattam meg a szép asszonyt. Ezért kaptam is gyöngéd szemrehányásokat.

— Ön végre is, mondotta bánatos mosollyal, nem patikuség, akinek minden második vasárnap van kimenője.

— Csak türelem, suttogám halkan.

Ha valami üzeni vagy küldeni valóm volt, Tiborral helyettesítettem magamat. Mindenben pontosan eljár. Atkozottul pontosan!

A gyászév utolsó napjaiban egy másnapi kirándulással küldtem Tibort ő nagyságához. Ehhez a kiránduláshoz komoly érdekeket fűztem. Ezen a kiránduláson akartam megbeszélni a jövőt. Tibort szigorú utasításokkal láttam el.

— Mondd meg ő nagyságának, hogy komoly dologról van szó.

— Ertem.

— A boldogságunkról.

— Mindenesetre... csak bizd rám.

Elment, de nem a nélkül, hogy meg ne pum-polt volna. Hogy ki tudta lesni az alkalmas pillanatot! Művész volt.

Nagyon sokáig nem jött vissza. Már elmúlt kilenc óra és Tibornak se híre, se hamva. Nyugtalanokdni kezdtem.

— Csak nem történt valami baja a fiúnak?

Még vártam egy félórát s aztán végig sétáltam a parkon, hogy átszólók hozzájuk. Szép nyári éj volt, de kissé felhős. A hold nem tudott érvényesülni, de azért elég világos volt. Nagyon is világos. Annnyira, hogy mikor a park végéhez értem, ott láttam Tibort és a szép asszonyt kar-karban. És mintha az asszony a vállára hajtáná a fejét. Nem akartam hinni a szemeimnek. Egész másképp állottam a föléimmel... azoknak kénytelen voltam hinni. Csupánást hallottam, tisztán, szépen tagolt cuppanást: cupp, cupp, cupp! És a

cuppanást olyan mozdulatok egészítették ki, melyek minden kétséget megsemmisítettek. Ehhez képest megsemmisülve rohantam haza. A falon egy vadászpuska függött. Lekaptam! Aztán megint visszaakasztottam. Azt a puska én vettem Tibornak. Csak nem lehetek egy fehér elefántot egy potyapuskával! De csak kerüljön elé! Fél-óra múlva megtette.

— No, csakhogy hazajöttél — mondottam mefisztói gunymosollyal.

— Igen, az eső hazakergetett.

— Es hol voltál eddig?

— Hol? — kérdezte a legbárgyubb flegmával, — a mennyasszonyomnál.

— Micsoda? Te nyomorult, te áruló!

Tibor tetőtől-talpig végigmért, tekintete keserűséget és megvetést fejezett ki. Söhajtott.

— Hát érdemes magát barátiaiert feláldozni?

— kérdezte szemrehányóan.

— Nem értelek.

— Pedig olyan egyszerű. Hát nem mondtad, hogy téged főleg a ritkaság-gyűjtemény érdekelt?

— De igen, azaz...

— Nos, hát én megszereztem neked minden maleficium nélkül. Ennyi az egész.

Két hónapja, hogy megesküdtek. Mi sem természetesebb, mint hogy Tibor engem kért fel násznagynak. Megtettem, de nem fogcsikorgatás nélkül. Azóta kiengesztelődtem s minden szentvedélyemet a ritkaság-gyűjtésbe fojtom. Gyakran meg is látogatom őket, eljárók velük apróbb kirándulásokra. Már nem is bosszant a dolog. Egészen megszoktam az elefántágot.

Csak néha, mikor velük vagyok, fojtogatni kezd valami szorongó érzés. Attól félek, hogy egy angol ritkaság-gyűjtő megvesz fehér elefántnak és kitömet.

Kellemetlen volna...

Határozaton tiltakozik az ellen, mintha az indokolásban ebben a rövidségében a parlament iránti tisztelenség nyilvánulna. A bemutatott tervek a tulajdonképpeni főindoklás. A tervek letette a Ház asztalára, azokban találhatják meg az indoklás kiegészítését. (Helyeslés jöbbséggel.)

Ami azt a kérdést illeti, hogy miért nem mutatta ki a mai elhelyezés hiányait, hát azért nem beszélt erről részletesebben, mert minden évben egyenesen szemére vetették, hogy minő tarthatatlan helyzet az, mely a politikatudományban a rossz elhelyezés miatt uralkodik; azután maga fejtette ki azt számtalanszor, hogy minő e'gletlen épületekben van a politikatudomány. (Mozgás a szélsőbaloldalon.)

Ezután elfogadják a törvényjavaslatot általánoságban és részleteiben. Váradly határozati javaslatát elvetették.

(A gazdasági munkáspénztár.)

Justh Ferenc előadó ismerteti a gazdasági munkás- és cselédpénztárról szóló 1900. évi XVI. törvények kiegészítésére vonatkozó törvényjavaslatot s azt előadgására ajánlja. Hangsúlyozza, hogy a mostani javaslat általános a segélypénztár szervezési ügye teljesen befejezve. Több kérdés maradt még megoldatlanul, a várakozási idő leshatározása, a segélyösszegek felmérése stb., ezek mind elintézését nyernek az intézmény fejlődésének folyamán.

Csernok János gratulál a miniszternek az új törvényjavaslatához, de kéri, hogy a helyi cselédek részére is statváljanak hasonló intézményeket. Párta nevében is meleg elismeréssel fogadja a törvényjavaslatot s azt általában elfogadja a tárgyalás alapján.

Elnök a törvényjavaslat tárgyalását megszakítja.

(A hármasszövetség megújítása.)

Széll Kálmán miniszterelnök: T. Ház! Visontai Soma képviselő ur április hó 13-án a hármasszövetség megújítása tárgyában intézett hozzájárulást. Én, ha jól emlékszem azon ítések ezen fázisáról is, rögtön akartam a t. képviselő urnak ebben a kérdésben megadni a választ azonban az ílésre meghatározott időből meglehetősen kifogytunk és így, miután hosszabb volt az interpelláció és talán még kimerítőbb és részletesebb a beszéd, amelyel azt a t. képviselő ur kísérte és így hosszabban kellett volna felelnem, akkor nem válaszoltam. Azóta a válasza a Ház szünetelése miatt nem került a sor. Akartam ugyan válaszolni, de a képviselő ur felkérésére abban hagytam. Most már abban a helyzetben vagyok, hogy röviden nyilatkozhatok azokról a kérdésekről, amelyek a t. képviselő ur felvetett, általában a hármasszövetség megújításának kérdéséről, mert hiszen azóta folyt le a delegációsális ülésés, amelynek folyamán a külügy minisztere és törvényes vezetője is megtette a maga előterjesztését a külügyekre vonatkozólag. A képviselő ur által felvetett kérdéssel is nyilatkoztam. E kérdés felett azután igen kimerítő vita folyt a delegáció kebelében, amely vita a nyilvánosság előtt történt, azok a beszédek közkezen forogtak. A külügyi költségvetés tárgyalása alkalmával magam is hosszabb beszédben nyilatkoztam éppen a hármasszövetségről és kijelenttem az elienk éle-szólásait és állításait ellenében, hogy a hármasszövetség a mi külpolitikánk sarkköve, va is annak fenntartása a monarchia és Magyarország érdekében áll, hogy annak fenntartását és megszilárdítását én a magam részéről óhajtom és azt valom, hogy a béke fenntartását lehetőleg biztosítja, ami bizottsági érteletnek és állásunkat erősíti, még pedig mindhárom hatalomnak egymást fedő érdekeinek kölcsönössége alapján. Mindezt hosszasan megmotíváltam, de most nem bocsátkozom ezen motívumok ismétlésébe, hanem egyszerűen válaszlok a hozzájárulást kérdésekre. A képviselő ur először is azt kéri, hogy van-e tudomásom arról, hogy egyrészt Ausztria-Magyarország és a Németbirodalom, másrészt Olaszország között feunálló szövetség 1903. május 6-án lejár és hogy a szövetség megújítása tárgyában az érdekelte kormányok között már most — t. i. az interpelláció előterjesztésekor — tárgyalások folytak.

Erre azt válaszolhatom, hogy igenis van róla tudomásom, sőt még ennél többet is válaszolhatok, egy kissé reflektálva a képviselő urnak kommentáló beszédére, azt t. i., hogy abból, hogy tárgyalások folytak és egy évvel előbb folytak már ezen szövetség megújítására vonatkozólag, korántsem az következik, amit a t. képviselő urnak mint bizonyítékot mellőzött felállítani, hivatkozva azon körülményre, mintha ez azt mutatná, hogy annak a szövetségnek megújítása nagy nehézségekbe kerül és hogy nem úgy áll a dolog, mint a hogy itt ebben a Házban én hirdetem, mint a hogy hirdették a hirdették a külügyi kormányzat és a hírlaprodalomban, hogy a szerződés olyan erős alapokon nyugszik, mint nyugodott előbb; a képviselő ur szerint igen gyenge alapokon áll az, és az a körülmény, hogy most újítják meg a szerződés, az ő nézete szerint mellette szól. Hát én megfordítom a tételeit és azt mondom, hogy abból, hogy a tárgyalások már megindultak — nem ma, hanem már hónapokkal ezelőt indultak meg, — nem lehet azt következtetni, amit a képviselő ur következtet, hogy elenkezőleg éppen az tény beöle, hogy az érdekelte kormányok és államok, úgy Németország, mint Ausztria-Magyarország és Olaszország be sem várták ezen szerződés lejártának idejét, hanem idejkorán kiserítették már abbeli nyilatkozataikat, hogy tárgyalni készek a felett, hogy a szövetség megújítását. Ha valakivel szerződési viszonyban vagyok és jó korán, még a szerződés lejárá előtt gondoskodom kölcsönös egyetértéssel arról, hogy ezen szerződési viszonyt tovább tartson, dacára annak, hogy nem vagyok kénytelen még beszélni a dologról mert hiszen a szerződéses viszony meg tart,

és a lejáráti idő még nem következett be: akkor én csak annak a nézeteknek és meggyőződésnek adok kifejezést, hogy óhajtok, hogy létre jöjjön a a szerződés, nem pedig annak, amit a t. képviselő ur ebbe nézetem szerint igen tévesen, belemagyarázott, hogy t. i. ez annak a jele hogy nem óhajtlak. Igenis, az a készség, amelylyel mind a három államnak kormányja belemont azon kérdés tárgyalásába, hogy ez a nagy politikai szövetség megújítását, a mellett szól, hogy ez a szövetség az érdekeknek azonoságán alapszik és mind a három kormány mérvadó tényezői akaratának és óhajlásának a jele és bizonyítéka. Ennyit az egyik dologra vonatkozólag.

A második pontban felvilágosítást kér a t. képviselő ur az iránt, hogy az eddigi szövetségi szerződés Olaszországot illető pontozataiban módosított-e és a harmadikban azt kérdezi, hogy annak védelmi jellege — mert ez a punctum saliens a két pontnak — fenntartott-e vagy kibővített. Erre vonatkozólag annyit mondhatok a képviselő urnak, hogy a szövetség ma még okmányok aláírásával végleges megújítása nincsen és így azoknak előkészítése és tárgyalása végleg befejezve nincsen, de mind a három hatalomnak képviselői Olaszország, Németország és Ausztria-Magyarország képviselői egyaránt kijelentették abbeli készségeket, hogy a szövetséget megújítani hajlandók; kötelező nyilatkozatokat cseréltek hivatalos uton arra nézve, hogy ez a szövetség még fog újítani és idejkorán fognak a megújított tartalmú okmányok aláírni. Ha tehát forraszerüleg nem történt is meg, a szövetség megújítása iránt semmi kétség fenn nem forog. Ami pedig a szövetség tartalmát illeti, annyit mondhatok, hogy mind a három hatalom részéről nyilatkozatok történtek azon irányban, hogy ennek a szövetségnek tartalma teljesen egyenértékű lesz a lejárt szövetség tartalmával s a maga lényegében s a maga nagy céljában és feladataiban és a maga nagy motívumaiban azonos lesz a régi szövetséggel. Hogy már most ennek a szövetségi dokumentumnak, amelyre vonatkozólag talán már eleget mondtam, a midőn azt úgy állítottam oda, hogy azonos lesz, hogy teljesen egyenértékű lesz a másikkal, minden egyes részlete mit fog tartalmazni, azt gondolom, természetesen fogja találni a t. Ház, ha a magam részéről nem tejegetem és a kérdések ezen részére magam részéről választ adni nem akarok és nem fogok, mert nem is szokás és nincsen is bevéve gyakorlatba s az eddigi hármasszövetségi szerződés nyomon közzétéve. Közzétételt annak idején a mi köztünk és Németország között kötött szerződés. Hogy a szerződés és szövetség szövege és tartalma, főleg akkor, mikor a megújítás állapotában vannak — hiszen mikor 1888—89-ben közzétételt a köztünk és Németország között kötött szövetség ez is a szövetség megkötése után nyolc évvel történt — mondom, akkor, amidőn azok megújítás alatt állanak, nem szoktak közzététetni, de gondolom, hogy elég, ha azok lényeges, igazi, valódi tartalma iránt ilyen kijelentések történnék, mint aminők történtek a mi szövetségünk-ről. Ilyen kijelentést tett gróf Bülow, a nagy Németország nagy államférfia, ilyen tett Prinetti, Olaszország államférfia ilyen-olyan kijelentést tett a mi külügyminiszterünk, az osztrák-magyar monarchia külügyminisztere és ilyen kijelentést tettem én is már nem egyszer és tettem ige most is.

Ami a kérdések negyedikét illeti, hogy miért mondatott már most fel, azt lelehetem, hogy nem mondatott fel, hanem a tárgyalások megindítása mutatkozott célszerűnek és kívánatosnak, még pedig az előbb mondtam indokok alapján, egy évvel a lejárat előtt. Amint a tárgyalások megindultak, kötelező nyilatkozatokat cseréltek és a szövetség létrejötte iránt kétség nincsen. Azonkívül kérdezi a t. képviselő ur az ő pontban, hogy tudok-e arról nyilatkozatot tenni, hogy Bülow Velencében Prinettivel mit végzett és mi volt annak a beszélgetésének a tartalma. Nem szokás privát beszélgetések tartalmát közzétetni és diskusszió tárgyává tenni. Ha azt kérdeznék t. képviselő-társam, hogy én mit beszélgettem egyik-másikkal, akkor, hát a magam részéről azt sem tennék közzé. Azt pedig éppen nem tehetem közzé, vagy arról nem nyilatkozhatok, amit Bülow és Prinetti urak beszélgettek egymással. (Derűtlenség.) de talán nem is tartozik a dologhoz. Folytatód a t. képviselő ur a Bülow és a köztem leolyt beszélgetéséről tudakozódik. Én azt gondolom, hogy ez nem tartozik ide, ezt sem lehet vita tárgyává tenni. Csak annyit jelenthetek ki, — és ebből is látható a t. képviselő ur, hogy semmi okom nincsen a tartózkodásra — hogy azok a beszélgetések egészen fedték magukat azokkal a nagy célokkal és azzal a tartalommal, amelylyel a hármasszövetség eddig bírt és ezután is bírti fog és azon érzelmeikkel, amelyekkel én azon országok iránt viseltem. Ami most már a szövetségnek gazdasági vonatkozásokkal való összekötését illeti, amit a t. képviselő ur szives volt igen hosszasan kifejteni s amire nagyon különösen azon állításban konkludált, hogy ige, a mi szövetséges-társainkkal van a legübb gazdasági bajunk és a gazdasági szerződések megköltésének nehézségei előtérbe lépnek és egy igen kellemetlen adalékát képezik ennek a viszonynak, amik aztán azt bizonyítják, hogy ez a viszony nem egészen jó: én a t. képviselő urral nem értek egyet a konkluzióban. A premisszában van némi igaz. Abban, sajnos, van valami és azt nem lehet tagadni, hogy a mi gazdasági összekötésünk Németországgal nem egészen olyan természetű, mint ahogy én kívánám, az előzékenységet nélkülözzük, amire jogunk van a mai szerződés alapján. Az állatkivétel illetőleg és az állategészségügyi egyezmény alkalmazását illetőleg sok a kívánni való, sőt a baj. Nem úgy áll a tekintetben viszonyunk, mint ahogy én óhajtanám és amire törekedni kell a benső és szoros politikai viszonyainál fogva. Továbbá a vámtarifa, melyet Németország felállított, hasonlólag, bizony nem lehet tagadni, igen nagy részben egyenesen a mi érdekeink ellen van irányva és a mi érdekeink teljes

figyelmet kívül hagyásával van felállítva. Hát ez igaz. De hát ez az automon tarifa és nem a szerződés. És én mégsem osztom azt, amit mondtok, hogy biztos, hogy nem jön létre szerződés köztünk és Németország között. Mert, bár sok nehézségeink les-nek, én mégis azt hiszem, hogy mindkét hatalom, úgy Németország, mint mi, a saját érdekében arra fog törekedni, hogy a szerződést megosszálja. Nem is adom fel a reményt, hogy dacára annak, hogy a német vámtarifának sok oly része van, amely nagy akadályt tesz és annak sok része olyan, amely alig legyőzhető nehézségeket okoz, mondom, még sem adom fel a reményt, hogy a szerződés megkötése annak idején mégis sikerüljön fog. Manapság azt, hogy egy állam politikai okokból gazdasági érdekeit, (Halljunk! Halljunk!) gazdasági politikáját egészen leladja és teljesen elöjtse az egész vonalon, nem lehet követelni. Nem lehet ezt követelni Németországtól sem, Olaszországtól sem és tőlünk nem viassim, és nem is vagyunk hajlandók — megnyugtathatom a t. képviselő urat — a politikai barátságért magáért, gazdasági érdekeinket ignorálni, feláldozni és azokat lényegükben megsérteni. (Általános, élénk helyeslés.)

Azt hiszem és azt tartom, hogy szerződésen kívüli állapotba nem helyezkedhetünk mi sem Németországgal, sem Olaszországgal szemben, nemcsak a politikai szövetség miatt, ami már maga elég arra, hogy szerződünk, de saját érdekeink, valamint a Németország és Olaszország saját gazdasági és politikai érdekei miatt sem. Ama korreláció, amely az ő érdekeik és a mi érdekeink közt van, nem engedí a szakítást. Az ily szerződésen kívüli állapotot, azt hiszem, kerülnünk kell mindannyiunknak. De ha be is állana, amit nem hiszek, akkor is gondolom, annak bajait — vagy pedig, ha elő nem áll, mintamint remélem, hogy nem áll elő és arra fogunk törekedni, hogy elő ne álljon — a szerződés költésének a nehézségeit — jobban le fogjuk győzni, ha politikai szövetségben vagyunk az illető államokkal, mintha nem vagyunk politikai szövetségben. A politikai benső viszony arra nem mindig elég erős, hogy átmeneti gazdasági kellemetlenségeket már oszirában elojtson, de állandó gazdasági háborút nem tűr el. A politikai szövetség nagy előnyök és nagy érdekeinket elterelések kell lenni, hogy a szövetség elbirjon eltereléseket a gazdasági kérdésekben is.

Es nem meg azok miatt veszendőbe, de viszont elég erővel kell bírnia és legyen az a hatása meg, hogy azokat a gazdasági érteket kiegyenliten és az ellentéteket elismítani, enyhíteni segítsen.

Higye meg, t. barátom, ha ő, aki nem barátja a hármasszövetségnek politikailag sem és talán azért színezi erősebben a gazdasági vonásokat, azt mondja, hogy a hármasszövetséget ott kell hagyni és a kettes-özettséghez kell csatlakozni, higye meg, ha azt megtennők, Franciaország egyetlen magyar úrvél sem bocsátana többet át az ő határain, mint most. Ami hármasszövetségünk kizárólag védelmi detenzív a béke-célzatai vannak és hogy mennyire olyanok a célzatai, mutatja az, hogy a kettes-özettséget nem tekintjük ellenünk irányzótnak, hanem kiegyesítőnek tekintjük, hogy szintén békecélokat követvén, paratell halad velünk és hála Istennek, biztosítani fogja ebben a tekintetben Európának azt a békeperiodust, amelyet nagy gazdasági, nagy szociális kérdései közepette nem nélkülözhet és amelyre nemcsak nekünk van szükségünk, de szűksége van egész Európának.

Ami most már az Olaszországgal való szövetségi viszonyt és a borklauzultat illeti azt a gyanut fejezi ki t. képviselőtársam, hogy azt esetleg elalkudták Velencében a mi kárunkra Bülow és Prinetti, vagy pedig mi tettünk már erre nézve ígéreket. Ebben a tekintetben megnyugtathatom azzal, hogy gróf Goluchowski ismeri jogait, kötelességeit és hatáskörét gazdasági kérdésekben és ha utalok arra a beszédemre, amelyet arról a tárgyról tegnapelőtti tartottam (Igaz! Ugy van! a jobb- és baloldalon.) amikor az olasz borklauzultatról világosan megmondtam, hogy nincs elalkudva semmiféle érdekek a borklauzultat tekintetében és nem is fogunk elalkudni semmit, mert azt a klauzultat a majdan megkötendő szerződésbe bevenni nem fogjuk.

Ezzel feleltem talán mindazokra, amiket t. képviselőtársam tőlem kérdezett és azokra a tejegetésekre, amekkel beszédét kísérte. Így aztán röviden konkludálhatok arra is, amit a hatodik kérdésnek lényegére óhajtottam válaszolni. Törvényes jogomat és beolygosomat gyakoroltam a politikai megállapodásokra. És azokra nézve, amiket t. képviselőtársam mondott, az a nyugalom, de másfelől az a biztonság, amelylyel a külügyi kérdésekről, a hármasszövetségről, mindezekről a vonatkozásokról, a gazdasági kérdésekről, a kereskedelmi szerződésekéről, a borklauzultáról, az árak kivételéről Németországba, az a határozottság, amelylyel mindezekről beszéltek, talán ékebben, mint minden egyéb, bizonyítja a képviselő urnak azt, hogy azon törvényes jogokat és beolygást, melyet nekem kötelességem gyakorolni, igenis gyakoroltam. Kérem, méltóztassék válaszomat tudomásul venni. (Élénk helyeslés jöbbséggel.)

Visontai Soma szerette volna, ha a kormányelnök még a delegációs ülészaka előtt választott volna az interpellációjának. Sajnálja, hogy a miniszterelnök az ő interpellációjának nem minden lényeges pontjára felett elég világosan, sőt több dolgot felő halgatott. Sajnálja, hogy a kormányelnök elvi szempontból tette túl magát bizonyos kérdéseken; ez a parlament helyzetét meglehetősen kellemetlen világításban tünteti fel. A választ nem veszi tudomásul.

Széll Kálmán miniszterelnök: Mikor azt mondta, hogy a hármasszövetség meg lesz költe, kötelező nyilatkozatot cserélünk, már ennél pozitívabb választ nem lehet. (Helyeslés jöbbséggel.) Mikor azt mondta, hogy az teljes értékű lesz az eddigievel és hogy ugyanazon nagy előjár, nagy feladatai lesznek és ugyanazon tartalma lesz, a maga lényegé-

ben defenzív békeszövetség: akkor azt mondani, hogy nem tájékoztatott az iránt, hogy ebben a kötetű szövetségben mi van igazságszerűen nem lehet. (Ugy van! a jobboldalon.) Nem áll, hogy itt nem lehet küllgyekről beszélni. Nemcsak interpellációkra jelel mindig és pedig sokszor rögtön, ami csak azt mutatja, hogy tájékozott, hanem a vita közben, valahány küllgyi vonatkozású kérdés elől, mindig felveszi a vitát. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.)

Tehát a magyar parlamentben lehet küllgyekről beszélni. Miért? Azért, mert a mi alkotmányunk szerint a magyar parlamentnek van hozzá joga. Habár közös a küllgyek vezetése, a küllgynek az a része, amely a védelemből folyik, és habár azon vezetés ellenőrzése és a küllgyi vezetés költségeinek és eszközökének megajánlása közös az osztrák tartományokkal abban az institucióban, amelyet e célból kreált a 67-iki törvényhozás: azért itt mégis lehet küllgyekről beszélni és van joga hozzá, nagy joga a magyar országgátlésnek. Miért? Mert a mi alkotmányunk szerint a magyar miniszterelnök, illetőleg a két miniszterelnök egyetértésével vezetendő az a politika. Emlékeztet arra, hogy a hármasszövetségről részletesebben mint ahogy nyilatkozott, nem volt szó sehol, akár Rómában, akár Berinben. És Rómában Prinetti az egész költségvetést kénapai vita alatt végezte el a parlament; egész költségvetését és az egész küllgyi vitáját; pedig nemcsak a szövetségről volt szó, de sok egyeből is. Hat nem mondott többet Prinetti sem. Visontai szerint Prinetti, a midőn nyilatkozott többet mondott, mint a magyar miniszterelnök. Azt mondta tudniillik, hogy gazdasági tekintetben is Oslaszragnak előnye és érdekei meg lesznek védve. Hát ő nem azt mondta, hogy a mi érdekeink meg lesznek óva? Azt mondta Prinetti, hogy a küllgyi politika is olyan, hogy abban a gazdasági érdekek nagyfontosságúak és azokat is meg kell őrizni. Hat nem arról beszél ő is tolytonosan heteken át, (Élénk helyeslés jobboldalon), hogy milyen fontosnak tartja a mi gazdasági érdekeinket és hogy azokat meg fogjuk őrizni? (Élénk helyeslés és tetszés a jobboldalon.) És azt mondta Prinetti, hogy a küllgyi politikának csak olyannak szabad lenni, mely a gazdasági téren is az érdekeket tönkre nem teszi. Mond ő egyebet?

Majd így folytatja: Prinetti csak azt mondotta, hogy reméli, hogy olyan szerződést fog kötni, hogy Oslaszragnak gazdasági érdekei meg lesznek óva. En többet mondottam. En ugyanis a t. képviselő ur tudakolására és Szederkényi Nándor tudakolására amikor a borvám-klauszúról volt szó, — amiért egész gazdasági viszonyunk Oslaszragnal itt szóba jön és amely egyáltalán reánk nézve emunens fontossággal bír — mondom, én többet mondtam, mint Prinetti, mert azt mondtam, hogy én azt a kijelentést teszem a magyar kormány nevében, hogy az új szerződésbe a borvám-klauszúrát nem fogjuk bevenni és azt a klauszúrát nem fogjuk megújítani. (Általános, élénk helyeslés.) Ez nem sokkal több, t. képviselőháza? (Tetszés a jobboldalon.) Nem sokkal több ez, mint amit bármely miniszter, bármely parlamentben gazdasági dolgokról mondott. En azt mondtam akkor és kifejtettem azon nézetemet, amelyben ma is vagyok, hogy Oslaszragnal azért még nem kell vámbáborba keveredni; a szerződést megkötjük vele, mert Oslaszragnak egyéb nagy érdekei is vannak, amelyeket csak szerződésleg óvhat meg. És ha arról van szó, hogy vagy oly szerződést kössünk, mely a klauszúrát nem tartalmazza, de Oslaszragnak egyéb érdekeit is védni, vagy pedig ne kössünk semmi szerződést: akkor azt hiszem, mindkét állam oda fog konkludálni, hogy igenis kössük meg a szerződést ez alapon! En azt vitattam, hogy Oslaszragnak nem kívánhatja fölünk az új szerződésben a borvám-klauszúrának bevetését, nem követelheti már a saját érdekei szempontjából sem, mert nem tudná a francia bor beözönlésével szemben a harcot fölvenni. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Hát én semmit sem mondtam ezek szerint, t. képviselőháza? (Tetszés jobboldalon.) Semmivel sem tájékoztattam a t. képviselő urat a szerződés tartalmára vonatkozólag? En azt hiszem, hogy ha a t. képviselő ur magamat megkérdezi, akkor be fogja látni, hogy én többet mondtam, mint amennyit fölém vártak! (Élénk helyeslés a jobboldalon.) És én biztosíthatom a t. képviselő urat, hogy olyan részletek ezekről a kérdésekről egyetlen egy európai államleírás nem, tudomásom szerint semmitféle parlamentben a világon nem nyilatkozott, mint ahogy tettem ezt én. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) Ezeket kívántam én a t. képviselő ur figyelmébe ajánlani. (Élénk helyeslés és tetszés jobboldalon.)

Visontai Soma ismételen kijelenti, hogy a kormányelnök öt óráig től nem világosította, ő a választ nem fogadja el.

Széli Kálmán miniszterelnök: Nem engedhetem, hogy a t. képviselő ur belemagyarázza abba az én közbeszólásomba, hogy „elvi szempontból”, azt az értelmet.

Visontai Soma: Tudom, mit értett. Széli Kálmán miniszterelnök: Mintha azt akartam volna mondani, hogy ezt nem tartom a parlament jogkörébe valónak. Ez ellen protestálok.

Visontai Soma: Nem, nem! Széli Kálmán miniszterelnök: De beszédének egy része némileg ezt látszik feltüntetni.

Visontai Soma: Nem!

Széli Kálmán miniszterelnök: Hát konstátalom, hogy nem. Tudom, hogy a képviselő ur velem bona fide vitatkozik. Azt értem az alatt, hogy tárgyalás alatt levő kérdéssről nem lehet többet mondani.

Visontai Soma: Tudom, tudom! Széli Kálmán miniszterelnök: ... En közbeszóltam, hogy elvi szempontból nem fejtettem, de különben meg tudnám nyugtatni a képviselő urat e tekintetben is. Bocsnátot kérek, ez oly kifejtés, amelynek részleteiből és többet, gondolom, kívánni nem lehet! (Helyeslés jobboldalon.)

A ház a miniszterelnök választását tudomásul veszi.

(Napirend.)

Elnök: Javasolom hogy a Ház a holnap délelött 10 órákor tartandó ülés napirendjére tűzze ki az indítvány- és interpellációs-könyvek felolvasása után mindenekelőtt a ma elfogadott, királyi József-műegyetem általános elhelyezéséről szóló állami épületek létesítéséről szóló törvényjavaslat harmadszori olvasását, azután a gazdasági munkás- és cseléd-segélypénztárról szóló törvénykiegészítéséről szóló törvényjavaslat folytatódagos tárgyalását és azután, amennyiben ezt befejezzük, az 1899-iki közösügyi zárszámadásra alapított végleges számadás szerinti Magyarország terhére mutakkozó tartozás leedzéséről, továbbá az 1897, 1900, és 1901. év közösügyi kiadásokra a Magyarország által pótlólag fizetendő összegekről szóló törvényjavaslatot. Ha méltóztatnak hozzájárulni, ezek lesznek a holnap ülés tárgyai.

Széli Kálmán miniszterelnök: Mintán úgy érzem, hogy ilyen előrehaladott nyári időben minden képviselő óhajta tudni azt hogy a legközelebbi napokban vagy időkben mit tárgyalunk és főleg a hét vége felé kívánatos tudni, hogy mi lesz a munkabeosztás, bátorodom a t. képviselőházat arra kérni, hogy a holnap napirend evégzése után a t. képviselőház hét órai ülést ne tartson, azután kedden tartson ülést és azon ülés napirendjére tűzze ki a pápa—bárhidai helyiérdeki vasut, a sziszek—caprag—vrginostsi, a hódmezővásárhely—nagy-szentmiklósi, a budapest—esztergom—füzötti helyiérdeki vasutakról szóló törvényjavaslatokat illetőleg jelentéseket. Ezek mind olyan dolgok, amelyekkel feltétlenül el kell végezni azon munkálatok érdekében amelyek ezen vasutak kiépítéséhez csatlakoznak. Azonkívül kérem evégezni kedden a Hidvég- és Remeteszeg kisközségeinek megszüntetéséről szóló jelentést, (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Ezt evégezzük!) valamint az állami számvényoszké szervezetre vonatkozó törvényjavaslatot. Ezek után jönné a népképviselet teljes felügyelőségéhez szükséges ismételőgyvtelbes beszerzéséről szóló törvényjavaslat. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Ezt nem végezzük el!) Kérem, hiszen sem önk nem végzik el, sem én nem végzem el itt a pódiumon, hanem a képviselőház, a mint a törvény előírja. (Folytonos zaj a szélsőbaloldalon.) Hát kedden tárgyalunk... (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Megkeddjük!) Hát itt semmit sem kezdünk a pódiumon. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.) En azt proponálom jog és törvény szerint és önknek jog és törvény szerint tárgyalni kell; hogy mi lesz aztán a vége, azt majd elhatározza a Ház a maga jogkörében. Azután a Béga-osztoromáról szóló javaslatot szeretném kérni a t. képviselőházatól, hogy tűzze napirendre, amelyről azonban kedden intézkedhetünk.

Ezeket voltam bátor szives figyelmükbe ajánlani. (Helyeslés a jobboldalon.)

Elnök az ülést délután 2 órákor berekeszti.

BELFÖLD.

Hegedüs Sándor — főgondnok. A dunántúli evangélikus református egyházkerület Tisza Kálmán örökét Hegedüs Sándor volt kereskedelmi miniszterrel töltötte be. Komáromban ma bontották fel a szavazatokat, melyek közül 151 esett Hegedüs Sándorra, 134 gróf Tisza Istvánra. Ez érdekes választásról elmondhatni, hogy nincs benne győztes és nincs legyőzött. Hegedüs Sándor a maga egyházának szolgálatában elévülhetetlen érdemeket szerzett s hogy egyháza ismeri és elismeri ezeket az érdemeket, az kitűnt a minap is, mikor Hegedüs Sándor egy másik egyházkerületben csak néhány szavazattal maradt kisebbségben Darányi Ignáccal szemben. Most gróf Tisza Istvánnal állott szemben: a volt főgondnok fiával s a református egyháznak ifjabb, de nem kevésbé érdemes munkásával. A választás Hegedüs Sándorra esett, de az eredmény gróf Tisza István érdemeinek elismerését is igazolja. Két évözér között volt választása az egyházkerületnek: az egyiket megválasztotta, a másikat megtisztelte. S ez a legszebb és legigazságosabb megoldás. Hegedüs dicsősége, hogy az egyházkerület tradicióját elváltta is le tudta fejevrezni kipróbált hitbuzgóságával és lankadatlan munkásságával; Tisza Istvánra viszont megtisztelt, hogy Hegedüs Sándor mellett is ki tudta magának vinni az egyházkerület elismerését és szeretetét. Az új főgondnoknak ma már sokan gratuláltak a képviselőházban.

A királynál. Bécsből táviratozzák: gróf Széchenyi Gyula ő. l. sége személye körülül minisztert a király ma déli 1 órákor magánkiballitással fogadta.

A karlóvázi kongresszus. Karlóváziról táviratozzák: Az egyházakongresszus ma tizenötös bizottságot választott a királyhoz intézendő hódoló leirat szerkesztésére, azután tárgyalás alá vette az igazoló bizottság jelentését és 16 megmádatott választás közül Kosztics László szabadkai és Popovics Vazul István károlyvárosi kongresszusi képviselők választását meg-

semmisítette és helyettük ellenjelöltjeiket, Manojlovicot és Szvilárt igazolta. Holnap folytatják a választások igazolását.

A pángermánok és szövetségeseik. Szegedünk két adalékkal annak a megismeréséhez, hogy kik a pángermánok szövetségesei *kiinn és benn.* Hogy az erdélyi zöldsászosktól kiindult all-deutsch mozgalom a külfölddel szerves kontaktusban van, annak irásos bizonyítékát küldötték be hozzánk *Marosvásárhelyről.* Előben a jó székegy városban van néhány előfizetője a *Münchener Medicinische Wochenschrift* című orvosi szaklapnak, amely a J. F. Lehmann müncheni cég kiadásában jelenik meg. Az utóbbi időben észbe jutott a kiadónak, hogy a lap címszalagját megváltoztassa és *Marosvásárhelyi Neumarktként* keresztelje el. Az így címzett lapellendányokat a magyar posta, nagyon helyesen, nem továbbította, hanem visszaküldte a feladónak. Mikor azután a marosvásárhelyi előfizetők elmaradt lapjukat reklamálták az előfizetést követelő könyv-árús utján, a kiadó egy gorbomb, pöffeszkedő modorban irt levelezőlappal felelt, amelynek az volt a veleje, hogy az előfizetőt keressék a jusukát a postán, amely a *jó német Neumarkt* nevet nem akarja ismerni. Hogy a müncheni könyvkiadó honnan veszi a bátorságot és buzditást ahhoz, hogy így merjen irtni a székegyesség fővárosáról, azt nem nehéz kitalálni. Ráösmernék itt az erdélyi zöldsászosk vakmerőségére, amely nem állal a magyarság ellen külföldi elvtársakkal konspirálni. Holott pedig vannak szövetségeseik itthon is. Még pedig ott, ahol nem is gondolná az ember. Tanu erre a *Kronstädter Zeitung* című zöldsászs lap tegnapiélti száma, amely vezérekben, magasztaló kommentárral reprodukálja a *Hazánk* egy közleményét. Ez a közlemény támadás a mi lapunk ellen azok miatt, amiket a zöldsászs üzemek ellen irtunk. A zöldsászosk diadalmas örömmel üdvözlik szövetségestársukat, az agrárius újságot, a fajmagyar teória hirdetőjét, amely a mi becsületes hazafiságunkat műsovinizmusnak csufolja és gorbombáskodik velünk, amiért „a nemzetiségeket pszizkológ és a nemzetiségi kérdést elmérgesítjük.” Ennek a *Kronstädter Zeitung* nagyon örül. Örüljön a *Hazánk* is az ő legujabb barátainak.

A polgári perrendtartás. A képviselőház igazságügyi bizottsága ma délelött fél tíz órákor *Fabiny* Teofil elnöklele alatt tartott ülésében elhatározta, hogy a polgári perrendtartás megváltását a képviselőház nyári szünete alatt kezdi el.

A képviselőház bizottságából. A képviselőház közgazdasági bizottsága ma délután ülést tartott, melyben a kormány *Láng* Lajos kereskedelmi miniszter képviselte. A bizottság tudomásul vette a kereskedelmi miniszter jelentését a szeszpar és finomítás halasztatlan munkának Szent-István napján való engedélyezéséről, ugyszintén a bognáruknak a vasárnapiokon tartott baromvásárokon való kirakásának engedélyezéséről.

A kérvényezési bizottság ma szintén ülést tartott, amelyen a kormány részéről jelen voltak Széli Kálmán miniszterelnök, Darányi, *Wallisic*, báró *Fejérváry*, *Láng* miniszterek, az igazságügyi minisztérium részéről *Mohay* Sándor államtitkár. Jelen voltak továbbá a Kossuth-kérvény iránt érdeklődő függetlenségi párti képviselők közül többen. Tekintve, hogy a bizottság tagjai keelő számban nem jelentek meg, határozatot hozni nem lehetett. Az elnökség a kérvényezési bizottság jelen nem volt tagjait a házszabályokra való hivatközossággal csütörtök délután 5 órára táviratilag hívta össze újabb ülésre.

A horvátországi pénzügyi egyezmény. A Horvát-Szlavon-Dalmátországgal kötendő pénzügyi egyezmény előkészítésére kiküldött országos bizottság ma délután 5 órákor ülést tartott, amelyben a kormányt Széli Kálmán miniszterelnök képviselte. A bizottság elnökévé *Wekerle* Sándort, előadójává *Falk* Miksát választotta. A bizottság elhatározta, hogy a horvátok nunciumát átveve, azt sokszorosítottja, az országos bizottság tagjai közt kiosztatja s az országgyűlés nyári szünetének letelével ül össze érdemleges tanácskozásra.

A osongrádi választás. *Csongrád*ról táviratozzák: A függetlenségi választók értekezlete mai napon *Tasnády* Antal jelöltsége mellett nyilatkozott.

A közigazgatási ankét.

Budapest, június 13.

A közigazgatás egyszerűsítése dolgában összehívott szaktanácskozomány ma délelőtti 10 órakor tovább folytatta munkáját Széll Kálmán miniszterelnök mint belügyminiszter vezetésével.

Ma délelőtti az iktatás, előadás, elintézés, kézbesítés, hivatalos lap, stb. kérdései jöttek szóba, délután pedig a járási ügyvitel, tisztii főügyészi ügyvitel gyakorlati kérdései kerültek sorra. A ma délelőtti tanácskozásokat déli 12 óráig Széll Kálmán miniszterelnök vezette, aki azután a képviselőházba ment. A szaktanácskozományon pedig Guiner Gyula államtitkár előlélt tovább. Az egyes szakkérdésekhez tüzetesebben szölköztak Beniczky Ferenc, Guiner Gyula, Széll Ignác, Reiszig Ede, Beniczky Lajos, Kristóffy József, Hammerberg László, Sándor János, Némethy Károly, Zolnay Jenő pestmegyei főügyész, stb. A vita során pedig jóformán az ankét összes tagjai megjegyzéseket tettek.

Délután fél 2 órakor Guiner Gyula elnök berekesztette az ülést.

A tanácskozás folytatása délután 4 órakor volt. Az ankét egészen befejezte a vármegyey és a járási ügyviteli szabályzatot és holnap reggel 9 órakor a községi ügyviteli szabályzat tervezetét veszi tárgyalás alá.

Széll Kálmán miniszterelnök, aki a holnapi értekezleten alig vehet részt ma bucsuzott el annak tagjaitól a következő beszéddel:

Nagyon köszönöm a t. értekezleti tagoknak azt a türelmet, azt a fáradságot és azt a valóban odaadó buzgalmat, amelyvel ebben a tárgyalásban résztvettem. Engem különösen érdekelt az urak nézetei halálom. Igen sok beces és gyakorlati véleményem hallottam és annak idején fel is fogjuk használni. Mivel nem bizonyos, hogy holnap résztvevő-e a tanácskozásban, engedjék meg, hogy önöknek ma köszönjem meg a magam részéről személyesen szives érdeklődésüket. Jól esett, örömmel konstatiálom, örömmel tapasztaltam, hogy — úgy hiszem — jó munkát végeztünk. Jó munkát adtunk önöknek a kezükbe, mert hiszen azok az észrevételek, amelyek tételtek, inkább csak apróbb természetűek, nem annyira elvi jelentőségű, ámbar igen fontos részleteket illelnek és érintenek és csak javítani alkalmasak a munkát. De, nagy örömmel, alig hallottam felszólalást, vagy talán egyet sem amely ellentétbe helyezkedett volna ennek a munkának akár általános elveivel, akár lényegesebb részleteivel; és abból a modorból, amelylyel fogadták, a miként fogadták, láttam, hogy méltányolják, át is értik önök, akik első sorban vannak hivatali állülettel az életbe és kompetensek is ennek a kiválólag a gyakorlati élet feladásaival foglalkozó munkának az értékét megbírálni. Igen jó és nagyon buzdító jelnek tekintem ezt a további haladásra ezen az ösvényen, amelyre az alkotás terén léptem. Ez a kezelési és ügyviteli szabályzat elsze azoknak, amelyek egymást sorban követni fogják és a közigazgatás egész területén fel fogják ületni a célból, hogy egységszerűsítsük, egyszerűsítsük, egyöntetűvé tegyük az eljárás és ügyszólván formákat és rendet vigyünk az adminisztrációba, a mai szervezettel, a mai hatáskör s a mai ügykör kereteibe. De ez a forma, amit én be akarok vinni, ez nem akar forma lenni; nem akar lélekölő forma lenni, hanem ez ellenkezőleg, telket akar a közigazgatásba önteni. (Tetszés.) És én azt tartom, hogy ezzel a nagy fontossággal, amelylyel a kis kérdések az életben rendezés birtak, azzal a nagy fontossággal ez az ügy, a mi közigazgatási eljárásunknak rendezése, szabályozása, kettős okból bir. Az egyik ok az, hogy javítani fogja az állapotokat és előbbre fogja vinni, hozzá fogja szoktatni az embereket és a közönséget — amihoz akarjuk szoktatni — a tisztaságra és az egyszerű és a rend alapján lelépített közigazgatáshoz. És már ezzel is egy nagy eredményt tart szem előtt és remélem, ér el. Mert a mi egyszerűbbé és gyorsabbá, áttetszővé, a felesleges idő- és erőparasztól mentessé teszi, az már gyorsítja is és javítja is az adminisztrációt. És mivel az életben nem annyira a nagy hangzású koncepcióknak, hanem lehetőleg a gyakorlati igényeknek és azok következtéseinek az élet körülményei szerint való méltatása az, ami az embereket gyakorlatilag legközelebb éri és mivel az életben úgy van, hogy azt éri az ember, az hat rá jótékonyan, amit közvetlenül megfoghat és ami az ő kicsiny és nagy érdekeinek a körébe vág: ha ott könnyvebbül állapota vagy tisztai az állapota, akár a tisztviselő, aki a közigazgatást végzi, akár az az ember és léle, akit a közigazgatás érint, az már igen jelentékeny javulás. Azért azt hiszem, éppúgy meglesz az országban a maga jótékony, javító hatása annak az akcióknak, amelyet én megindítottam és amellyel kezdete a gyakorlati közigazgatás reformjának, mint az, hogyha majd azokhoz a nagy koncepciókhoz nyulunk; és talán ennek egyik vagy másik ide közvetlenebb eredménye bir, mert érezhetően és gyorsabban lesz átültehető az életbe. A másik ok, amiért én ehhez igen nagy várakozásokat fűzök, az, hogy előkészíti a nagy reformot, amelyet nem odá azért élt, amelynek nem is prejudikál semmi irányban, hanem amelynek számára egyengeti a talajt és tühelövé teszi azt az utat, amely még annak megalkotására szükséges lesz. En úgy gondolkodtam, amikor a belügyi tárcaát átvettem és vele az a nagy feladatot, hogy a közigazgatást reformáljam — amiről ebben az országban beszélni, beszélnünk már 30 esztendő óta — hogy helyesebben cselekszem, ha a helyett, hogy mindunt-

lan azt fejtegetném és haugoztatnám, hogy mikor lesz vagy mikor nem lesz meg az a reform és mindig keresném, hogy hogyan is lesz és miképpen is lesz és micsoda elvi alapokra lesz fektetve és micsoda ellenétéket fog provokálni és micsoda módon fogom azokat az ellenétéket leküzdeni és micsoda módon fogom én az ellenétéket, amely engem támadni fog, és különösen a nagy municipalista ellenétéket, amely azután ezzel egyesít politikai tendenciákat és keresztülviszi, sőt transzpantálja és deplaszozza a kérdést a maga igaz lényegéből, mert nagy közigazgatási kérdésekből politikákat csinál; a helyett, hogy azt a keresném, mikor és hogyan fogom megkerülni és megörülni azt az ellenétéket, miközben esztendő esztendő után mulik kezdeményezés kezdeményezés után véns megint el a porba és homokba és nem történik semmi; a helyett azt hittem, sokkal helyesebben cselekszem, ha szem előtt tartva mindazt, ami bennem él, azt a közigazgatási reformot meg akarom indítani és meg fogom indítani addig, amíg az ország kormányja élén állók meg akarom indítani magam. (Élénk tetszés és éljenzés.) Azt hittem, hogy jól cselekszem, hogy helyesen cselekszem, ha azokból az általános konsziderációkból kiilepek a gyakorlati térre és megcsinálom azt, amit az emberek kézzelfoghatólag mint javítást fognak tapasztalni, látni és érezni. (Élénk helyeslés.)

Ev az én egész eljárásomnak, hogy egy mondj elvoluciószertü kifejlődése, amik önök előtt — nem akartam belemenni, hanem beheragadt az eszemenemet — most eseteleni szerencsém voltam. De örülök, hogy beheragadt az eszemenemet, mert így legalább ismerik önök a tervet, amit lelkemben él és legalább ennyivel viszonzni akartam azt a nagy szíveséget, nagy fáradságot és azt az odaadást, amelyet nekem és az ügynek szenteltek és szenteltek fognak. És azért ezenel igaz, őszinte, meleg köszönetemet és elismerésemet ismételen kifejezem, a mai ülést bezárom. (Lelkes éljenzés.)

Beniczky Ferenc pestmegyei főispán: Kegyelmes uram! Senkinek a megbízásából, de azt hiszem, mindnyájunknak szive mélyéből köszönöm meg exellentciának mindnyájunk nevében azt a kegyességet, hogy minket erre az ankétra meghívni méltóztatott és hogy annyira nagymérvű egyéb teendői közül szakított magának annyit időt, hogy itt óraszámra előnköljön. (Élénk éljenzés.) Talán nem lesz többé szerencsénk tanácskozásaink, azért engedje meg, hogy köszönetünket újra is nyilvánítsuk. (Élénk éljenzés.)

Szláv politikusok a dualizmusról.

Budapest, június 13.

Az utóbbi napokban sok szó esett a pángermán mozgólódásokról Magyarországon. Ebből az alkalomból érdekességre tarthatnak számot ama nyilatkozatok, amelyeket néhány előkelő cseh és lengyel politikus a Politikai Értesítő tudósítója előtt tett.

Kaftan delegátus és cseh képviselő a következőképp nyilatkozott:

Magyarország politikai tényezői nem tévesztetik szem elől, hogy Németország a hármasszövetség nélkül, úgy a betolyás, mint a hatalom tekintetében egy teljesen a belpolitika feltételeire utalt országga redukálódnék. A magyar nemzetnek tehát, történjék bármir, a cseh nép önállósági törekvéseit rokonszenvenvel kellene kismérnie. Mert ha a jövő háboruban ismét Németország kerekednék felül — jeleleszve újabb győzelmei által az osztrák németek összes ambícióit — Magyarország életérdekei követelnék, hogy a cseh népet a pángermán vellettségekkel szemben mint ellensúlyt a mérlegbe vesse. A Magyarország és Ausztria között folyó gazdasági kiegyezés tárgyában csak azt kívánom megjegyezni, hogy nemzetek éppen úgy, mint egyekek, egymásra utalvák s így együtt — közös vámtérület, vagy gazdasági különválás mellett — kölcsönös érdekeiket kielégíthetik.

Dr. Pacak, az iljucosek klub elnökének nyilatkozata így hangzik:

Csehország vezéréről még az 1897-iki kiegyezés előtt teljes határozottsággal foglaltak állást Schmerlingnek az u. n. „eljárású elmélete” ellen és mi, kik jelenleg Csehország államiságának kiépítésén tovább fáradozunk, szintén nem perhorreszkáljuk a személyes uniót Magyarország és Ausztria között; ellenkezőleg, mi a magyar nemzetet — eltekintve egyéb kiváló tulajdonságaitól — az európai egyensúly fenntartását illetően elsőrendű tényezőnek tartjuk. Azt is biztosra vesszük, hogy a magyar államférfiak immár, midőn a pángermán agitáció a magyarországi németeknél is gyökeret kezd verni, vissza fognak emlékezni Deák Ferenc következő aranyzavaira: A magyarok és csehok közös érdeke követeli, hogy a németiség előnyomulása ellen együttesen védekezzenek.

Hát a csehok — így hangzott a kérdés — számolnak-e ama eshetőséggel, hogy a gazdasági közösség Magyarország és Ausztria között felbomolhatnék?

Hogyne! Európa többi országai egymástól teljesen különváltak élnek, még sem akadályozták abban, hogy gazdasági érdekeiket méltányos kereskedelmi szerződések által kellően megóvják. Avagy az uralkodóház közösséget megörökítő pragmatika

szankció nem volna egyéb alkalmatlan bilincsnél, mely Magyarország és Ausztria gazdasági érdekeinek hatáthos megvédelmezését, külön-külön vámtérület mellett egyáltalán lehetetlenné tenné?

Gróf Dzieduszycki kiváló lengyel államférfi nézete ez:

Mint lengyel patriótát, keblemet mély fájdalom tölti el, ha nemzetem dícsó múltjára és gyászos jelenére gondolok s alig merem remélni, hogy Kireev tábornok, Konstantin Konstantinovic nagyherceg, Pobjedonoszev és gróf Ignátjev s más orosz államférfiaknak szavai valaha megvalósulhassanak. Tartózkodó álláspontom ezen, honfirtásaimat oly közelről érintő kényes kérdésben természetes, mert hiszen egy meggondolatlanul kijelzett szó a varsói, illetve a poseni lengyelekre csak újabb megpróbáltatásokat zudíthatna. A magyar nemzetnek abbéli törekvését is teljesen átértem, hogy a jelenlegi dualisztikus rezsim empirikus és opportunisztikus bandzásait, melyeket akkor, mikor még ezer sebből vérzett, kényszerült magára rakatni, most már, midőn teljesen lelépült, ezen egész organizmusát megbénító gyógykötéseket magától el akarja dobni. Ami pedig a pendens kiegyezési ügyeket illeti, az eddigi közös vámtérület esetleges elköltöztetése a par excellence mezőgazdasági üző Gácsországnak érdekeit nem igen érintené s ez ügyben a lengyel képviselőknak csak akkor lesz beleszólásuk, ha Magyarország a gazdasági közösséget Ausztriával továbbra is fenntartani óhajtáná, mely esetben mi a magyarokkal szemben addig fogunk elmentni, a meddig jó testvérek egymás iránt csak elmehetnek, különösen, ha a magyar nemzet is az egész Gácsországon oly rossz vért keltett vitás „Tengerszem” hovatarozása iránt a jog és méltányosság elvét magasan fogja tartani.

Dr. Hudecek, a prágai kereskedelmi és iparkamara elnöke körülbelül ezt mondta:

Hogy a viszonyok a vámsorompóknak Magyarország és Ausztria között való esetleges felállítások miként fogának alakulni, azon nem igen törjük fejünket. Magyarország természeti kincseiben bővelkedik, elég ha e tekintetben az önkéretleg üserdőre, parlagon heverő mangán-, graphit-, lithograph-, réz-, kénkovand-közvetre, legkülönfélébb nemes fémekre, milliónyi léere-ü vízeseire stb. utalok Nos, az önálló vámtérület megvalósulása esetén a cseh tőke, kézmű és szakutad önkönk is érvényesülni fogának. Más szavakkal: Magyar- és Csehország között az áruosere ezután is éppen oly kevésbé fogna szünetelni, mint ahogy az eddig például Francia- és Angolország között sem szünetelt, pedig ott sohase volt vámközösség. Másként állana a dolog, ha Magyarország és Ausztria egységes vámtérületként továbbra is megmaradnának. Két állam közötti gazdasági szövetség olyan, mint a házasság, mely ocsupa tekintetéből (des egards) áll s melyben az egyik fél rendszeren a rövidebbet húzza.

KÜLFÖLD.

Nagy konfliktus Anglia és Franciaország közt. Messze Afrika belsejében oly esemény játszódott le, amely esetleg háborus összekötötést támaszt Anglia és Franciaország közt. Az eset azért rendkívül komoly, mert csaknem százról szóra mása a Fashoda-ügynek, amely annak idején annyira fölzogatta a franciákat, hogy a kormány csak nagy nehezen tudott a háboru alól kibujni.

Magáról erről az eseményről a következőket táviratozzák Londonból:

A Reuter-ügynökség jelenti: *A Morland ezredes vezetése alatt a Csád tóhoz küldött angol expedició teljes sikerrel járt. Az angolok előnyomulására a franciák visszavonultak.*

A mi akkor Fashoda mellett történt, az most a Csád-tónál ismétlődött. Emlékeznünk kell arra, hogy Delessé francia külügyminiszter egyik expozéjában a Csád-tavat a francia érdekszférába tartozónak mondotta s bejelentette, hogy expedíciót küld a tóhoz. Ez meg is történt. De ugyan-csak katonai expedíciót küldtek oda nagyhamar az angolok is. Es ki tudja, mi történt az afrikai tó partján? A franciák visszavonultak az angolok elől. Mindössze ennyi hír érkezett Afrikából. Franciaországban az izgatottság hihetetlen nagy lett erre a hírre. Az bizonyos, hogy nagyon komoly eseményekre lehetünk elkészülve.

A lengyel-javaslat. Berlinből táviratozzák, hogy a porosz urakházának a lengyel-javaslat tárgyalására kiküldött bizottsága egyhangyul elfogadta a törvényjavaslatot azzal a szöveggel, amelyet már előzőleg a képviselőház is elfogadott.

Ezzel a javaslat törvényerőre emelkedését semmi sem fogja többé gátolni.

Bizalmi szavazat a francia képviselőházban. A francia képviselőház mai ülésén jelentékeny többség bizalmat szavazott az új kormányra. Az illés első szónoka Ribot volt, aki a többi közt azt mondta, hogy a kormány nyilatkozata határozatlan. Tiltakozik a megtorlás politikája ellen. A kormány nem fogja tudni kezelni a helyzetet az egyház és az állam elválasztását. A kormány nem meri bevallani, hogy el akarja nyomni a tanítás szabadságát. A hadseregből ki akarják küszöbözni a politikát. Am járjon elől jó példával a hadügyminiszter. A megnyugvás politikája csak olyan politika, amely Rouviernek lehetővé teszi az állambiztonság egyensúlyának helyreállítását, de ezt a politikát önként nem akarják. (Kijelentések balról: Nem! Nem!)

A vitát aután berekesztik. A ház 309 szavazattal 117 ellenében elfogadja a kormány által is elfogadott határozati javaslatot, amely a kormány által bizalmat szavaz annak a meggyőződésének a kifejezésével, hogy a kormány erős politikát fog követni és végre fogja hajtani az iskolaügy világszerte, az adóügyi reformját és a társadalmi szolidaritást. Nem szavazott 140 képviselő, közülük majdnem valamennyi mérsékelt republikánus. A radikális lapok örömmel konstatálják a kormány nagy többségét és ebben annak a jelét látják, hogy az új háznak eltökélt szándéka a haladásért és reformok végrehajtásáért sikrássá válni. A szocialista-radikális és szocialista lapok úgy találják, hogy a miniszterelnök nagyon is a republikánus többség mérsékelt szárnyára akar támaszkodni. A radikálisok és a szocialisták bizalmat szavaztak ugyan a kormánynak, de a hitet, amelyet neki nyújtanak, nem lesz korlátlan. Gondolja meg a miniszterelnök, hogy hivatala nem filozofiai tanszék, hanem kormányozni annyit tesz, mint cselekedni. A nacionalista és a konzervatív lapok azt mondják, hogy a miniszterelnök beszéde még a maga pártjainál is nagy csalódást keltett. Ezek a lapok keményen támadják Jaurést Elzász-Lotharingiára vonatkozó nyilatkozatáért.

Az osztrák válság.

Budapest, június 13.

Valamieskével javult a helyzet Ausztriában, mert remény van rá, hogy a kormány és az ifjucsek mégis csak megértik egymást s hogy berék a kormány eddigi engedményeivel. Koerber nem fogadta el a csehek összes feltételeit, de lehet, hogy még ennek fejében is ellátnak az obstrukciótól. Ha a képviselőház holnap ülést tart, úgy valószínűleg még holnap letárgyalják a vasuti menetjegyekről szóló törvényjavaslatot. Független kérdés mindezek után még a Dunagőzhajózási Társasággal megkötendő szerződés ügye, amely ellen tudvaleg a nagyméretű obstrukciót szándékoznak. Még nem bizonyos, hogy a kormány keresztil képes-e vinni ebben az ülésszakban a Reichsrathban a szerződés megkötését. Ha nem, úgy a kormány kompromisszumot lesz kénytelen kötni a Dunagőzhajózási Társasággal. Remélik azonban, hogy még ebben az ülésszakban, amely a jövő hét közepén zárulna, sikerül majd ezeket a függő kérdéseket elintézni. Koerber ma különben tovább folytatta a csehekkel és a nagyméretű megkezdett tárgyalásokat. Több deputációt is fogadott, amelyek a kiegyezés megkötése dolgában jártak nála.

Böhm-Dawerk pénzügyminiszter július 1-jén föl fogja mondani a vámbérléssel való szerződést. Ez összefüggésben van a vasuti menetjegyek megadózatásáról szóló törvényjavaslattal, amelynek értelmében az új bevételből fogják fedezni a vámok leszállításából előálló differenciát.

(A képviselőház ülése.)

Bécs, június 13.

Az osztrák képviselőház mai ülésén a beérkezett irományok közt van Klofa interpellációja a német császárral mariburgi pohárköszöntője tárgyában. Az interpelláló azt kérdezi a miniszterelnöktől, hajlandó-e erre a beszédre megfelelően reagálni?

Ott van továbbá Bretter interpellációja, amely útra szóva teszi Schossberger magyar bankár özvegyének Nerimán khán perzsa követ elleni pörét, amelyben a khán az egyik periratban elismerte, hogy kötelezte magát, hogy Schossbergernek magas rendjeleket és magyar bírósgot szerez, s azt állította, hogy a kinevezés már meg is történt, de a kormánytól kölmerült nehézségek miatt nem publikálták.

Az interpelláló azt kérdezi, hajlandó-e a miniszterelnök lépéseket tenni a külügyminiszternél, hogy Nerimán khán azzonai visszahívását követelje.

A ház asztalán van végül Lonta és társai interpellációja a bécsi szerződésnek Magyarországról való behozatala tárgyában.

A ház áttér a napirendre és folytatja a földadéletről szóló törvényjavaslat tárgyalását.

Miután a kormány sikertült az ifjucsekekkel a földadó megadóztatásáról szóló törvényjavaslat tárgyában megegyezésre jutni, a javaslatot a ház második és harmadik olvasásában elfogadta.

Azután a vasútépítkezéseknél alkalmazott munkások munkaviszonyainak rendezéséről szóló törvényjavaslat tárgyalása következett.

(A határidő-üzlet elintéztése.)

Bécs, június 13.

Az urakházának a gabona-határidő-üzlet elintéztéséről szóló törvényjavaslat tárgyalására kiküldött bizottsága ma kezdte meg az általános vitát. Senki sem szólalt föl a tilalom alapelvei ellen s általában szívesen fogadták a javaslatot.

Az urakháza mai ülésén Auersperg Karlos herceg tiltakozott az ellen, hogy a képviselőház beleavatkozzék az urakháza dolgába. Protestált a nagyméretű kijelentése ellen, akik obstrukciót jelentettek be, ha a gabonahatáridőről szóló törvényjavaslatot az urakháza nem olyan értelemben fogadja el, mint a Reichsrath.

(A megegyezés.)

Bécs, június 13.

Miután az ifjucsekekkel folytatott tárgyalások eredményre vezettek, most már biztosítva van, hogy a menetjegy-ádról szóló törvényjavaslat holnap napirendre kerül. Nyilván sikerülni fog a nagyméretűket is rábírní, hogy ne hátráltassák a Dunagőzhajózási Társasággal kötött szerződésről szóló törvényjavaslat letárgyalását. Ha sikerül minden tekintetben megegyezésre jutni, akkor a képviselőház szerdán vagy csütörtökön letárgyalja a javaslatot, ellenkező esetben már kedden megkezdődik a parlamenti szünet.

Bécs, június 13.

A cseh klub kiadott közlése szerint, miután a kormány kijelentette, hogy a klub ismert hat követelést elfogadja, a klubra nézve megszűnik az ok, hogy a menetjegy-ádról szóló törvényjavaslat obstrukciójával megkísérelje. A nyelvkérdést illetően a kormány a parlament bizottság elött határozott nyilatkozatot tett, hogy a Reichsrath nyári és őszi ülésszaka közötti időben lépéseket fog tenni, melyek a nyelvi viszonyok szabályozására vezetnek, mert ezt elengedhetetlen előfeltételnek tartja a belpolitikai viszonyok javulására és a kormányra és a parlamentre váró nagy feladatok megoldására nézve.

HIREK.

Budapest, június 13.

— EUDAPESTI NAPLO. Június 15-én új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztatassanak a megújításról idejékorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hír. Gróf Lónyay Eleménné szerdán Prágába érkezik. Leányának Windischgrätz hercegnének meglátogatására.

— Fejedelmi ház. Münchenből jelentik, hogy Szigrid bajor herceg a napokban jegyet fog váltani Mária Annuciata főhercegnővel. Szigrid herceg 1876. július 10-én született s Miksa bajor hercegnek és Amália szász-köburgi hercegnének a fia. Mária Annuciata főhercegnő 1870. július 31-én született és a néhány év előtt elhunyt Károly Lajos főhercegnék és Mária Terézia főhercegnének a leánya.

— Széll Kálmán Rátóton. Széll Kálmán miniszterelnök holnap délután a gyorsvonattal rátóti birtokára utazik és csak hétfőn tér vissza a fővárosba.

— Ferdinánd lánynevezésében. Orosz lapok ismét házasiják Ferdinánd bolgár fejedelemet, ezuttal egy orosz nagyhercegnővel, akinek leltele regényes a multja. A menyasszony-jelölt neve Heléna, lánya Viadimir nagyhercegnek. Ez a nagyhercegnő az, akit Napoleon Viktor herceg nőül akart venni, de a szép Heléna egy átkot részesített kegyeiben és megszökött vele. A szökevényeket azonban az osztrák határon elfogták és a diákok Szibériába küldték, a nagyhercegnőt pedig visszavitték az apai házába, ahol most, hir szerint, Ferdinánd fejedelem eszedek a kezéért.

— Új követ. Bécsből jelentik, hogy a félhivatalos Fremdenblatt közlése szerinti Eperjessy Albert volt toheránai követet leszállított követé neveztek ki.

— Kaldétségek a miniszternél. Az Erzsébet királyné-utí telektulajdonosok mintegy 50 tagból álló kaldétségek tisztelettel ma Láng Lajos kereskedelmi miniszternél. Kunz Ferenc nagykereskedő felhívja a miniszter figyelmét az arra az utra tervezett közúti vasút építésére 12 év óta vajdó kérdésére s támogatását kéri. A miniszter válaszában megígérte, hogy a dolgot a legsürgősebben el fogja intéztetni.

— Szobalányok a királynénál. A szobalányoknak nem igen van kimenőjük. Annál kevésbé, mert éppen a vasárnap az a nap, amelyen a legnagyobb szükség van rájuk. Mindenki vendéget fogad s mivelhogy a szakácsnének szabadsága van, a szobalány az, aki a tállásban és a fűszolgáltatásban helyettesíti a konyha parancsolóját. Most azonban elkövetkezik a szobalányokra is egy nagy kimenő. Királyi kimenő. — Nem nálunk, hanem Londonban. Valami nagyon finom ötlet azt sugta meg a még meg nem koronázott királynénak, hogy az ura koronázási napjára adjon egy ünnepi napot az örökké munkába fogott szobalányoknak és 6 felsője az angol királyné vendégül hívott magához tizezer szobalányt. Erre azok 6k is, hogy ünnepe van az országban. Lezegen nekik is ünneppük azon a napon, amelyen Eóvárd fejére föltessék a koronát. Tehát tizezer szobalány mulat s talán-talán ilyen kezdeményezés után rendszerre válik az, hogy minden héten legalább egy napon mulassanak, pihenjenek, jól érezzék magukat a szobalányok. Ok a nagyságuk mindenféle szeszélyeinek az eszközei, 6k azok, akik odatartják a hátukat mindenki helyett a laznakolásnak, 6k, a szegény, nagyon gyakran ok nélkül megkínzott kreatúrát a szolgálatnak, hát nem árt, ha egy kis olyan megbecsülésben részesülnek, ami emeli a tekintélyüket ami közönséges társadalmunk szemében. Erre való a királyné meghívója, azonban nem is ez a fontos voltaképpen. Legyen az ember: ember mindenféle sorban.

— A martiniquei áldozatokért. A martiniqueiek felségélyezésére a Budapesti Újságírók Egyesületéhez ma a következő adományok érkeztek: dr. Müller Kálmán főrendiházi tag 60 korona, Guos uró és leánya 10 korona, a Kugler cég alkalmazottainak gyűjtése 55 korona, Harsányi testvérek 3 korona; a mai gyűjtés 128 korona, hozzáadva a tegnap kimutatott 2538 korona 34 fillért, a gyűjtés eredménye 2661 korona 34 fillér.

A martiniquei nyári ünnep a legimpozánsabb művészeti ünnepségnek ígérkezik. Az Operabáz tiz művésznője, akik a Lakmé oimű kettőst és a Cigánybáró nagy keringőjét fogják együttesen előadni egyszerű fehér nyári ruhában, a francia trikolór színeiben tartott övvel fognak a színpadon megjelenni. Miss Isidora Duncan Szegedről táviratban tudatta a rendezőbizottsággal, hogy a legnagyobb készséggel és örömmel vesz részt az ünnepélyen. Az 6 száma, a Rákóczy-indulóknak eltáncolása már magában is a legnagyobb érdeklődést kelti. Az ünnepélyt francia alkalmi költemény fogja berekesztetni. Ezt az epilógust Rifault Agoston, a budapesti francia iókonzul, az ünnep egyik díszelője írta és Márkus Emília a Nemzeti Színház kiváló művésznője fogja elszavalni. A rendezőbizottság figyelmébe ajánlja a közönségnek, hogy az ünnep igazi nyári ünnep lesz s azon a hőbgyek legmeglehetőbb egyszerű nyári ruhában jelenhetnek meg. A nédőzér parar tündéri lényben fog uszni. A Siemens és Halske-cég új találmányu villamos világítással rózsaszínű fényvel fogja elárasztani az ünnep egész színterét. Az ünnepély műsora díszes könyvvalaku ítézet lesz, mely kedves emlékeje lesz az ünnepélynek. A Wodianer F. és fiai nyomdávalaltnak a bizottság köszönetét fejezi ki, a miert ezt a díszes műsorkönyvet a játékokra való tekintetből teljesen díjtalanul állítja elő. A rendezőbizottság naponta tart ülést. Mai ülésén, amelyen gróf Szápáry Pál elnökölt, örömmel konstatálták, hogy a gyűlési szék eredménytelen jár és az ünnepély iránt rendkívül nagy érdeklődés nyilvánul. Jegyek kaphatók a Budapesti Újságírók Egyesületében (Kerepesi-ut 17.). Gerbeaud Emil Gizella-téri cukrászdájában és a Harmonia zeneműkereskedésben.

— Albert szász király haldoklik. Albert szász király állapota, mint Szibyllenorkból táviratozták, nagyon kritikus, ereje rohamosan hanyatlik, úgy hogy a katasztrófa bármely pillanatban bekövetkezhetik. Tegnap dél óta a király eszméletlenül fekszik és az orvosok azt mondják, hogy jölepilláse egyáltalában nem remélhető. Ma este nem is adtak ki orvosi jelentést, mert a beteg állapota változatlan. A gyóntató pap folyvást mellette van.

— Haro a csempészekkel. Temesvárról táviratozták, hogy Szerbiából már régóta sok cukrot csempészték Magyarországra. A pénzügyorség most megtudta a dolgot s a mult évszaka ráesett az o csempészekre. Két kocsin jöttek át a csempészek, akiket a pénzügyörök megtámadtak. Valóságos haro fejlődött ki s mind a két részről lövöldöztek. Vége a pénzügyörök elögták a csempészeket s lofogaltak hatsz kilogram cukrot.

— Körözött bankhivatalnok. A főörözég körözti Mártony Gyula Ferenc 29 éves bankhivatalnokot, aki ellen Sternberg Armin és testvére, hangszerkészítő cég tett feljelentést lopásért. A feljelentés szerint Mártony a hangszerkészítő cégtől egy 800 koronát érő zongorát kölcsönvevett amelyet azután jogtalanul elutajdonított. Miután tartózkodási helye feltalálható nem volt, a Rendőri Közöny kiadta elene a körözölevélet.

— **A pihenés napja.** A kereskedelmi alkalmazottak kétségessége, itt-ott egy kis kapacitással keresztlvítették azt, hogy Budapesten ma már nagyon sok üzlet egész vasárnap zárva marad. Az üzlet személyezése hat munkás nap után megpihen. Segítségre volt az akcióban az a körülmény, hogy nemcsak az alkalmazottak vannak rászorulva a pihenőre, hanem a kereskedők is. Hat napig korán kelnek, későn, fáradtan fekszenek le, ebédtől, vacsorától csak úgy futában esznek, tehát nekik éppen olyan szükségük van a pihenőre, mint az alkalmazottaknak. Veszíteni pedig semmit se veszítenek a vasárnap szünettel. Akinél szüksége van valamire, az nem mond le a szükségletéről azért, mert vasárnap nem szeretheti be. Beviszi a boltba a pénzt mások. Ennek az igazságát belátták a kereskedők és készséggel egyeztek bele abba, hogy a vasárnap a pihenés napja legyen. De nem mind ez csak a nyári hónapok alatt. Ilyenformán nem teljes az akció sikere s az alkalmazottak igyekezete fölött diadalmaszkodik a tulságba hajtott üzleti verseny. Hogy a pihenés általános legyen, ahhoz törvényre volna szükség s ennek a törvénynek a meghozatalát kéri a kereskedelemügyi minisztertől a kereskedelmi alkalmazottak egy meggyőző érvekkel megírt nyílt levelében. Azt mondják, hogy ha az ipari produciónak nincs kárára a munkaszünet, hát nem fog ártani a kereskedelemnek se. A munkaszünet áldásában részesíteni óhajják a trafikosokat is, akik évek óta hiába könyörögnek azért, hogy egyszer nekik is pihenőjük legyen egy héten. Azonkívül egy esomó égető szükségre hívják föl az alkalmazottak a miniszter figyelmét. Javítani akarnak a tanoncok helyzetén s rendezni akarják a kereskedelmi alkalmazottak földmúndási idejét s ebben a pontban, a volt kereskedelemügyi miniszternek, Hegedűs Sándornak arra a kijelentésére támaszkodnak, hogy tervbe is vette már ennek a kérdésnek az elintézését. Fontos a kereskedelmi alkalmazottak általános kötelező biztosításra rokantság és aggság esetére, az alkalmazottaknak a kamarákban való képviselése, a kereskedelmi törvény revíziója és még sok olyan, ez idő szerint még függő kérdés rendezendohozatala, amifől ezer és ezer munkásember jóvalta függ. Minderre azért hívták föl nyílt levelében a miniszter figyelmét, hogy olvassa el más is a panaszaikat. Péternek írtak, de értes Pál is. Pál ezuttal az egész magyar kereskedővilág.

— **Egy titkos tanácsos fia — pénzhamisító.** Berlínből táviratozzák, hogy Hildeheimben letartóztatott dr. Wedelstüdt Ernőt, a mezőgazdasági kísérleti intézet asszisztensét, akinek fűrdőszobájában egy kiütőn leiszerezett hamis pénzverőgépet találtak. A vizsgáló kiderítette, hogy Wedelstüdt Ernő már hosszabb idő óta gyárt hamispénzt. A szerencsés embert, akinek atyja titkos tanácsos és a legfelsőbb számvevőszék tagja, feleségének fényűzése kergette a bűnbe. Felesége nagy szerepet játszott berlini társaságokban egy századosnak özvegye és elismert szépség. A pénzhamisító fiatal ember édesatyját egészen megtörte fiának bűne.

— **Halálozás.** Nagy részvét mellett temették el ma délután Szaboda Lajos újságíró kollégánknak váratlanul elhunyt feleségét a Szonydu-utcai gyászházból. A szertartás kezdete előtt jóval megtelt az udvar gyászoló közönséggel, melynek sorában ott volt a magyar sajtó és iradalm számos jelese, köztük dr. Falk Miksa, a Pester Lloyd írószerekes-tője, dr. Schiller Zsigmond, Veiglberg Leo és Deutsch Antal szerkesztők, továbbá a rendőri rovatvezetők és a fővárosi napilapok szerkesztőbizottság tagjai. Gál Károly, a közúti vasúttársaság ügyvezetője, Loda Dező és Garathy Ödön kerületi kapitányok. Winter Mór rendőrfogalmazó és mások. A szertartás után, melyet Pápai Ferenc lelkész vezetett, a koporsót a négylovas gyászhintóra tették és kivitték a kőbányai temetőbe, ahol örök nyugalomra helyezték. Temetés alatt a grántházban és előtte a lökaptány által kirendelt díszőrség tartotta fenn a rendet. A megboldogult lelkiüdvéért szombaton reggel tartják meg az engesztelő gyászmisét a terézvárosi templomban.

Sátori Mór, Sátori Mór fővárosi gyáros neje csütörtökön este tíz órakor hosszán betegség után meghalt Budapesten. Az elhunyt férjén és két kis fián kívül nagy rokonság gyászolja. Temetése vasárnap délelőtt tíz órakor lesz.

Nagy-Sebenben és hó 10-én meghalt Czebeczauer János nyugalmazott állami főgimnáziumi tanár 59 éves korában.

— **Millió sikkasztás Párisban.** A francia banknál tegnap óriás sikkasztásnak jöttek nyomára. Lachessaut du Villaars, a bank hivatalnok, bűnös manipulációival a bankot körülbelül egy millió frankkal megkárosította. Lachessaut a járadékokra való előlegekkel és kölcsönökkel foglalkozó osztályban dolgozott s a járadékok őrzetével volt megbízva. E helyett elsikkasztotta a járadékok egy részét s barátainak adta át azval a megjegyzéssel, hogy a járadékokt leleséggel kapta hozományul, de most pénzre van szüksége s ezért lombardozni akarja a papirokat; minthogy azonban rossz hatást tenne főbbvalóira, ha ő maga venne föl a banknál kölcsönt a járadékokra, barátait kérte, hogy ők tegyék ezt helyette. A papirok így módon vissza-

kerültek a bankhoz, ahol új számon alatt vezették be. A revízióal nyomára jöttek annak, hogy az érték-papirok kétszer szerepelnek a bank könyveiben, de Lachessaut, aki ennek már előbb nesztét vette, megszökött.

— **Árvíz Máramaros-megyében.** Máramaros-Szigetről jelentik, hogy a Tisza és Iza vidéke és Máramaros-Sziget városa nagy veszedelemben forognak, mert a nagy esőzések következtében az összes folyók kiöntöttek. Viszok, Dragomér és még több község viz alatt áll s Máramaros-Sziget alsó része is teljesen el van öntve. A közlekedés teljesen megszűnt. Az ár a Máramaros-Szigetről Slatinára vezető vasúti hidat elsodorta s a máramaros-sziget-akna-slatinai vonalon a forgalmat beszüntették. Az árvízről máramaros-szigeti tudósítók ezt táviratozzák:

Ma délelőtt óriási árvíz zúdult a városra. Az egész éjszaka felbőszakadás volt és a megáradt Tisza nem volt képes a beömlő Iza folyó árját fölvenni. A folyó a város felé tört magának utat s a szennyes ár hőmpölyögve öntötte el a Bandzsálgó-városrészt, a Kossuth-utacát és a Petőfi-ligetet. Az Iza mellett egész mezőre a bosnyák keretekkel viz alatt áll. A katonaság megleszített erővel készít lefolyást a viznek a csárdai közút felé, hogy az ár tovább ne terjedjen a városra. Számos család a házakat körülvevő vizár miatt lakásában rekedt. A főispán, az alispán, a polgármester és a megyei és városi tisztikar ott vannak az árvíznél és vezetik a mentőintézkedéseket. Az árvíz még mindig terjed és most már a Szigetkamara városrészt is elöntötte. A hiányos partvédekezés következtében a Tisza rémesen közeledik régi medré felé, ami szörnyű veszedelmet jelent az egész városra nézve. A havasokról folyóvált tömérdek víz érkezik. Az idő most derült és remélik, hogy ennek következtében a víz apadni fog. Az árvíz okozta kár már eddig is száz-ezrekre megy. A város a part mentén végig nagy veszedélyben forog. A slatinai utacát és a mezőn egy méter magas a vízállás. Ma vasár lett volna itt, de a falusiak az árvíz miatt nem jöhettek be. A tisza- és az izamenti községek hasonló veszedelemben forognak. Báró Roszner Ervin főispán erőlyesen intézkedett a mentési munkálatoknál. Szöllőssy Ferenc rendőrkapitány nyolc emberrel mentett meg. A Tiszán való tutaforás ez idő szerint csak Nagybooskóig van megengedve. Délután a Tisza és az Iza folyók apadóban vannak s az utakon a közeledés helyreállott. Az utak helyreállítására íránt az állami utvonalonak Bató királyi főmérnök azonnal intézkedett, a vármegyei utak helyreállítására pedig Szabó Sándor alispán tett intézkedéseket s a máramaros-szigeti inségeseknek a vármegyei szegényalapból rögtön segítyt nyújtott.

Az árvíz a szigeti járason kívül az izavölgyi, visóli, tisza-völgyi és sugatgyi járárosok érte. Az izavölgyön több ezer hold van viz alatt. *Izacsással és Dragomérfalva* közt az úttest nyolc helyt átszakadt és az ár több épületet elvitt, izakonán egy emberélet áldozatul esett. *Mojszinban* negyven és *Borsán* harminc ház áll vízben és az ár hátrézeket és szarvasmarhák ragadott magával. *Farkasrét* környéke egészen viz alatt áll. *Felső-Vissón* az utcákba hatolt az ár. *Borsán* és *Mojszinban* a víz folyton árad. *Sziget* mellett és *Szigetkamarában* a vasúti hidak össze vannak rongálva.

— **Ünnepelt iskolaigazgató.** A Hungária-uti iskola tanfelügyelője szépen ünnepelte meg igazgatójának, Czimmermann Antanak 40 éves szolgálati jubileumát. Ez alkalomból a tanfelügyelő alapítványt létesített, melynek kamatait minden év Antal napján a Hungária-uti iskola egy szorgalmas és fömagaviseletli növendéke kapja. Az ünnepély az intézet tornatermében folyt le szép közönség s az iskolakész jelenlétében. A Himnusz elenékése és Gábor Gyula üdvözlő szavai után Weisz Adolf tanító mondta el az ünnepi beszédet. Szépen jellemezte az igazgatót, mint buzgó tanítót, mint kitűnő kollégát és barátot. Aztán átnyújtotta neki az alapító oklevelet.

Az iskolakész megbízásából dr. Roth Pál üdvözölte a jubilánst. Utána a fővárosi iskolaigazgatók képviselője, Walkenberg Gyula, kívánt az ünnepeltnek továbbra is szerencsét. Végül két iskolagyermek szavalt el kedvesen üdvözlő versét. Egy leány növendék az igazgató feleségét köszöntötte fel, aki az intézetnek hosszú idő óta kézimunkatanítója. Végül a jubilánst mondott megmuta köszönetet a sok kitüntetésért. Az egyes számok között a Ligeti Károly által vezényelt gyermekkar adott elő dalokat. A Szózat elenékésével az ünnepély véget ért.

— **Tömeges gombamérgezés.** Pécsről jelentik, hogy Darány somogyi községben Patkó István földműves szerdán este tizenegy tagu családjával gombát vacsorált. Tegnap azután valamennyi eszméletlen állapotban találtak. Ma reggel nyolc meghalt közülük, míg hármat talán sikerült megmenteni.

— **Az öngyilkos honvédfőhadnagy.** Barsy Antal, az első honvédfőhadnagy önjáhadjának öngyilkosságára vonatkozólag küönlő hírek jelentek meg pár nappal ezelőt a lapokban. Illetékes helyről jelentik most, hogy e közlemények tuloztak és részleteikben nem felelnek meg a tényeknek.

— **Egy újságíró jutalma.** Louis Dauval francia gyógyszerész gyilkosság vádjával annak idején életfogytig való deportációra ítélték. Egy párisi újságíró, Jaques Dhur nem nyugodott, míg ki nem járta a kegyelmet az elítéltek, sőt Loubet einök még a pör revízióját is elrendelte az újságíró buzgalkodására, s a revízió után kiült, hogy Louis Dauval ártatlan s csak bírói tévedés áldozata. A Le Journal, amelynek Jaques Dhur a munkatársa, most kedves levelet küölt, amelyet Dauval gyermekei írtak magukkal szívvel Dhurhoz, amiért megszüntette az ő árváságukat. A levélke pedig így szól:

Igen tisztelt Dhur ur!

Csak egyszer, 1901-ben láttuk önt, még pedig sajnálattal csak néhány pillanattal, de azért jól emléksünk önre. Pánáknak kimondhatatlanul boldogok teite és mi hármán, az ő gyermekei is örömeit szivvel mondunk önnek köszönetet jószágáért.

Gustave Dauval

tizenhárom éves.

Eugène Dauval

tizenegy éves.

Cecile Dauval

tizenkét éves.

— **A 32-ik ezred tiszte.** Budapest házi ezredének, a Mária Terézia gyalogezrednek volt és jelenlegi tartalékosai herceg Lobkowitz Rudolf hadtestparancsnok védnöksége mellett Szent István napján nagy ünnepet rendeznek az Orczy-kertben. Az ünnep célja a bajnársi érés ébrentartásán kívül két alapítvány megteremtése: az ezred Boszníában esett legényeinek hátramaradtjai segítésére az egyik, a másik pedig az ezred szegényebb tartalékosai javára. E két célra való tekintettel bizonyára hozzájárul a főváros közönsége, hogy az ünnepség anyagi eredménye minél szebb legyen. A mulatságos hangverseny lesz, amelyen legkiválóbb művészeink és művésznőink vesznek részt. Azonkívül bemutatják a kaszányai életet a tartalékosok díszszádat alakítanak, lesz tánc, tűzijáték és tréás mutatványokban sem lesz hiány.

— **A választók bizalma.** Balassagyarmatról táviratozzák: A balassagyarmati kerület választópolgárai nagy számban gyűltek össze ma Balassagyarmaton, hogy országgyűlési képviselőjüket, gróf Forgách Antal iránt ragaszkodásuknak és bizalmuknak adjanak kifejezést. A gyűlésen Cserenyák György indítványára ilyen értelemben nagy lelkesedéssel határozatot hoztak, amiről a következő táviratban értesítették gróf Forgáchot:

Azokkal a támadásokkal szemben, amelyeket méltóságod ellen leguabban intéztek, a balassagyarmati kerület választói méltóságod iránt érzett nagyra-becsülésből és tiszteletből kiolygono indutava éreztek magukat arra, hogy tiltakozó szavukat felelmelek. E öből ma nagy számban jöttek össze és ebben a gyűlésben egyhangulag és osziatlan lelkesedéssel kimondták azt, hogy méltóságod iránt, aki a kerületnek javát mindenkor szíven viselte áldozatkészségének többször tanujelét adta s a kezeibe letett bizalom hü letéleményesnek bizonyult, rendíthetlen bizalmuknak és tántoríthatlan ragaszkodásuknak adnak kifejezést, egyszersmind a személye ellen irányuló fellépés jogosult voltát el nem ismerve, egy szívtel, lélekkel kívánják, hogy ebben az ádalatan küzálemben méltóságod szilárdan kitartson, oly szilárdan, mint mi személye mellett eddig kitartottunk és ezután is minden körülmények között kitartani akarunk. A választók gyűlésének megbízásából: Baintner Ottó.

— **A Humbert-eset.** A Humbert-ügy egyre nagyobb dagad, most nemcsak a szűkevények, hanem az egyik meghalt Humbertnek, a volt miniszternek „előéletét” is vizsgálják. Pedig tegnap mondta el Löw, az egykori francia köztársasági főügyész, hogy Humbertnek semmi kritizálható szerepe nem volt a Bontoux-léle Union Générale bukása alkalmával. Mégis, mint ma Párisból táviratozzák, Bontoux épp most készülni kiadni egy könyvet s ebben azzal fogja vádolni Humbert volt igazgatógyűmisztert, hogy az Union Générale megbuktatására másokkal szövetkezett, akikről erre a célra nagyobb pénzösszeget is kapott.

— **Külföldi nők —** ugy látszik — Budapestent találják meg legalkalmasabb építőszereiket. Ugyanis Krieger György Kálmán-tergi gyógyszerterábra a nálunk oly nagyon kedvelt *akácia szelvényezreke* folyton érkeznek megrendelések Páris, London, Milanó, sőt Amerikából is.

— **Egy nagy áruház vasárnapi szünete.** A minapában több napilap részletes tudósítást közölve arról a tüntetésről, mit a kereskedőegészek egy csoportja a vasárnapi munkaszünet betartása érdekében rendezett, többek közt azt is olvashattuk, hogy a párisi nagy áruház csak a tüntető tömeg kénszerítésére zárta be üzletét. Ez a tudósítás csak tendenciózus, határozatlan célozatos félreszélés, aplainan közlés, mert a párisi nagy áruház üzlete helyiségeit vasárnap egyáltalán ki sem nyitotta és így azt nem is kellett a tüntetőktől való aggodalom miatt bezárni. A párisi nagy áruház tulajdonosa az elsők között voltak, akik készséggel köteleztek magukat a kereskedelmi alkalmazottak Országos Egyesületének elnökségével szemben, hogy fölzetüket és összes fölüzletüket június és július hónapokban az összes vasárnapokon egész nap zárva tartják. A Párisi Nagy Áruház főnökei ezzel lehetővé tették, hogy az összes szakmabeli üzletek zárva tartanak egész vasárnap, lehetővé téve így az alkalmazottaknak egy teljes napi üdülést. A Párisi Nagy Áruháznak ez a humanus készsége mindentelő nagy meglepődést keltett és a nagyközönség, mely előbb vasárnapokon is nagy tömegekben látogatta en-

nek az áruházak látványosságát képező helyiségeit, most majd annál nagyobb készséggel eszközöket bevásárlásait a hétköznapiakon.

A szélhámos áhirlapíró.

Budapest, június 13.

A *Képes Remekírók* című vállalat szélhámos vigéőnek viselt dolgaírói ma újabb teleplezéseket közölnek velünk olvasóink.

Egy szerajevói ur ma felkereste szerkesztőségünket s előadta a következőket: Nemrég Taly Ferenc Lajos másodmagával jelent meg a bosnyák fővárosban. A szállóban mindketlen *újságírók*ul jegyeztek be a bejelentő-lapra. Első utjuk báró *Kutschera* kormányzóhoz és *Reiner* udvari tanácsoshoz volt. Ott mint magyar hírlapírók s mint a *Hírlapírók Nyugdíjintézet*et kiküldöttje mutatkoztak be s elmondták, hogy hivatalos emisszióban járnak, az lévén a megbízásuk, hogy a *Képes Remekírók*at a nyugdíjintézet javára árusítsák. A magyar sajtó nevében azt kérték, hogy a bosnyák kormány támogassa ezt a törekvésüket s rendeljen melléjük egy államhivatalnokot, aki őket utbaigazítsa. A kormányzó és az udvari tanácsos nem sejtővén, hogy szélhámosokkal van dolguk, visszaadták nekik a hotelben a látogatást s csakugyan rendelték melléjük egy igazságügyi fogalmazót. Akkor aztán nyakukba vették a várost és végigháztaltak boldogot, boldogtalant. El is adtak vagy háromezer kötet könyvet, mindenütt azzal átvitva az embereket, hogy a vevők a magyar sajtónak tesznek szívesseget, mert a tiszta jövedelem huszszázaléka a Hírlapírók Nyugdíjintézeté. Szerajevóból *Mosztárba* mentek a szélhámosok, még pedig I. osztályú szabadjegyekkel, amelyek mint a magyar sajtó állítólagos megbízottai csikartak ki a félrevezetett bosnyák kormánytól. A két vigéő Szerajevóban nagyban ünnepelette magát. Befurakodtak uriasládokba és ez utóbbiak tiszteletére a hotelben vacsorát is rendeztek. Még hosszabb ideig akartak ott maradni, de a szállóban beléjük bololt egy magyar kereskedő, aki Taly Ferenc Lajosban felismerte az egykori Türkt, aki mióta rendőrtisztviselői állásából elcsapták, biztosítási ügynök volt a karrierje telőpontján. Ekkor aztán kerekét oldották Talyék, nehogy az idegen rájuk süsse szélhámos voltukat.

Egy szombathelyi előfizetőnkől, *Uprimny Mihály* urtól levelet kaptunk, amely szerint Taly ott is megfordult s azzal fogdosta a megrendelőket, hogy a jövedelem huszszázaléka a Hírlapírók Nyugdíjintézetét illeti. Nagy volt aztán a megdöbbenésük, mikor a mű egy bécsi cég utján érkezett hozzájuk.

Egy *Kaposvári* előfizetőnk még oifrább dolgokról értesít. Taly a múlt év november havában járt ott és a „Nemzeti dícsőségünk” című könyvet szöta a nyakába a város honoráriórainak. Megjegyezzük, hogy ennek a műnek is a Herzig Miksa bécsi cég a kiadója. Taly Kaposvároft is azzal csapta be az embereket, hogy a tiszta jövedelem tetemes része a Hírlapírók Nyugdíjintézetét illeti meg, hogy őt a sajtó küldte ki e mű terjesztésére s hogy tehát a megrendelés voltaképp hazafias feladat. Hozzátette még Taly, hogy az előfizetési ár 200 korona ugyan, de ebből csak 120 korona jut a kiadónak, a többi jótékonyfelü adományként tekintik. Taly ünnepélyesen kijelentette mindenütt, hogy neki semmi haszna a megrendelésből nincsen s hogy az „újságíró-kollégák” megbízásából, tisztán hazafias áldozatkészségből vállalta a terjesztést iáradalmait. Előfizetőnk aztán így folytatja: „Végre megérkezett a könyv a Herzig-cég számlájával. Ekkor láttam, hogy be vagyok csapva, mert a könyv értéke legjobb esetben 100 koronát képvisel és a külön ígért 40 darab képmelléklet a könyvnek alkotórésze s külön képek gyanánt, amint azt nekünk ígérték, nem használhatók.”

A Taly-Herzig kompánia viselt dolgaiból íme, ísmét bemutatunk néhány csinos részletet. A Herzig-céghez pedig most már van egy szavunk. Herzig ur bécsi kereskedő, de Magyarországot választotta ki kulturterjesztő működéseké színelhőül. Nagyon örvendünk, hogy Herzig ur minálunk a mi kulturánkat terjeszti, de legyen rá gondja, hogy vigéőci azt magyar tisztességgel terjeszték. Már hónapoknál ezelőtt a *Budapesti Újságírók Egyesülete* megbélyegezte azokat a szélhámosokat, akik újságírói jogon csempéztek be magukat olyan helyekre, ahová vigéő-mivoltukkal soha be nem juthatnának s akik azzal a csalással élnek, hogy a hírlapíró-egyesületet kiküldöttjeül szerepelnek, azzal ámvitva a jóhiszemű közönséget, hogy a megrendelésekből emez egyletnek hasznok van. A Herzig-cégnek köteleessége lett volna már akkor e botrányos visszaéléseket megszüntetni s arról gondoskodni, hogy utazó-ügynökei sem az újságírói kar tekintélyét meg ne hurcolják, sem szélhámos ámitásokkal a közönséget félre ne vezessék. E helyett a Herzig-cég tovább tűrte és bíri ezeket a nyilvánvaló csalásokat. Lehet, hogy

Ausztriában járja az ilyesmi, mi, itt Magyarországon, az efféle garázdálkodásokat nem tűrjük. Itt, aki házal, az úgy szerepeljen, mint házaló s ami portékát elad, azt nem mondhatja jótékony célra eladottnak. A vidéki hatóságok pedig ügyeljenek arra, hogy a hiszékeny közönség megsarcolását az efféle szélhámosok tovább ne üzhessék.

A veréb a t. Háznál.

Ma délelőtt egy veréb tévedt be az üvegtető egyik nyílt ablakzoménát a képviselőházba. Végighalgtatta az ülést az idegenek karzatán s aztán ilyenformán számolt be verébátrásainak a tapasztalatairól:

— Egyébképpen elég érdekes emberek ezek a magyar képviselők, de kár ennyi egészséges ember munkáját olyan hiábavalóságra használni ki, mint amit ők cseleksenek. Törvényt csinálnak tudniük. Mindenre törvényt. Madártörvényt is van. Sok törvény, de mind csak arra jó, hogy kijátszassák a szolgabírák. Mert nagy az ország. Feoskereplésre való, mi sokáig nem érnék el a végét. Te se, te ágaskodj majom. Hiába csapkodsz s szárnyaiddal. — Szörnyen komolyan csinálják. Végre is rövid ideig vettem ugyan részt a vitában, de azalatt is az emlékeembe róttam egyet s más. Az elnökük például szép szál ember, gyönyörű organummal. Ha szól, hát azt bihetnéd, hogy muzsikálnak s ennek az embernek az a dolga, hogy halgassa a többi.

Különbön folyton azt mondták: közjog, közjog. Ha annyiszor kell nekik emlegetni ezt az urat, tartatnának rá valami inast. Vagy gépet. Van már olyan gép is, ami beszél. Az aztán mindig mondaná: közjog, közjog. Az is megeshetik különben, hogy a nevezett nem ur, hanem valami magyar imádság, mert áhitatosan ejtik ki. Ezenközben — amint hallom — az ország jó részében iszonyú inség van. Itt hagyják a népek a mi magyar hazánkat. Magyar veréb vagyok, sajnálom, ha pusztul a magyarság. Nohát azt hittem, hogy ez a törvényház erre való nézvést lesz tele váddal, pauszszal s az urak az aranyfincokat dobálják össze egy csomóba, csak hogy itthon tartsanak egy magunkforma verébet legalább... Dehogy. Minden egyébről beszéltek, csak a kenyérről nem. Pedig hát az embereknél nehezebb a kenyér dolga, mint minálunk. Ők nem élnek morzsin, hanem karajon s oda viszik az erejüket, ahol nagyobb darab kenyeret adnak érte. Ennek a sok urnak az én ostoba eszem szerint az kellene, hogy legyen az első dolga, hogy a kenyértevéseket beszűntesse. Ambr talán ezt is a közjog nevezetű imától várják.

Figyelmeltetek benneteket, hogy veszélyben vagyunk magunk is. Fogynak ebben az országban a terített asztalok, napról-napra fogynak s ha éhesen marad az ember, hát lesóványodik a veréb is. Nem azért mondom ezt, mintha kivándorlásra akarnék csábítani. Én nem vagyok hamburgi ügynök. Magyar volt az apám és az anyám is, az Isten nyugosztalja őket s kitartok a magyarokkal a nyomorúságban is, hanem gyenge ország ez. Keveset értek a közgazdasághoz, hanem rüptömben itt-ott hallottam mesterlegényeket diskurálni. Azt mondják, hogy szép az ország, hanem rettenetesen drága benne a kenyér.

Valami kerületben majd föllépek és elfogalom a terefereben az engem megillető helyet. A programbeszédemet már írja egy jogász. Én leszek az a néppárt, amely ma nincs nekik. Az tudniük, amely a népért dolgozik. Nem mágnásnéppárt, hanem nép-néppárt. Efféle már mindenfelé van, csak mitálunk nincs még. Német, francia belga, angol verebektől hallottam, hogy körül mindentelő történnek a néppel is.

Alacsony rüpbőlésű madár vagyunk ugyan, de mégis magasabbról nézzük a világot, mint az ember. A szárny mégis csak szárny és nem láb, ami mászik. Nem kőszvényes, csuzos. Be tudtam menni a parlamentbe ma felülről, a tetőt át. Próbálja meg ezt Kossuth Ferenc. Főreplők a Ciblese vagy a lomnici csucra és belenéznek a fazekekba. Látom, hogy melyikben jó dereceves és hol akad a lében hus is. Az ember egy kis árnyéket lát maga mellett, a magát és aztán egyebet semmit. Gát neki minden. A hegy, a domb, az erdő... Én meg rüpüök és értem és szeretem a világot, azt a világot, ami nekem verébnék mindent megad. de a magyarnak semmit. Az embernek tudniük, aki a mint láthatjátok testvérek, szörnyen küzködik. S ha azt hiszitek hogy az embergyűlekezetben hallottam csak egy szót is erről, hát nagyon csalódtok. Dehogy. De közjogról igen. Hát majd megmutatom nekik, hogy hogyan kell élni és törvényt csinálni. Ahhoz, hogy karéj kenyér is legyen és morzsa is nekünk, akiknek nem kell több. Én leszek az, aki megmutatja nekik az utat, amin haladniuk kell. Én, a veréb, mert ők nem képesek rá, én, a most hála Istennek jóllakott veréb, aki azonban télen

éppen úgy éheznek, mint a magyar munkás. Akármicsoda munkás. Mert hát, amelyiknek van dolga, az is éhezik. Hát még az, aki télenül, szegényen összegubbaszkodva várja a szerenésőt. Ez ugyan nem élet. Ez semmi — és azokat az urakat, akik így vegetálnak, én majd pártfogolom.

FŐVÁROS.

(*) **A király szobrai.** A főváros képművészeti bizottsága ma délelőtt *Bárczy István* tanácsos elnöklésével tartott ülésében toglalkozott a király ajándékozta két szobornak, Anonymus és Hunyadi János szobrainak újabb elhelyezésével. Béla király névtelen jegyzőjének szobrát eredetileg az Attila-kört és Palota-ut közti terestekébe tervezték, de a miniszterelnök ajánlataira a városi Igéti Széchenyi-szigetnek a renaissance, gót és román pavillon között levő részére helyezik el. Hunyadi János szobrát *Schulek* tanár indítványára a halászbástya kiépítése során készitendő köröndre helyezik el.

(*) **A női kereskedelmi tanfolyamok.** A pénzügyi és gazdasági bizottság ma délelőtt *Vasútvéts János* tanácsos elnöklete alatt ülést tartott. Műtan az elnök üdvözölte *Lampel Hugó* főszámvevőt jubileuma alkalmából, a Szemle-hegyi údök kisajátítását tárgyalták. A bizottság elhatározta, hogy a III. kerületi Szemle-hegyen levő fővárosi paragiöldökekből 159 négyzetöölény területet adjanak el örökáron, négyzetöölényenkint 6 koronáért egy magánfőnek. A női kereskedelmi tanfolyamok fővárosi kezeléséhez szült hozzá ezután a bizottság. A magántanfolyamok ugyanis beváltak s a valóság- és közoktatásügyi miniszter felhívta a fővárosi hatóságát, tegye megfontoltas tárgyává, vajjon nem vehető-e át ezeket az iskolákat a saját kezelésébe. A közoktatásügyi ügyosztály és a tanács hozzájárult az átvételhez. Ezzel ellentétben, a pénzügyi osztálynak aggodalmi vannak az iránt, hogy ha a főváros átvéti ezeket a tanfolyamokat, a fokozatos teljesítéssel olyan nagy igények fognak támadni, hogy azoknak a kiadásai a főváros nem lesz képes megbirkozni. A pénzügyi osztály ezért javasolja, intézkedjen feltérjesztést a kultuszminiszterhez, hogy ezeknek a tanfolyamoknak a kezelését az állam vegye át. *Polányi Géza*, *Fenyvessy Adolf*, *Rózsavölgyi Manó*, *Bárczy István* főlszólalása után a bizottság elfogadta a tanügyi osztálynak az átvételre vonatkozó javaslatát.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** **Színésznövédeké vizsgája.** *Hegyi Aranka* asszony színészkölsőjének növendékei ezuttal a *Városi Igéti Színház*ban tartják évszázó vizsgájukat. Az előadás jövőkceden, e hónap 17-én lesz és az eredmények telül, amit az ifju színészmédeké haladásában bizonyára tanusitani fog, nevezetes az intézet pályáján legkivált azért, mert a nagy reményekkel indult, még nagyobb sikerekkel vezetett iskola utolsó állomása. *Hegyi Aranka* az iskolát e beszámoló után beszűnteti és legfeljebb ha a magánoktatás terén érvényesüli színészpedagógiai tapasztalásait. Beszűnteti első sorban színpadi előglaltsága következtében, de másodsorban azért is, mert az ilyen vállalkozás sokkal több gyakorlatiasságot és a tudásra szomjuhozok áldozatkészségének sokkal nagyobb felhasználását követeli, mint amennyire az egyáltalán nem praktikus hajlandóságú művésznő képes. *Hegyi Aranka* asszony iskolájának aktáit minden este azzal a tudattal zárhatja le, hogy komoly, lelkiismeretes és sikeres munkát végzett, tehetségeket szabadított fel és a maga tudásából sokkal bővebb mértékkel mért, semmint jutalma megtérülhetett volna. Iskolájának hitelét legjobban bizonyítja, hogy már első lélevi vizsgája után tizennégy növendékét szerződtették kész színész gyanánt. A most vizsgára menő növendékek javarésze is tető alatt van. A vizsga során előadják az *Eljegyzés lámpájnyel* című operettet, a *Kalant* és a *Jal tövében* című vígjátékokat, részleteket a *Vasgyűdrosból* és lesz hangverseny is, szóval igen bő és változatos alkalom a növendékek haladásának kipróbálására. Jegyek előre válthatók Soproni dohánytözsdejében és Bárd Ferenc helyiségében.

** **A Vízszínház a Népszínházban.** A *Vízszínház* művészdördjára ma este megismételte a *Népszínházban Mars és Keroul* bohózatát, *Az őrnagy* urat. A bohózatra meglett a nézőtér s a *Rózsabimbó* és a *mék* románét többször megismételték. A darabot holnap ugyanazzal a szereposztással megismétlik.

** **Ledófsky Gizella fellépése.** A *Magyar Színház* kacsatató bohózatában, A *postásfü* és a *huga*-ban, mely a szezonvégben is kasszadarabbá lett, holnap, szombattól kezdve *Klári* szerepét *Ledófsky Gizella* veszi át, akinek kreációja nagyon hozzájárult a darab sikeréhez, amely különben estéről-estére fokozódik. A *postásfü* és a *huga* vasárnapi előadása iránt máris általános az érdeklődés, mert ezen az előadáson jelen lesz a bohózat szerzője, Bécsben élő hazánkia, *Euchänder Bernát* is.

Ujházi ünneplése Fiumében. Fiumei tudós-lónk táviratozza: A Societa Filarmónica Dramatica sikerült előadást rendezett a martiniquei kalasztrófa menekülteinek javára. Az előadásra a Comunale-színház zsulolóság megiet a Simonich Henrik fiumei zenészerzőnek magyar szerzeményét az olasz közönség viharosan megtapsolta és megújratlatta. Az előadás az éppen Fiumében vendégszerelő Ujházi, dr. Janovics szingagató társulatának több tagjával jelt meg, ami az olasz közönségben a legrokonszenvesebb benyomást ke'ltette. A filharmóniai társaság igazgatósága és az olasz polgárság azzal viszonzta ezt a figyel-mességet, hogy tegnap este Ujházi, aki Crampion mesterben játszott, felkeresték a színpadon és beszéd kíséretében gyönyörű babérokosorú adtak neki át, hódolatukat jelezve ki a nagy magyar művészen. Ujházi ma este a Peleskei nótáriusban lépett fel s az olasz polgárság, mely zsulolóság megtöltötte a színházat, sajnos tünetelt Ujházi mellett s elhalmozta koszorúkkal. Előadás után a művész tiszteletére bankett volt, melyet Ossoinnak, Kuscher, Zanetta, Lupis rendeztek. A banketten Vio podesta is jelen volt. Janovics igazgató és társulatának primadonnái szintén jelen voltak a banketten. Ujházira sok lelkes felkő-szöntő mondta.

A segédtanár. A Vígyszínházban szombaton e hó 14-én lesz a berlini Deutsches Theater társulatának utolsó előtti vendégszerelése. Ez alkalommal Dreyer Miksa *Probekandidat* című darabja kerül színpadra, amelyben a vidámabb irányzat nagyobb mértékben érvényesül, mint a berliniek eddigi darabjaiban. A címszerető Kayssler adja, aki a segédtanár alakítását tavaly is elragadta a közönséget. Emlékezetes még a Reinhardt öreg professzora; u lesz Bassermann Malte és Rittner Benedit szerepében. A női szerepeket Heims Elza, Friesch Irén, Poelnitz Luja és Müller Agnes játsszák.

A vakok hangversenye. A Royal-szálló dísztermében holnap jétékonyóú hangverseny rendeznek a Vakokat Gyámolóó Országos Egylet szerencsétlen gyámoltjainak. A hangverseny, melyet a legszerencsétlenebb emberek javára rendeznek, *Raskó Géza* a *Petőfi a Hortobágyon* című melódrámát adja elő, *Kun László* zeneakadémiai tanár pedig *Braun Rubent*, a kítűnő vak gondorkást fogja kísérni. A hangversenyen résztvesz Pámy Ika is. Jegyeket a Kaplony-utca 1. és a Király-utca 72. szám alatt lévő vakok boltjában és este a pénztárnál lehet váltani.

Fővárosi Nyári Színházban. A Fővárosi Nyári Színházban holnap, szombaton *A kis sőkevény* kerül színpadra. A főszerepeket Perényi Margit, F. Kállay Luja, Mihályi, Könyey, Sziklay és Izó Miklós játsszák. Az operett táncosít Hans Gyuláné a Nép-színház balletmestere tanította be. Vasárnap délután íé helyarátkat *A cigány* kerül színpadra a címszeretőn Bartos Gyulára. — *A kereszt jelenben* című történelmi színműből napról-napra tolnak a próbák.

Uránia-Színház. Mr. Young *Fitzsimons*, a híres amerikai öklívó holnap mutatkozik be először az Uránia-színházban s a mozgó-fényképen is látható öklívóidalt állítja elének a maga teljes amerikai művelésben. Young Fitzsimons nem annyira testi erejével, mint rendkívüli ügyességével és gyorsaságával érdemelte ki a bajnok címet. A híres öklívó iránt, kivált sport-örökben, nagy az érdeklődés.

Operaelőadás a Telefon Hírdőzőben. A Telefon Hírdőző ma este előzetőinek szórakoztatására a Magyar Királyi Operaház előadását fogja követíteni. Előadásra kerül a *Paraszbecsület*, Mascagni melódrámája, s utána a *Piros cipő* ballet, melynek zenéje a legkittőbbben lesz hallható a a nagyjelen korosztály. Az opera közvetítése után a legjobb híreket olvastatja fel a beszélő újság, majd annak bevezerte után 11 óráig még cigányzenét követi a Telefon Hírdőző.

Magányos emberek.

— A Deutsches Theater vendégjátéka. —

Budapest, június 13.

A Magányos emberek, Hauptmann Gerhart östlen-vonás drámája ma este bemutatászába ment. Ezt a pszicho-pathologiai drámát évekkal ezelőt Zacconi oias társasága adta elő. Nálunk az olasz nyelvnek még az Anjou-dinasztia és Mátyás király korában sem volt nagy elterjedése. Mostanság még kevesebben értik. Azok közt, akik a *Magányos emberek* olasz előadásán jelen voltak, aligha volt husz-harminc ember, aki meg tudta volna magyarázni a szomszédjának, hogy Johannes Vockerat és Mahr Anna kisasszony mit beszélgetnek egymással? Ezért szabad tulzás nélkül állitanom, hogy a budapesti közönségnek tulnyomóan nagy része ma látta és hallotta először a *Magányos emberek*.

Előtte a német előadás sem tette értékesebbé a darabot. Nem tudok kibékülni Johannes urral, aki olyan gyáván, olyan lértatlanul dobja el magától az életet.

Johannes ur magányos embernek érzi magát. Magányos ember? Ez magányos ember, akit gondoskodó, szerető család vesz körül? Hü és kedves felesége éppen figyermekkel ajándékozza meg. Azalatt, amíg a szép menyecske lábadozik, figyelmes, jó anyja sürgő-forgó a bálnál. És ott van vele a kedé-

lyes apa is, aki jóízűen tréfál és megtölti a levegőt zajos, egészséges kacagással.

Ennél melegebb, nyájasabb házikört kívánva sem kívánhatna magának az ember. És Johannes Vockerat mégis maga van. Miért? Nevetés nélkül nem mondhatom ki: azért, tisztán azért, mert ez az ur pszicho-fiziológiai értekezéseket ír és el van keseredve, hogy a családjának nincs hálás publikuma! Ez az ur azt szeretné, ha egész családja egyebet se tenne, csak hallgatná áhitattal a disszertációt tisztelettel vitatkoznék vele és vitatkozás közben elragadtatva kiáltana föl: milyen nagy gondolkozó ez a Johannes Vockerat és milyen boldogok vagyunk mi, hogy ennek a csodálatos szellemnek a közelében élhetünk!

Johannesnek állandó halgatóság kell. S mint-hogy a feleségét lekötik az anyaság gondjai, az édes anyja nem szereti a vallástalan filozófát, az édes apja inkább szereti a kedélyes adomákat, a szakosnás a piacon és a konyhán van elfoglalva, a dada nem mehet el a kis Filipp mellől, Braun barátja pedig, a cinikus festőművész szundikál, vagy szokni akar, ha filozófiai értekezéseket olvasnak előtte —: Johannes ur egyedül marad a kéziratával és elkecserecsében a föld legmagányosabb emberének érzi magát.

Képzhetők, milyen kopóra jön neki Mahr Anna kisasszony. Ez a kőborló, emancipált leány Zürichben négy esztendőig járt az egyetemre és Párisban jó pajtása lett Braunnak, a szeccsziós piktornak, akit most Vockeraték házánál ölkere. Johannes meghívja Mahr kisasszonyt: töltsön vagy nyolc-tíz napot nálunk. Mahr kisasszony a meghívást némi vonakodás után elfogadja. Gyönyörű élet kezdődik. Johannes a zürichi szoknyás diákban fölsimeri azt a remek teremest, aki figyel a kézírataira és tudákosan vitatkozik vele. Együtt csolnakáznak a Müggelsee-n, a Berlin mellett levő tavacsán, együtt szedik a szőlőt és Johannes e közben mindig értekezéseket olvas és az edzett zürichi nőstény-diák sohasem alszik el, sohasem ugrik meg a filozófiai fölolvások elől.

A két magányos lélek barátkozása rosszul esik Johannes hitvesének, akit Johannes ur sértetet és elhanyagol. Szegény Kätchen sirdogál, sáppadoz, beteges lesz, az öreg asszony fölháborodik tudós fiának a magaviseletén és általános az óhajtat, hogy a diák-kisasszony ne élveze tovább a ház vendégszeretetét. Mahr kisasszony tényleg menni akar, de Johannes nem hagyja távozni egyetlen hálás halgatóját, Mahr kisasszony még egy pár hétig marad és ezalatt a sírás, az idegesség és Johannes ur nekiváulása nőtűn-nő. A diákok most már komolyan menesztik: a mama, Braun festőművész és végre Vockerat senior, ki egyenesen a tizparancsolatot vágja Johannes ur fejébe. Csak a kedves, jó és szép feleség nem szól semmit. Ez csak szenved és sorvad tovább.

Végre a tolakodó diák-kisasszony belátja, hogy a helyzet tarthatatlan. A két magányos lélek még egy utolsó, hosszú disszertációt tart arról, hogy a nő és férfi közt való baráti viszonynak milyen alakulása lesz a huszadik században? A hosszú disszertációt még hosszabb testvéri ósokkal pocsételek meg, azután Mahr Anna elutazik az esti vonatnal.

Mit ér a kézirat, mit ér a felolvasás, ha nincs hozzá halgató? Gondolja magában a nagy filozófus, Csónakba ül, a Müggelsee közepére evez és ott befojtja magát a tóba.

Igy végződik egy tudós, egy nagy filozóf élete? Nem, nem, ez a Johannes Vockerat nem írni, nem filozóf. Ez a Johannes a hiúság bolondja. Aki igazán új és nagy eszmékkel akarja lápláni a világot, az nem cselekszik így. Aki igazán a tudománynak, az ideálnak, az emberi haladásnak él, azt semmi a világon ki nem veti a sodrából. Ir, folytonosan ír, ha nincs is aki megérse, aki buzdítsa. Türelmes, mérsékelt, önzéstelen, várni tud. Magában és a jövőben biza halad előre a maga útján, mint Schopenhauer. Nem dobja el magától az életet azért, mert négy hetet együtt ültöt egy emancipált leánynyal s mert ez a tudákos kisasszony bizonytalan időre Párisba, Zürichbe vagy Isten tudja, hová utazott.

Az asszony szeretnivaló, édes jószág; okos asszonynyal társalogni kellemes. De az eszmék embere a jövő világ harcosa, az igazi bölcs mikor dobja el magától az életet azért, mert egy kellemes asszonynyal nem társalaghatott tovább?

Eggedjük meg, hogy Johannes Vockerat kedves és virágzó családja körében csakugyan magányosnak érte magát, mert családja nem állott filozófiai magaslalon, nem tudott vitatkozni vele tudományos kérdésekről. Eggedjük meg azt is, hogy ez szomorú helyzet. Jól van. Johannes magányos ember volt és hozzátartozói nem értették. De a magány csak hitvány kaliberű emberekre nehezedik megsemmisítő súlylyal. Többé-kevésbé minden nagy gondolkozó, minden nagy reformátor magányos ember. De éppen a magány érleli meg bennük az örökké-

tartót, a halhatatlant. Semmiféle magány, semmiféle izoláltság, semmiféle mostoha sors nem akadályozhatta volna meg *Newton* abban, hogy a nehézkedés törvényét földeleze; sem *Kant* abban, hogy nagyszerű filozófiai rendszerét megállapítsa. A bölcs, a teremető lángész sohasem él egyedül, mert az ideál mindig vele van. Ilyen emberre a rossz házasság sem lehet megromtót hatással. Ilyen embernek nem kell családí buzdítás, hogy valami nagyot alkosson, mert az egész emberiségnek dolgozik és a saját belső sugallatának hatalma alatt áll. Ilyen ember életében az asszony nem döntő faktor. *Szokrates* még Xantippe oldalán is zavartalanul tűzte tovább fenséges filozófájának aranyos lánc-szemeit.

Johannes ur tehát, aki otthagyja a feleségét, az öreg szüleit, a felesztendő fiát, az egész filozófiai rendszerét, az egész emberiséget és befojtja magát a vízbe, mert néhány hétig együtt csolnakázott és beszélgetett egy student-kisasszonynyal és nem tudja elviselni ennek a irázisokban beszélő szoknyásdiáknak a távozását: nem írni, nem bölcs, nem tudós, nem a tudomány martíra, hanem a tudomány pozórja, ideges és hiu bolond, nyavalyás dekadens, akinek az egyetlen mentése csak az lehet, hogy beszámíthatatlant. De ha valaki ideg-kóros, ha valaki agy-beteg, ha valaki a betegség miatt beszámíthatatlan mit keres a színpadon?

A legnagyobb dicséret, amit a berliniek mai előadásáról mondhatók, kétségkivül az, hogy összjátékuk magasan fölötte állott az olaszokénak, akik a darabot erősen megrövidítették és a negyedik felvonást összeolvastották az ötödikkal. *Zacconi* egyes részletet nagyobb virtuozitással emelt ki, de *Sauer Johannes* a maga egészében meggyőzőbb, igazabb. *Triesch* Mahr Annája is érdekesebb, művészebb, mint az olasz diák-kisasszony. *Lehman* Elizát pedig a maga mélységes kedélyével össze sem lehet hasonlítani az olasz *stagione* ama tagjával, aki Johannes feleségét játszotta.

A. E.

EGYESÜLETEK.

(Az országos magyar iskolaegyesület) elnöksége felkéri az egyesület tagjait, hogy a júlyó hó 15-én, vasárnapon tartandó közgyűlésen minél nagyobb számban sziveskedjenek megjelenni. A közgyűlés napirendjén igen fontos tárgyak vannak, köztük az alapszabályok gyökeres átalakítása. A közgyűlés helye a központi városház 1. emeletén levő 282. számú terem. Ülése vasárnap délelőt 11 óra.

Nyiltér.

Minden külön értesítés helyett.

Sátori Mór egy a maga mint józsef és Feri kiskorú fia, valamint az alulírott gyószoló család nevében megtört szívvel és fájdalommal lesajna tudatja, hogy hön szeretett neje, imádott anyuk és végtelenül tisztelt rokonuk

Sátori Mórné

szül. Schwimmer Nelli

hosszu betegség, de rövid szenvedés után 1902. június hó 12-én este 10¼ órakor jobblétre szenderült.

Az Istenben megboldogult hült tetemei vasárnap, 1902. június hó 15-én délelőt 10 órakor fognak a gyszázházból: V. Rudolf-rakpart 21, a régi Kerepesi-út mellett izraelita temetőbe átvitelti.

Béke poraira.

Steiner Salamon, após.
Schwimmer József, Schwimmer Henrik, Schwimmer Zsigmond, Schwimmer Pál
fistevérei.

Sátori Miksa és neje, Fenyvesi Ignác és neje, Sátori Ernő és neje, Steiner Katalin
sógor és sógoróni.

Öv. Deutch Salomonné, nővére.
Schwimmer Józsefné szül. Kohn Rózsa, Schwimmer Henrikné szül. Pick Ilka, Schwimmer Zsigmondné szül. Holländer Fanni
sógornői.

Köszönet-nyilvánítás.

Kedves barátaink, valamint ösmérsőinktől írásban és szóban vett, fájdalomunk és örömlünk való részvételekért fogadják ezuton hálás köszönetünket.

Budapest, 1902. év június hó 14-én.

A Krámer-család.

(Az e rovat alatt közzétettnek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ **Harminehárom népkönyvtár.** A Muzaeumok és Könyvtárak Országos Tanácsának népkönyvtári szakbizottsága ma délután *Derzevics* Albert titkos tanácsos elnökele alatt ülést tartott, amelyen Beöthy Zsolt miniszteri tanácsos, Rákosi Jenő, dr. Fejérváry László, György Aladár, Porcsolt Kálmán és dr. Fodor Oszkár jelenlétében meghallgatták a főbb fővárosi könyvtárak előterjesztéseit az Országos Tanács által ez évben államszolgálati létesítendő 33 népkönyvtár tárgyában. Tudomásul vette az albizottság a György Aladár tanácság által nagy gondalal készített vándorkönyvtári és kisebb népkönyvtári könyvjegyzékeket, valamint ama jelentést, melyet a *Dunántúli Közművelődési Egyesület* nagy sikerrel működő vándorkönyvtárairol; terjesztett a bizottság e. é.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Testi fenyték az iskolában.** Két éve történt az eset a főváros egyik iskolájában. *Bosán József* biztosító-intézet hivatalkos kis fia otthon felejtette a nyelvtankönyvét. *Bartalus* András tanító ezért megfenyítette, amint ő mondja, gyöngén meglegyintette a fiut s haza küldte, hogy hozza el magával a könyvet. A fia sirva panaszkodott és betegesen fekvő édesapjának, hogy a tanító össze-vissza pofozta. Az apát fölizgatta a fia panasza, nyomban fölkel s rohant az iskolába, hogy a tanítót lelelősségre vonja. Alig hogy belépett a tanterembe, az összes gyermekek szemelátára arcul ütötte a tanítót s állítólag kést is fogott rá. A büntetőtörvényszék egy miniszteri rendeletre támaszkodva, mely a tanítót hatósági személynek deklarálja, *Bosán József* hatóság ellen való erőszakért háromhónapi fogságra ítélte. Ma a királyi tábla foglalkozott az ügyvel. A vádhatóság védő *Várkonyi Oszkár* volt. A királyi tábla megváltoztatta az első bíróság ítéletét s *jötméntet* a vádlottat. A megokolás, szemben a miniszteri rendelettel azt mondja, hogy a tanító nem hatósági közeg, de ha az volna is, nem járt el törvényszerű hatáskörében, mert a testi fenytékhez nincs jog. Fél kellett menteni a vádlottat a becsületsértés alól is, mert öntudatlan állapotban követte el a tettet. A fán elkövetett inzultus, valamint lázas betegsége annyira fölülta a lelkiállagát, hogy nem tudta, mit cselekszik.

§§ **A grófnő és cselédje.** *Thurn-Taxis* grófnő, bécsi magánzórnó felejtette cselédjét, *Steinbauer* Máriát lopás miatt, a cseléd pedig a grófnőt panaszolta be becsületsértés és könnyű testi sértés miatt. A cseléd egy este azzal a hírrel lepte meg a grófnőt, hogy haza akar utazni, mert atyja eljött érte s nem hagyja tovább szolgálni. A grófnő nem akarta elbocsátani *Steinbauer* Máriát, mert augusztus 1-ig kötelezte magát, hogy nála szolgál. A leány a grófnő ellenvetésére azt mondta, hogy az nem igaz, mire a grófnő fölpofozta a cselédet, aki még akkor éjjel elhagyta uránójé házát. Másnap a rendőrbiztos közbenjárásával kellett hátrahagyott holmiját megszereznie s a rendőrségen a grófnő azzal vádolta a leányt, hogy az meglöpte s követelte, hogy motozzák meg a leány lábát. Ez meg is történt s a leány lábájában a grófnő mell-tüjét, több fehérműeműt, cukrot, kávét találtak. Így került a lány lopás miatt, a grófnő pedig a cseléd panaszára a büntető-járási bíróság elé. A grófnő tagadta, hogy a leányt fölpofozta s sértő kifejezésekkel illette volna. A leány is tagadta, hogy lopott; a cukrot, a kávét atyjától kapta, hogy a többi dolgok miképpen kerültek a lábájába, nem tudja, mert a láda kulosa mindig a grófnőnél volt. *Dam* bíró a tárgyalás befejeztével a cselédet felmentette, ellenben a grófnőt becsületsértés miatt kétnapi elzárásra ítélte.

SPORT.

• **Alagi lövészversenyek.** Az alagi júniusi meeting második napján ugyanazok a lovak futnak, mint tegnap s az eredmény is körülbelül ugyanaz lesz. Jé-lőljük:

- I. *Orsich-istálló* — *Halloh II.*
- II. *Berigan* — *Mravich-istálló.*
- III. *Saffi* — *Dagnár.*
- IV. *Anita* — *Bakator.*
- V. *Marguerit* — *Embrotation.*
- VI. *Tosti* — *Detre.*

• **Az alagi lövészversenyek eredményét** leg-hamarabb és legmegbízhatóbban a Telefon Hirmondó után tudhatják meg az érdeklődők, mert a Hirmondó kiküldött tudósítójának telefonjelentései alapján közvetlenül az egyes versenyek lefutása után két futomunkán részletes tudósítást olvastat fel a versenyek eredményéről. A lövészversenyek felolvasására, melynek összeredményét már hat óra tájban felolvastatta a beszélő újság, kétszeres riadójellet hívja fel az előfizetők figyelmét a Telefon Hirmondó.

TÁVIRATOK.

Edvárd király a békéről.

London, június 13. A lordmayor a City polgársága nevében ma gratuláló feliratot nyújtott át a királynak a Buckingham-palotában a békekötés alkalmából.

A lordmayor beszédére a király azt válaszolta, hogy mély hálával van a mindenhátó iránt a harc befejezéséért, mely sok és bálumlatraméltó alkalatossággal viselt áldozatot rótt ugyan a népre itt-

hon és a tengerentúl, de egyúttal azzal az eredmény-nyel is járt, hogy a birodalom egysége és ereje gyarapodott. A tiszték és katonák, akik a harcban résztvettek, *vész és elsédnt néppel álltak szemben* és példátlan nehézségeket kellett legyőzniök, amelyeket örömmel álltak ki. A király hangsúlyozta, hogy örvend annak a gondolatnak, hogy az előbbi ellenségek most baráttokká lesznek és reméli, hogy kölcsönös együttműködés és jóakarattal az előbbi keserűség helyébe a lojalitás és a barátság köteleit fogják hozni. Remélhetőleg a béke és a jólét korszaka nyílik meg Dél-Afrika számára.

A grófság tanácsa előtt, mely szintén feliratot nyújtott át, a király kifejezte örömét, hogy a győzelem módot nyújt arra, hogy az új gyakorlatok a jövőben megadják azt a kormányformát, mely isten segítségével meghozza Dél-Atrikának a békét és a jólétet, amint mindenütt meghozta, ahol érvényben van. Bizton reméli, hogy az eddigi ellenfelek barátságos érintkezése jó előjel a korona birtokaihoz csatolt nagy ország jövőjére nézve.

Köszgazdasági táviratok.

New-York, június 18. (Terménytőzsde.) (Zárlat.) *Gyapot:* New Yorkban helyben 9.7/16 (9.7/16). Juniusra 10.05 (9.95), Szeptemberre 10.19 (10.13), New-Orleansban helyben 9.2/16 (9.2/16). — *Petroleum:* Stand white New-Yorkban 7.40 (7.40), Stand white Philadelphában 7.35 (7.35), Refined in Cases 8.50 (8.50), Credit Balances at Oil City 1.20 (1.20). — *Zsír:* Western steam 10.70 (10.70), Rohe és Brothers 10.90 (10.90). — *Tengeri irányzata* engedő. — Juniusra — (—). — Juliusra 67.1/2 (67.1/2). — Szeptemberre 68.3/4 (68.3/4). *Buza* irányzata állandó. — Páros ószi helyben 80.— (79.1/2). Juniusra — (—). Juliusra 78.1/4 (78.1/4). Szept-re 76.1/2 (76.—). Dec-re 77.1/2 (77.1/2). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.1/2 (1.1/2). — *Kávés:* fair Rio 7. sz. 5.1/4 (5.1/4), Juniusra 4.75 (4.75), Szeptemberre 4.90 (4.90). — *Liszt:* Spring Wheat clears 2.95 (2.95). — *Cukor:* 3.— (3.—). — *Om:* 29.25 (29.25). — *Réz:* 12.1/4—12.60. (12.42—12.62). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, június 13. (Terménytőzsde.) (Zárlat.) *Buza* irányzata állandó. — Májusra 73.— (72.1/2). — Juliusra 72.1/2 (72.—). — *Tengeri irányzata* engedő. — Szept-re 68.1/4 (68.1/4). — *Zsír:* Juliusra 10.30 (10.30). — Szept-re 10.32 (10.32). — *Szalonna* short clear 10.80 (10.80). — *Sertésbuz:* Juliusra 17.60 (17.60). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

A közönség köréből.*

Tekintetes

**Légrády (Pollák) Károly és
Buday Barna uraknak
Budapest.**

Mint rokonlelkekhez fordulok hozzátok, drága cimboráim, s üdvözöllek titeket azon alkalmából, hogy a sajtó tisztességének rovására elősködő szélhámos gazfickókkal immár nyíltan valljátok a frigyot. Ő ez igazán hozzátok méltó eljárás. Minket pedig főleml az a tudat, hogy immár törekvéseinknek bátor szószólói akadtak a magyar közvéleményben. Lapjaitok hasábjaira megnyugvással számítunk ezentul is, valahányszor az általatok oly nemes hévvel védelmezték működésünket ismét megzavarná akár a sajtó, akár a rendőrség. Fogadjátok hálás kézsorításomat.

Allenákisz P.,

fővárosi betörő.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

W. J. Székesfehérvár. Méltóztassék a kereskedelmi minisztériumnál tudakozódní, mert magyarban ilyen címár nem jelent meg. A gazdaságmárt ellenben megkaphatja bármely nagyobb könyvkereskedésben. Abban megénkint csoportosítva, a legértesetesebb statisztikai adatokat találja meg minden gazdaságnál.

Z. 000. 1. Az illetékes kir. pénzügyigazgatóság-hoz kell folyamodnia. 2. Megkapható. 3. Sorsjegyről legközelebb.

G. Irja meg a budapesti államrendőrség bejelentési osztályának az illeték nevért, korát foglalkozását és korábbi lakását; minden egyes cím után csatoljon levélbélyegeket 30 fillér felvilágosítási illetéket és küldjön válaszlevelet.

Fűz Náv a próza is, a vers is. Közölhetetlen.

* Az e rovatban közlöttéért a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

V. Zs. Mohács. Méltóztassék ebben az ügyben egyenesen *Scultéty* Lajoshoz, a dadogó-tanítóllyam igazgatójához fordulni (VIII. József-kürt 15. sz.).

Margueritte. Mindegy, hol végzi a színészkolát, ha megvan a tehetség, mindenesetre előnyös szerződéshez jut.

Idégeteg 10. Pószony. Nem ajánlható. 30 926. sz. előfűzető. I. VI. Podmaniczky-utca 37. szám. 2. Lehetőség, de ebben az esetben szégyenségi bizonyítványra alapján, az iskola-igazgatósághoz folyamodni kell.

Öz. L. L. Budapest. Nem volt felfüggesztve. Nem is volt reá semmiféle ok, hogy felfüggeszessék.

Fakereskedő 1. Nagyobbrézt katolikusok voltak. 2. Magyar *Fakereskedő* Lapja. Közlelbbi címzés nem szükséges. 3. 10—15%.

M. J. Pószony. 1. Ha a sorozó-bizottság úgy kívánja, köteles. 2. Igen, ugyanazokat a kedvezményeket élvezi Ausztriában is, ha az előirt képesítést igazolni tudja.

S. G. Budapest. A központi végrehajtóbizottság elismerését szives üdvözléttel viszonozzuk.

R. J. Darabos, egyetlen munká. A mesé e sem érdekes. Közölhetetlen.

J. K. A bizottság föllbíráása — visszautasított drámáról lévén szó — céllalan dolog.

Alfa. A kereskedelmiügyi miniszter diskrecionárius hatáskörébe tartozik a döntés.

KÜLÖNFÉLEK.

Ha néha . . .

Ha néha egy-egy borús órád lesz majd,
Mikor szívemben sajt a régi seb,
S eszedbe jut egy cifra, fényes asszony,
Ki nálam szebb, ki nálam édesebb;

Kis zsámolyom tve lábád mellett,
Hogy rágonoloz, szemedre nem vetem,
S ha visszatér a lelked újra hozzám,
Körülötöl meleg tekintetem.

Beck Bianka.

† **Az angol királyné titka.** Alexandra angol királyné még a múlt esztendőben azt a vágyat nyilvánította, hogy mind az a ruhaszövet, amelyet az angol koronázóünnepségek alatt az angol hölgyek magukra vesznek, csupa angolországi gyártmány legyen. Híre terjedt annak, hogy az előkelő angol hölgyek nem nagyon jó szívvel fogadták ezt az óhaj-tást. Csakhogy van a dolognak még egy különösebb pikantériája is, amelyet a párisi *Figaro* leplezett le. Ezt írja ugyanis:

A hagyomány szerint a királyi palást hermélínel bélelt bársonyból való. De tudják-e önk, hogy hol készül az a ruha, amelyre ez a palást kerül? . . . Párisban. Igen, Párisban. A szövet, selyemtűll, egy Indiában arannyal és ezüsttel himzett csoda, amely akár az ezeregyé tündérmeséinek hold- és napsgárból szőtt szöveteivel is versenybezetne. Mint izléses hölgy, a királyné egy mondtotta, hogy csakis párisi nők „kis kezecskéi” méltók és képesek arra, hogy az ilyen szövetet feldolgozzák. Párisból kerül hát ki ez a ruha, amely az összes angol hölgyek bálumlatát fel fogja kelteni. Mielőtt utra kel, a párisi hölgyek is megbámulhatják.

† **Nyári italok.** Erről a nagyon aktuális kérdérről ír egy boroszló újság a következőképpen: Ha télen az evés a fődolog, nyáron az ital kerül első helyre fontosság dolgában. A triss tiszta víz általában a legegészebb ital, de a nyári lorróságban egy óvatossággal kell eljárni vele, mert a hideg víz élvezése után nagyon gyakori az emésztésben a zavar. Sok birtokos panaszokodik, hogy nem tudja, mit adjon inni az embereinek. Az alkoholos italoktól képtelenek a munkások nehezebb foglalatosságra. Az alkohol pillanatnyi izgalmat okoz, hogy aztán annál jobban elernyedjen tőle az ember. A sziv munkásságát fokozza és ezzel a test melegtét, hogy ezért ismétlődnek nyáron annyiszor nyílt után a szívszélütések. A legajánlatosabb nyári ital az egyszerű sör, továbbá ecettel, citrommal, szénsavnátronnal és borkősavval ízesített víz, főként mindenféle limonádék, amelyek cukor nélkül a legjobban oltják a szomjat. Nagyon üdítő a forralt vízzel hígított almabor, a víz arra való, hogy megszokják azok az almabor, akik addig nem itétek vele. Turisták okosan teszik, ha hideg kávét, vagy teát visznek magukkal, mert ezek az italok hidegen nagyon megnyugtatólag hatnak. Kellemes és üdítő mindenféle gyümölcs. Reggel kerülendő az izgató kávé. Megerőltető foglalkozás után nem való dohányozni, szivar, vagy cigarettá helyett rágnunk inkább valami gyümölcslehet, például citromot, vagy narancsot, hogy elodázzuk a szomjuságunkat. Nagyon célszerű és üdítő itál a hideg kakaó. Amióta sikerült a kakaót minimálisan zsír/antani, azóta rendkívül alkalmas hideg itálnak. A kakaó gyémeként a legjobb és legártatlanabb szer a nyári gyomorzarok ellen.

+ A francia miniszterelnök ernyeje. Waldeck-Rousseau letint, Combes francia miniszterelnök jutott előtérbe a napi krónikában is.

- Miniszteriumomat megtalálom, de az ernyőmet elvesztettem!...

+ Oriási hotel. Newyorkban épül és el lehetne keresztelni a milliommok hoteljének, amennyiben az építkezésre vállalkozó társaságban benne van Kornelius Vanderbilt, William F. Havemeyer, Charles T. Barney és George R. Sheldon akik tudnillik milliókban számítják a vagyonukat.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

A tőzsdetanács ülése. A budapesti tőzsde tanácsa ma délután 5 órakor Kornyeid Zsigmond főrendiházi tag elnöksége alatt teljes ülést tartott.

A vaskartel. Bécsből je'ntik, hogy az osztrák, magyar és boszniai vasművek képviselőinek tegnapi értekezletén a varesi vasipar-társaság családokására nézve is megegyezés jött létre...

A hegyvidéki akoló. A hegyvidéki miniszteri kirendeltség támogatására alakított véleményező bizottság dr. Hagara Viktor főispán elnöksége alatt a napokban ülést tartott.

A budapesti Kereskedelmi Testület Halli Tivadar elnöksége alatt igazgatósági ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy Lang Lajos kereskedelmi miniszterrel való kinevezése alkalmából küldöttségileg üdvözlik.

Az amerikai hajógyár-trust megalakulása. New-Yorkból jelentik, hogy az amerikai hajógyár-trust létrejött. A trust nyolc nagy céget foglal magában és 20 millió dollárral rendelkezik.

Iparosaink a pozsonyi kiállításon. Feltűnően csekély számban jelentkeztek eddig szálláseltési és pinceszeti eszközöket, szerszámokat, anyagokat gyártó iparosaink a pozsonyi kiállításra.

Iparosainknak tehát minden alkalmat meg kellene ragadniok, hogy a magyar gazdalközönsséggel versenyképes készítményeiket megismertessék. Ez az előreláthatólag óriási látogatottságú örvendő kiállítás hazánk egyik legjelentősebb borvidékén a legjobb alkalom erre.

A Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénnytársaság igazgatósága közölni teszi, hogy Budapest-Visegrád és Dömös között a Kis-Dunán fenn tartott hajózásiakra nézve a hó 22-ikétől kezdve a nyári menetrend lép életbe.

A newyorki ártés. New-Yorkból jelentik június 12-iki kelettel: A mai értéktőzsdén a spekuláció eleinte fel akarja verni az ártályamokat, de erről a szándékáról le kellett mondania, mert nem kapott támogatást.

Az Adria hajói. Fiuméből táviratozzák: Az Adria m. kir. tengerhajózási részvénnytársaság gőzsei közül Stefánia ma Rouenből ide, Rákócsy innen Marsellel át Spanyolországba indul.

Szeszárak. A kontingens nyersszesz ára Budapestben 39.- korona, áruban 39.50 korona. Bécsben a kontingentálit készáru pénzben 37.80 korona, áruban 38.20 korona.

Közvágóhídi sertés vásár. (Hivatalos jelentés.) Készlet 177 darab. Erkezett 689 darab. Összesen 766 darab. Eladtak 523 darabot. Maradt 243 darab. Mai árak: Öreg esőrendű sertés: 80-84 korona, másodrendű 74-80 korona, silány 72-74 korona.

A budapesti gabonátőzsde.

Budapest, június 13.

Tartott irányzat mellett 12,000 métermássa buza került a forgalomba változatlan árakkal. Rozs mérsékelt forgalom mellett tartott áronkéntelt el.

Más gabonaművekben nem volt ártváltozás. Eladottat:

Buza. Tiszavideki: 500 mm. 79 k. 10 K. 10 f., 500 mm. 80 k. 9 K. 97 1/2 f., 100 mm. 77 k. 9 K. 75 f., 100 mm. 77 k. 9 K. 70 f., 200 mm. 77 k. 9 K. 72 1/2 f., 100 mm. 77 k. 9 K. 75 f., 450 mm. 77 k. 9 K. 60 f., 500 mm. 78 k. 9 K. 60 f.

Uj buza. Pestmegyevidéki: 400 mm. 78 k. 8 K. 40 f. augusztus 15-iki szállításra. Rossz: 300 mm. 7 K. 85 f. paritás, 800 mm. 7 K. 85 f. három hónapra. Zab: 100 mm. 7 K. 42 1/2 f., 100 mm. 7 K. 37 1/2 f., 100 mm. 7 K. 35 f., 100 mm. 7 K. 15 f.

Table with columns: B u z a, Kilo, K-10l, K-1g, Kilo, K-10l, K-1g. Rows include Tiszavideki, Fehérmegyei, Pestvidéki, Bányági, Bőcskei.

Table with columns: Egyéb gabonaművek, Kilo, K-10l, K-1g, Kilo, K-10l, K-1g. Rows include Rossz, Arpa, Zab, Tengeri, Repce, Köles.

A határidőzlet folyamán a következő kőtések kőtétek: Októberi buza 1902. 8.03-7.93-8.02-7.99. Októberi rozs 1902. 6.64-6.65-6.62-6.64-6.63.

Déli egy órák a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén: Októberi buza 1902. 7.98-7.99. Októberi rozs 1902. 6.62-6.63.

Délután fél 5 órakor zárul: Buza októberre 1902. 7.98-8.- Októberi rozs 1902. 6.63-6.64.

A budapesti értéktőzsde.

A tőzsde forgalma ma is egész jelentéktelen maradt. Tekintettel az osztrák parlamenti viszonyokra, a spekuláció várakozó álláspontot foglal el.

A déli tőzsdén a következő értékekben volt forgalom: Koronajáradék 98.05 százalek. Magyar hitelbank részvény 708.-, Osztrák hitelrészvény 688.50-689.50.

A 4 órai zariatok maradt: Osztrák hitelrészvény 688.75. Magyar hitelrészvény 709.-. Leszámlító 437.-.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonoszerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzék-bizottság hivatalosan a következő ártályamokat állapította meg:

Jegyzékek: Heremag: lucerna magyar 46.-54.- korona, vörös aprószemű 35.-40.- korona, vöröserdélyi 100.- korona, vörös bányási 100.- korona.

korona, 100 darabos — korona, 85 darabos
korona, Szilvai: slávoniai
korona, szerbiai — korona, azonnali való
szállításra.

A bécsi gabonatözsde.

Bécs, június 13. (A Budapesti Napló telefon-
jelentése.) Az áriolyamok általában gyengültek, csak
éppen buza és rozs májusra tartotta meg tegnapi
állását. Buza május-júniusra 9.68—9.70, buza észre
8.27—8.25, rozs észre 7.01, buza észre 6.10, tengeri
július-augusztusra 5.43—5.41 korona. Zárlatkor: Buza
május-júniusra 9.65, buza észre 8.22, tengeri július-
augusztusra 5.33 korona.

A bécsi értéktözsde.

Az előzőszenen tartózkodó, majd kedvtelen volt a
hangulat.

A déli tözsde nagyon esősden forgalom mellett
indult. Az áriolyamok legnagyobb részét változatlanok
maradtak. Később némi árhányatlás mutatkozott.

Zárlat: 1 óra 30 percek esősden; 2 óra 30
percek kedvtelen.

Bécs, június 13. (Magyar értékek zárata.) 4%
aranyjárdék 120.70. Tízszáz és szegedi kölcsön sorsjegye 163.35.
Magyar vasúti kölcsön esztőben 100.—, Magyar keleti vasúti
állami kötvény 119.—, Magyar leszámlító- és pénzváltóbank
—, Rimanurányi vasút részvény 517.50, Magyar koronajárdék
97.85, 4% magyar földterem. kötvény 97.70, Magyar hitelbank
részvény 708.50, Magyar nyeremény részvény
sorsjegye 27.—, Kassa-oderberg vasúti részvény
—, Magyar keresk. bank 2505.—, Magyar cukoripar —,
Bécs, június 13. (Osztrák értékek zárata.) 4%
papírjárdék 120.70, 4% osztrák aranyjárdék 120.95, 1890-os
sorsjegye 153.15, Osztrák hitel részvény 439.—, Angol-osztrák
bank —, Bécsi bankgyűjlesztő 436.30, Osztrák-magyar
bank 1561.—, Déli vasút 72.—, Dunagőzhajózási részvény
901.—, Dohányrészvény 291.—, Cászári és királyi arany
11.30, Német bankváltók 117.35, 4% osztrák esztő járdék 101.55,
Osztrák koronajárdék 97.70, 1864-iki sorsjegy 252.—,
Osztrák hitelintézet részvény 688.50, Unionbank 424.50,
Osztrák Länderbank 424.75, Osztrák-magyar államvasút
702.—, Elbavölgyi vasút 451.—, Alpei bányászati 413.50,
20 frank. arany 19.07, Londoni váltó 240.35 Bécsi Iramway
Litt B. —, Bécsi Iramway Litt A. 284.—, Lapót kohó 395.—,
Nyomott.

Bécs, június 13. (A Budapesti Napló tudósítójának
jelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a
következők voltak: Osztrák hitel részvény 688.25, Magyar
hitel részvény 709.—, Angol-Osztrák bank 279.—, Bécsi bank-
gyűjlesztő 457.—, Union bank 543.—, Länderbank 425.—,
Osztrák-magyar államvasút részvény 702.25, Déli vasút 73.—,
Elbavölgyi vasút 451.50, Eszaki nyugati vasút részvény —,
Dohányrészvény 292.—, Rimanurányi vasút 518.50, Alpei
bányászati 413.—, Állami járdék 101.70, Magyar korona
járdék 97.55, 10% sorsjegye 108.—, Német birodalmi
márta 117.40—38, Napoleon d'or 19.3

Külföldi értéktözsde.

Berlin, június 13. (Tözsdei tudósítás.) A tözsde
biztató jelenségek híján ma is kedvtelen volt. Csak bányá-
rétegekben mutatkozott áriolyamemelkedés kapcsán egy kis
délnek, amire az osztrák-magyar vasúti értékeléte-
ről szóló hír adott okot. Bankok nyugodtak és tartottak.
Vasutak nem igen változtak. Kanada-Pacific részvények
gyengültek. Járadékok közül argentinai és kínai papírok javultak.
Egyébektől a forgalom a második árhányatlás után áriolyam-
okkal mellett jelentéketlen volt. Magánkamatok 2 1/8%.

Berlin, június 13. (Zárata.) 4% osztrák papírjárdék
—, 4% osztrák aranyjárdék 103.—, Elbavölgyi vasút
—, Magyar koronajárdék 98.25, Osztrák-magyar állam-
vasút 150.75, Kassa-oderberg vasút —, Bécsi váltó 89.15,
Magyar vasúti beruházási kölcsön 100.25, Alpei bányá-
részvény —, Disconto-Commandit 187.25, Általános villa-
mosági Edison 136.60, Gelsenkircheni 174.10, Laura-kohó
207.—, 4% osztrák esztő járdék 101.75, 4% osztrák magyar
aranyjárdék 101.80, Osztrák hitel részvény —, Déli vasút
18.75, Károlyi Lajos vasút —, Orosz bankjegyek 216.10,
4% osztrák új orosz kölcsön 96.75, Török dohányrészvény —,
Olasz járdék 102.80, Magyar nitelbank —, Dynamit Truist
179.—, Harpeni 178.—, Az irányzat nyugodt.

Berlin, június 13. (A Budapesti Napló tudósítójának
távirata.) Esz. forgalom. 4% osztrák aranyjárdék
101.60, Magyar koronajárdék 98.10, Osztrák hitel részvény
216.50, Osztrák-magyar államvasút 150.80, Déli vasút 18.75.

Eszaki nyugati vasút —, Elbavölgyi vasút —, Orosz bank-
jegyek 216.10, Buschthoradi —, Orosz bankjegye
—, (Último) Lombard —

Páris, június 13. (Zárlat.) Osztrák-magyar állam-
vasút 760.—, 4% osztrák aranyjárdék 103.40, Osztrák
Länderbank —, 3% osztrák francia járdék 101.95, Ottoman-
bank 589.—, 3 1/2% osztrák francia járdék 102.60, Alpei
bányászati —, Déli vasút —, 4% osztrák magyar
aranyjárdék 104.—, Párisi bank részvény 1049.—, Olasz járdék
103.45, Francia törleszt. járdék 101.05, Osztrák földhite-
lintézet részvény 1316.—, Török dohányrészvény 321.—,
Az irányzat szilárd.

Frankfurt, június 13. (Zárlat.) 4% osztrák papír-
járdék 101.80, 4% osztrák aranyjárdék 103.—, Magyar
koronajárdék 98.25, Osztrák-magyar bank 115.—, Déli vasút
18.85, Elbavölgyi vasút —, Londoni váltó 204.7,
Bécsi bankgyűjlesztő 115.90, Villamos részvény 125.—, 3% osztrák
magyar aranykölcsön 86.40, 4% osztrák esztő járdék 101.65,
4% osztrák magyar aranyjárdék 101.55, Osztrák hitel részvény
216.80, Osztrák-magyar államvasút 150.80, Eszaki nyugati
vasút 109.50, Bécsi váltó 851.33, Párisi váltó 811.68,
Union bank —, Alpei bányászati részvény 206.—, Az irányzat
nyugodt.

Frankfurt, június 13. (A Budapesti Napló tudósítójának
távirata.) Áriolyamok januára. Esz. forgalom
Osztrák hitel részvény 216.75, Német bank —, Disconto
187.40, Berliini kereskedelmi bank 156.80, Gelsenkircheni
—, Harpeni 177.75, Laura-kohó 207.43, Olasz járdék
—, Csendes.

Hamburg, június 13. (Zárlat.) 4% osztrák esztő-
járdék 101.60, 1890. sorsjegye 153.—, Déli vasút 18.60, 4%
osztrák aranyjárdék 102.90, Osztrák hitel részvény 216.55,
Osztrák-magyar államvasút 151.50, Olasz járdék 102.60, 4%
osztrák magyar aranyjárdék 101.95, Az irányzat nyugodt.

Budapest-kőbányai serteskereskedelmi
csarnok jelentése.

Június 13. A sertesüzlet irányzata változott.
A) Hízott sertesek (ár a l.) Magyar elsőrendű:
Oreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban)
93—100 fillérig. Oreg közép (páronként 300—400 kilogramm
terjedő súlyban) — fillérig. Fintal nehéz (páronként 320
kilogrammmal felüli súlyban) 105—107 fillérig. Fintal közép
(páronként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 104—106 fillérig.
Fintal könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban)
— fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280
kilogrammmal felüli súlyban) — fillérig. Közép (páronként
240—280 kilogramm súlyban) — fillérig. Könnyű (páronként
240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — III. Romániai:
Nehéz (páronként 320 kilogrammmal felüli súlyban) — fillérig.
Köznyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig.
Közép (páronként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig.
Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig.
IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (páronként 400
kilogrammmal felüli súlyban) — fillérig. Könnyű (páronként
240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — V. Szerbiai:
Nehéz (páronként 260 kilogrammmal felüli súlyban) 104—108
fillérig. Közép (páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban)
102—104 fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő
súlyban) 100—102 fillérig.

Serielétszám 1902. június 11. napján
készt 47 593 darab. — 1902. június 12. napján elhazított
1002 darab, 1902. június 13. napjára maradt készletben 47 421
darab.

Napirend.

Napló. Szombat, június 14. — Római katolikus: N.
Vazul en. — Protészans: Vazul. — Görög-orosz: (június
1.) Jusztin. — Zsidó: Síván 9. Sabbath. Nassa. — Nap két:
3 óra 47 percek. — Nyugszik: 7 óra 41 percek. — Hoid
kél: 1 óra 18 percek. — Nyugszik: 12 óra 8 percek
örjél.

A miniszterek nem fogadnak.
Nemzeti Szalon állandó kiállítása (Ferencciek-tere 9. sz.)
d. e. 9 óráig este 7-ig. Belépőj 50 fillér.
Nemzeti Múzeum. Képtár és néprajzi kiállítás (Csing-
utca 15. sz. a.). Nyitva van délelőtt 9 óráig délután 1 óráig.
— Többi társ. 1 korona belépőj mellett tekintethők meg.
Múzeológiai Múzeum (Kerepesi-út 72. sz.) délelőtt
9-10 l óráig.
A földtani intézet múzeuma (Stefánia-út 14.) nyitva
d. e. 10—1-i g. Belépőj 1 korona.
Szabadalmi Levéltár (Erzsébet-körút 18.) nyitva délelőtt
9—1 óráig.
Múzeumi könyvtár délelőtt 9 óráig l óráig.
Akadémiai könyvtár nyitva délután 3 óráig l óráig.
Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12-ig és délután
3—8-ig.
Iparmúvészeti múzeum könyvtára délelőtt 10 óráig
12 óráig és este fél 7-ig l óráig.
A földrajzi könyvtár (Károly-körút 28.) mindennap nyitva
van, kőznapokon délelőtt 9—2-ig, vasár- és ünnepnapokon
9—12-ig.

A magyar királyi képeintézet státiáitka hiatal nyitódos
könyvtára és térképgyűjteménye (II. Oszlop-utca) nyitva délelőtt
10 óráig l óráig.
Az új országos köznevelési és létesítési, dé-
lelőtt 10-10 l óráig, azontul este 6 óráig, 1 korona
belépőj mellett.
Mentőegyesület helyiségei Markó- és Sóllyom-utók sar-
kán, reggel 8 óráig este 6-ig.
Egyetemi füvészkert az Üllői-úton délelőtt 7 óráig 12
óráig és d. u. 2 óráig l óráig.
Állatkert a Városligetben nyitva egész nap, Belépőj
60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereske-
delmi szakkönyvtár és keleti mintatár: V. kerület Vác-körút
32. szám alatti Hivatalos órák: délelőtt 6-6 l óráig délután 2 óráig.
Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelmi forgalmi
gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az új
letvetésesség árusításokat is eszközöl) a városi elgati par-
csarnokban nyitva: délelőtt 9 óráig 12 óráig és délután
3 óráig 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzlet-
vezetősége (Magyar kereskedelmi részvénrtársaság) V. Vác-
kört 32. szám alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. —

Budapest, június 13.

A nyugati depresszió az Eszaki-tengeren helyezkedett
el és az adriai minimum kelet felé nyomult, a maximum pedig
északkeletre a déli Európát borítja.

Európában a hőmérséklet kevéssel emelkedett és sok
helyütt esős volt. Eszaki-Németországból reggeli zivatarok
jelentettek.

Hazánkban az idő enyhe és az ország északi meg
északi nyugati részének kivételével esős volt. E g különösen
jelentékeny mennyiségben esett keleten és délen, hol zivatarok
és záporok is előfordultak.

Kilátás. A hőmérséklet emelkedésével zivatarok esők
várhatók.

Vizállás.

Table with columns for dates (Jun. 12, 13, 14) and various locations (Duna, Tisza, Körös, etc.) with corresponding water levels.

Napirend.

Napló. Szombat, június 14. — Római katolikus: N.
Vazul en. — Protészans: Vazul. — Görög-orosz: (június
1.) Jusztin. — Zsidó: Síván 9. Sabbath. Nassa. — Nap két:
3 óra 47 percek. — Nyugszik: 7 óra 41 percek. — Hoid
kél: 1 óra 18 percek. — Nyugszik: 12 óra 8 percek
örjél.

Advertisement for REISS B. featuring an illustration of a man and text describing a photographic process for creating portraits.

Advertisement for GUMMI (rubber) and Magyar Orvosi Múszertárban (Medical Instrument Store) in Budapest, listing various products and prices.

Advertisement for Latin-magyar Zsebszótár (Latin-Hungarian Pocket Dictionary) by SOHMIDI JÓZSEF, highlighting its utility for students and professionals.

Advertisement for Dr. FABINYI J. specializing in the treatment of various diseases (Titkos betegségek) and offering consultations in Budapest.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Szombat, 1902, junius hó 14-én. Paraszttbecsület. Melodráma 1 felvonásban. Zenéjét szerzerzte Mascagni...

A piros cipő. Táncelegenda 4 képbén. Zenéjét szerzerzte Mádor R.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1902, junius hó 14-én. Először: A hűgre. Vigjáték. Irta Plantus. Ford. Csiky Gergely.

A fősvény.

Vigjáték 5 felvonásban. Irta Molière. Fordította Kazinczy Gábor. Személyek: Gabányi Rufina Györgynéi...

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Szombat, 1902, junius hó 14-én. A postás flu és a huga. 4 felvonásos boház, énekekkel. Irta: Buchbinder...

VIGSZÍNHÁZ.

Szombat, 1902, junius hó 14-én. A berlini Deutsches Theater vendégjátéka. A segédtanár. Kezdeté 7 1/2 órakor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Szombat, 1902, junius hó 14-én. A Vigszínház szomolyzóiténak vendégjátéka. Az őrnagy ur.

Montgiron Labourdette Fréville Champeaux Moulard Hardinet. Fenyvesi Michu Hegedűs Dingois Tanay Maloizel Góth Paullette Tapolczai Héloïse Rónaszéki Dingoisné Gyöző Vendrei Szerémy Varsányi Nikó Haraszthy

URANIA SZÍNHÁZ.

Szombat, 1902, junius hó 14-én. A sport. Kezdeté 1/2 órakor.

FŐVÁROSI NYÁRI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1902, junius hó 14-én. A kis szökevény. Operett 3 felv. Irta: Hicks és Nicholls. Fordították Kacziány Géza és Makai Emil.

VÁROSLIGETI NYÁRI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1902, junius hó 14-én. Gyöngyi Izsó vendégfellépével. Házasadjunk! Eredeti énekek boház 3 felv. Irta Dr. Gutth Soma.

CIRKUSZ CARRÉ OSZKÁR

(az állatkertben). Ma szombaton, junius 14-én, este 7 1/2 órakor nagy diszeloadás változatossal műsorral. Fellép Carré Katica kisasszony, a jelenkor legjobb iskolavándója, William Olschansky...

Ős-Budavára.

Nyitva esti 6 órától reggeltől 4 óráig. Pompás kivilágítás. A nagy szimpáon a 10 kreol női szövegű. Más...

Fővárosi Orfeum

Nagyvezető: H. Előzetes jelentés 1902. junius 14-én, kedden (csak néhány napig) vendégjátéka a berlini Schall und Rauch (Julius Theater) színházi együttesek. Jegy mástól váltható a napnál pénteknél.

Magy. kir. honvédszenekar

hangversenyez minden nap a Szt.-Lukácsfűrdő nagyvendéglőjében, a Dunaparti egyszékhelyén. Saját üzem. Uj felvezetésőség.

WISEGRÁD.

Legszébb és legelősebb kirándulási hely hajón és vasúton. Nagyvendéglő Mátyás királyhoz. Műden vasár- és ünnepsnapon egy hírnöves cigányzenekar hangversenyez. Acetylén-világítás. Tisztelettel PAP JÓZSEF.

DR. RENNER

VIZGYÓGYINTÉZETE bejáró betegek számára. Budapest, VII., Valero-utca 4. (Telefon 555).

Az intézetben gyógykezelés alá vételnek különféle ideg- és gerincbajok, álmatlanság, szédülés, ideges gyengeség állapotok, a gyomor és belek renyhesége, ideges szívbetegségek stb.

NŐI

KÉZIMUNKÁK. hímző-, kötő-, horgoló-pamutok és seáymok, nemkülömben hímzőszövedékek rendkívül nagy választékban, szabott gyári Áron kaphatók. Bérczi D. Sándor kézimunka nagyiparosnál Budapest, Király-u. 4.

BLUZOK. Egyedülálló kizárólag BLUZÁRHÁZ Zoltán Dezső, Király-utca 30. sz. Felár ajnort hatástól 1.50-40, sephir kemény sport gallérú 1.35, sephimólból 4 fttől. Szilág és episke kézimunka ajnortul 10-...

Magyar Könyvtár.

Szerkesztő: Radó Antal. Egy-egy szám ára 30 fillér. Minden füzet egyenkint is kapható. Kiadja: Lampel R. (Wodianer F. és fia) ca. és kir. udv. könyvkereskedése Budapest, Andrassy-ut 21.

Történet-, irodalom- és műtörténeti, bölcsészeti, természettudományi, szónoki munkák és utóirások. 14. Ábrányi Kornél. Képek a magyar zenévilágról. (176) Angyal Dávid. Bethlen Gábor élete. Képekkel. (123) Anonymus. Béla király névtelen joggyűjteménye könyve. (30) Apór Péter. Metamorphosis. Történelmi. (102) Apponyi Albert gróf. Válogatott beszédek. (271-272.) Aladáy Antal. Pázmány Péter élete. Képekkel. (69) Beoli Képes Krónika. (188.) Cseres. Az országjáról. (65) Cornelius. Hírös. Hírös fércsokról. (91.) Cserel Mihály. História. (120.) Eszközök és esküdtbírák könyve. (155-156.) Falk Miksa. Friszbet királyról. (94) Fialdy F. A Téli Éjszakákról. (2.) Flammarión. Csillagos esték. Galleotto Marzio könyve. Mátyás királyról. (226) Gröcz Gy. 1848. március 16. Junius. Katona József élete. (109.) Kasziny Ferenc levelei. (130) Képek. emlékező. (125) Keleti Gusztáv. Markó Károly. Képekkel. (97.) Kézai György. Krónika. (227.) Korzháros. Korzhároskáté. Képekkel. (117.) Kosuth L. 1849. július 11. beszéde. (61.) Kócsy Ferenc vál. beszéde. (61.) Mátyás Flóra. Spanyolország kőpek. (185.) Mindszenty G. naplója. (108.) Miksa Kelemen vál. levelei. (109.) Munson Fridtjof. Éjen és jelen ák. Képekkel. (77-78.) Pásmány. Kempis Krisztus története. (101-102.) Peltner J. Képek a régi Pest-Budáról. (275.) Plutarchus. Romulus. (73.) Coriolanus. (167.) Radó Antal. Dante. (221) Sallustius. Catilina. (285) Székely J. Sándor. Krónika. (68.) Szömöré-Marócy. Sakkönyv. (177-78.) Széchenyi István gróf. Hítel. (228-229.) Szendrői Julia naplója és levelei. (42) Tacitus. Germania. (79.) Vanderhoym G. Husz hónap Zrínyi Ák. Hírek állam ellen való erősség. (216.) Színművek. Aischylos. Prometheus Zsi-labi K. (27.) Agamemnon. Váradi A. (162.) Benito Pérez Galdós. Elektra. (230-231-234) Byron. Manfred. Ábrányi E. (23) - Kain Miksa Lajos (128) Casanova. Don Pietro Caruso. Radó (80.) Briens. A bölcső. Gábor Jg. (208) A város tálár. Lándor Tiv. (257-258.) Brédy Sándor. Hőfőherke. (249.) Cavallotti. Énekek éneke. Radó A. (68.) Dumas. A kaméliás hölgy (15). De Maurier-Potter. Tribly (9.) Giacosa. Bors szeretőm. Radó A. (96.) Hauptmann-Gerhard. A takácsok (219.) Ibsen. A négyüdvös. Vikár B. (41.) - A társadalom támasza (128.) Katona. Bán bán Beöthy Za. (1.) Kisfaludy Károly. A kőrök. (5) Kiszlányi M. Mátyás diák. Hűség próbjá. (203.) Molière Dandin György. Hovesi Sándor. (81.) A hűvös. Hovesi Sándor. (71.) A hűvösök. Hovesi Sándor (142.) A botcsinátka doktor. Gabányi. (114.) Károly. Huszárzerelenem. (51) Murger-Barricade. Bohémélet. (239) Ratinne. Phaedra. Ábrányi E. (185) Rákosi Jenő. Aesopus. (200) Rodolphe. Cyrano de Bergerac. Ábrányi E. (281-282) Rovetta. A becsületlen. Radó A. (19) Sándor. Vajcs. Vajcsuk el. (28) Shakspeare iskolai Hamlet. Arany. (106-108) Hamlet. Arany. (109-112) Coriolanus. Petőfi. (179-180) Othello. Miksa Lajos. (214-215) A „Magyar Könyvtár” eddig megjelenő számai együtt fűszelbőítőre is kaphatók. Teljes joggyűjtemény kapható minden könyvkereskedésben.

Lawn-Tennis. Képes árjegyzék kívánatra. Seffer Antal. Budapest, Károly-utca. Tel: 45-56.

Az emberek 80% szentvel. HUNGARIA. kávé - különlegességünket. Képző gyermektabletták: 14 csemmel kinttétele. Egy kiló ára 1 forint 20 krajcár.

SEMLER J. BUDAPEST. Bécsi-utca és Deák Ferenc-utca sarak. Fiangola-t.

ESCH ÉS TÁRS. POZSONY. Advertisement for Esch & Co. Pozsony featuring a product illustration.

„Újtások önműködő löfegyvereken”. A Magyar Szabadalmi Hivatal által védett találmányok.

Színházak heti műsora. Table with columns: M. Kir. Operaház, Nemzeti színház, Vigszínház, Népszínház, Magyar színház. Rows include plays like 'A piros cipő', 'A hűgre', 'A fősvény', 'A postás flu és a huga', 'A berlini Deutsches Theater vendégjátéka', 'A segédtanár', 'Az őrnagy ur', 'A kis szökevény', 'Házasadjunk!', 'Cirkusz Carré Oszkár', 'William Olschansky', 'Maffia', 'Bluzok', 'Kézimunkák', 'Szentmihály', 'Szentmihályi Sándor', 'Szentmihályi Sándor', 'Szentmihályi Sándor'.

